

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

№3 (34)
2019

НОТАРІАТ МАЙБУТНЬОГО: НОВІ ЧАСИ — НОВІ ПРАВИЛА

ВЕКТОР ЗМІН

Інформаційні технології стали настільки органічними для нас, що важко уявити собі життя без смартфона. Саме тому резонансу набув проєкт американського фотографа від назвою «Removed», який передбачав «видалення» гаджетів із побутових ситуацій. Фотограф просив людей поводитися звично, а перед тим, як зробити знімок, просто забирав у них з рук телефони чи планшети. В результаті сфотографовані люди дивляться на пусте місце в руках – і це виглядає дещо дивно. Втім, без смартфонів ми цілком нормально жили ще не так давно, а багато хто живе і досі, тому українців здивувати таким фотопроектom важко. А як щодо проєкту «Вулиці без вивісок нотаріусів»? Це вже складніше... І взагалі нереально – «Держава без нотаріусів», навіть якщо це «держава у смартфоні».

«У найближчі десятиліття нові технології в жодному разі не замінять нотаріату. Проте вони здатні вдосконалити і спростити нотаріальний процес. Цифра — не мета, але цілком прийнятний засіб», — зазначає президент НПУ Володимир Марченко. Роботизація в нотаріаті – наразі фантастика, але без новацій не обійтися. Нотаріату заданий вектор змін. Варто це прийняти та налаштуватися на перезавантаження власних знань та вмінь, без хвороб росту, без спротиву, адже інфантильність не личить свідомій та серйозній професії.

Цифрова революція – не просто автоматизація систем, а новий тип мислення. *«Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя»,* – нагадує слова свого видатного земляка Марина Терещенко, закликаючи до невтомного пізнання всього нового. Разом з тим, *«звичайно, вчиняючи нотаріальні дії, ми не лишаємось байдужими до людей».* Які б нові повноваження не були надані, якими би способами не запроваджувався Е-нотаріат, в нотаріуса залишається те, чого немає у жодного робота, — душа. *«Благородність нотаріуса — це його висока моральність, чесність, самовідданість, великодушність»,* — вважає Олександр Беднов. — *Головна перевага українського нотаріату це люди, тобто самі нотаріуси. Вони талановиті в усьому — роботі, творчості, спорті».*

Бути нотаріусом — відповідальність не лише перед людьми та законом, а й перед колегами, адже формуючи власний професійний образ, нотаріус впливає і на імідж всього нотаріату. *«Рекламу в нашій професії ми створюємо не в модерновий, але в надійний, вивіреним часом спосіб: нашими думками, діями, знаннями. Нашим пером»,* — підкреслює Євгенія Заріцька.

Про все це – безперервне навчання та яскраве дозволя, любов до професії, відповідальність за обраний шлях – читайте у новому номері журналу «Нотаріат України».

Юлія Шешуряк,
головний редактор журналу «Нотаріат України»

*Хочете стати автором журналу?
Чекаємо ваших пропозицій за тел. (093) 845 07 85, press@npu.org.ua*

4 НОТАРІАТ У ФОКУСІ

**Нотаріат майбутнього:
нові часи – нові
правила**

7 МАЮ ДУМКУ!

**Які нові
повноваження
потрібні нотаріусам?**

8 ОБЛИЧЧЯ НОТАРІАТУ

**ПРАВИЛА ЖИТТЯ
ОЛЕКСАНДРА
БЕДНОВА**

10 СПОРТ

**UKRAINIAN
NOTARY GAMES:
спорт, дружба,
нотаріат!**

18 НА ЗВ'ЯЗКУ
З ВІДДІЛЕННЯМИ

**МАРИНА
ТЕРЕЩЕНКО:**
«Нотаріус
у невеличкому місті –
дуже публічна особа»

22 АКТУАЛЬНА ТЕМА
**ПРОФЕСІЙНИЙ
ІМІДЖ НОТАРІУСА:**
один за всіх
і всі за одного

26 НАГОРОДИ
**Переможці конкурсу
«Кращий нотаріус» 2019**

28 ПРОФЕСІЯ

#ЛюблюНотаріат.
З нагоди Дня нотаріату
в соцмережах відбувся
святковий флешмоб

32 КНИЖКОВА
ПОЛИЦЯ
НОТАРІУСА

41 ДАЙДЖЕСТ
НОВИН

32 ФОТОРЕПОРТАЖ

**СВЯТКОВИЙ
НАСТРІЙ:** відділення
НПУ відсвяткували
День нотаріату

36 СУДОВА
ПРАКТИКА

38 ПРАКТИКУМ

НПУ організувала
для нотаріусів
серію тематичних
заходів з підвищення
професійного рівня

48 НОТАРІАТ
ОБЛИЧЧЯМ
ДО ЛЮДЕЙ:
ІНФОГРАФІКИ

54 ГАРЯЧА ЛІНІЯ

Відповіді на актуальні
питання нотаріальної
практики

56 ДОКУМЕНТИ

Інформаційний лист
Щодо внесення змін до
Правил ведення нотаріального
діловодства

Експрес-аналіз змін до Правил ведення
нотаріального діловодства, затверджених
наказом Міністерства юстиції України від
15.08.2019 № 2567/5

Інформаційний лист
Щодо виправлення технічних
помилочок в текстах
нотаріальних документів

НОТАРІАТ МАЙБУТНЬОГО: НОВІ ЧАСИ — НОВІ ПРАВИЛА

Володимир Марченко
Президент Нотаріальної
палати України

«Ми — молоді авіатори майбутнього». Знаєте, чий це вислів? Ні, не Ілона Маска, а відомого українського поета-футуролога Михайля Семенка. Він творив на початку 20-го століття, і вже тоді суспільство прагнуло зробити різкий стрибок вперед, усвідомивши, що майбутнє буде радикально відрізнятись від сучасного.

І виживуть в нових умовах лише люди нової генерації, гнучких поглядів, незашореного мислення, які здатні стати отими авіаторами, що безстрашно будуть досліджувати незнайомі простори, винаходити нові конструкції, навчатися та змінюватися.

В ті революційні часи на території нашої країни відбувалося багато перетворень в різноманітних сферах. Змінився і нотаріат — став остаточно автономним. Тривали не лише політичні, а й технологічні революції. Відповідно і розвиток нотаріату був стрімким: від пера та друкарської машинки — до комп'ютерів та електронних реєстрів.

ТЕХНОЛОГІЇ КЕРУЮТЬ СВІТОМ

Світ змінюється і надалі, ми живемо в епоху, котру називають цифровою. І нотаріальна професія теж не може стояти осторонь. Особливості застосування цифрових технологій в нотаріаті активно обговорюються в Міжнародному союзі латинського нотаріату (МСЛН), при чому мова йде як про переваги цифри, так і про загрози.

Задумайтеся: вже зараз нота-ріуса можна відключити від роботи, умовно кажучи, «однією кнопкою». Чи могли ми собі це уявити років 15 тому?

Змінюються усі професії, і основна тенденція — люди стають потрібні все менше, і все частіше йде мова про те, що більшість процесів, які здійснюються людьми, можуть виконувати роботи. Окрім цілого каскаду технологічних революцій відбувається і розвиток біології, зокрема нейробіології.

Можливо, ви бачили особисто або десь на фото в інтернеті, які написи на стінах в Києві пишуть

представники, певно, якоїсь секти: мовляв, біометричний паспорт це встановлення контролю над людьми, і наступний етап — вживлення чіпів у тіло. Смішно? Але і серйозні вчені говорять про загрозу цифрової диктатури.

Технічний директор Google і відомий технологічний футуролог Рей Курцвейл прогнозує нам таке майбутнє:

— 2020 рік — персональні комп'ютери досягнуть обчислювальної потужності, порівнянної з людським мозком;

— 2022 рік — у США і Європі будуть прийматися закони, що регулюють відносини людей і роботів;

— 2031 рік — 3D-принтери для друку людських органів будуть використовуватися в лікарнях будь-якого рівня;

— 2038 рік — поява роботизованих людей;

— 2042 рік — перша потенційна реалізація безсмертя;

— 2045 рік — планета Земля перетвориться в один гігантський комп'ютер.

Важко повірити? Що ж, будемо спостерігати. У дитинстві я б теж, мабуть, не повірив у можливість існування бездротового телефону.

ВМІННЯ ЗМІНЮВАТИСЯ

В ході промислових революцій останніх століть людина постійно відчувала страх, що машини візьмуть верх, а людство стане непотрібним. І нові професії вже з'являються — питання в тому, чи зможуть люди змінити свою ментальність, щоб зайняти ці вакансії. І якщо змінюватися в 20 років легше, то в 40-50 років досить важко. На це звертає увагу ізраїльський вчений Юваль Ной Харарі, який також зазначає, що безліч нових професій будуть пов'язані з розумінням людських емоцій.

Як висновок — дає наступні поради. Потрібно розвивати власну пристосованість, гнучкість. Адже отримані вміння можуть не стати в нагоді, а от емоційна стійкість, здатність пережити зміни — завжди доречна. Цьому не навчають в університетах. Це має бути наша власна робота над собою.

Хочу також розповісти про відомий експеримент, який провів американський психолог Мартін Селігман. Вчений експериментував над собаками — за схемою

умовного рефлексу Павлова, з метою сформуванню рефлексу страху на звук сигналу. Але якщо у російського вченого тварини по дзвінку отримували м'ясо, то у американського — удар струмом. Щоб собаки не втекли завчасно, їх фіксували в спеціальній упряжі. Селігман був упевнений, що після цього, коли собак не будуть насильно фіксува-

“

«Ми — молоді авіатори майбутнього»

ти, то вони втікатимуть, як тільки почують сигнал. Адже жива істота зробить все, щоб уникнути болю. Собак помістили в клітку з низькими бортиками — але собаки сиділи на підлозі та скиглили. Жоден пес навіть не спробував подолати найменшу перешкоду... До речі, коли в ті ж умови помістили собаку, яка не брала участі в експерименті, вона з легкістю втекла. Селігман зробив висновок: коли неможливо контролювати або впливати

на неприємні події, розвивається сильне почуття безпорадності. У 1976 році вчений отримав премію за відкриття «вивченої безпорадності».

Теорію Селігмана багато разів перевіряли вчені з різних країн, переносючи дослідження на людей. Доведено: якщо людина систематично зазнає поразки, переживає важкі ситуації, виявляється серед хаосу, де постійно змінюються правила тощо — у неї атрофується воля і бажання взагалі щось робити. Приходить апатія, а за нею — депресія. Як «собака Селігмана», людина, яка загнана в безпорадність, не може перестрибнути навіть через низенький парканчик. Не вірить у вихід. Лежить на підлозі та скиглиє.

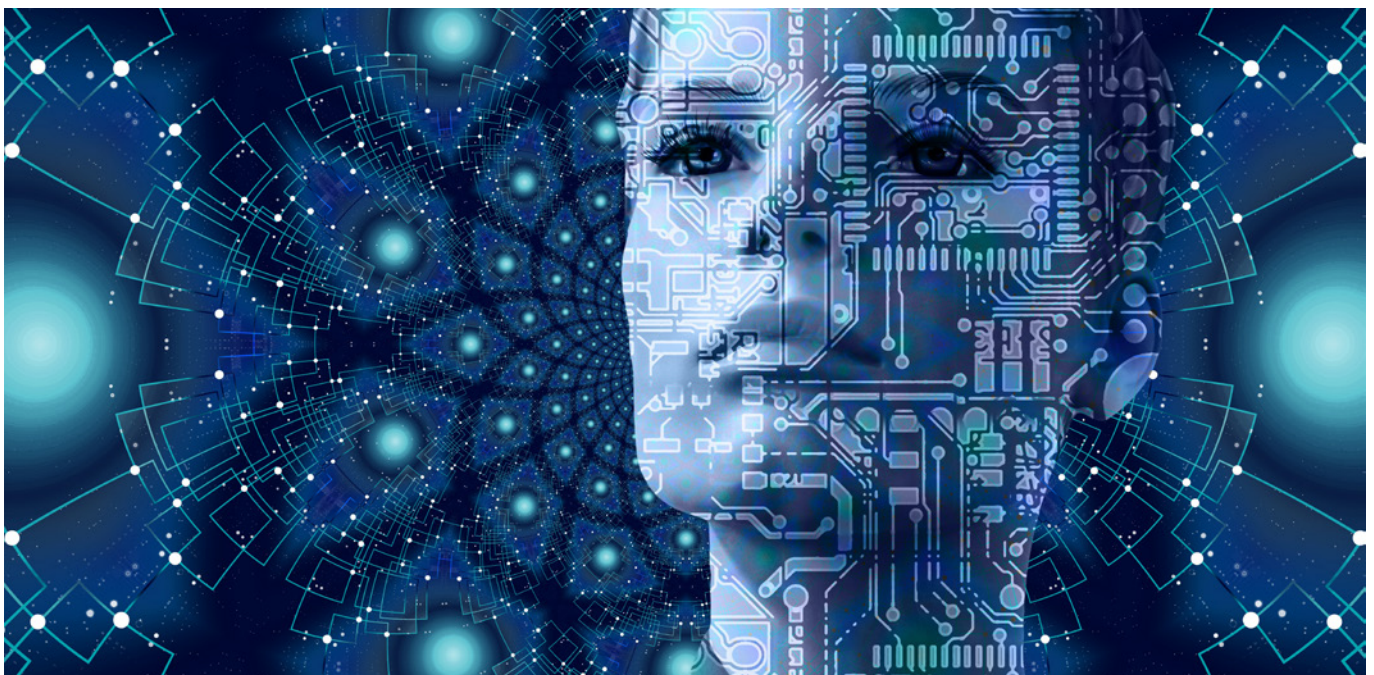
Що ж робити? Вчитися змінюватися, щоб швидко, чітко та спокійно реагувати та непередбачувані ситуації.

Бути «собакою Селігмана» чи професіоналом нової доби — вибір за нами!

НОТАРІАТ МАЙБУТНЬОГО

Tempora mutantur, et nos mutamur in illis. Нові часи диктують нові правила, підштовхують до змін, розширюють горизонти.

Що стосується цифрової епохи в юриспруденції, то нотаріат завжди

був на її вістрі. Нотаріуси одними з перших почали працювати з електронними реєстрами, і саме завдяки нотаріату в державі був запущений механізм реєстрації.

Втім, якщо ми поглянемо на новомодні технології, як то блокчейн, — побачимо, що йдеться не про право, а про математику. Тож перейматися можливістю зникнення професії варто більше банкірам та економістам, аніж фахівцям із права, зокрема й нотаріусам. У найближчі десятиліття нові технології в жодному разі не замінять нотаріату. Проте вони здатні вдосконалити і спростити нотаріальний процес. Цифра — не мета, але цілком прийнятний засіб.

Який він, нотаріат майбутнього? Нотаріат може стати будь-яким — навіть таким, яким ми його собі й уявити не можемо. Але він точно буде іншим, ніж тепер. Тому нотаріуси мають йти в ногу з часом, отримувати нові навички.

Це розуміють в світі, одним із орієнтирів МСЛН є безперервне навчання нотаріусів та поглиблення знань не лише нотаріального законодавства, а й вивчення питань порівняльного, міжнародного приватного права, захисту прав споживачів, законодавства про запобігання відмиванню грошей, навчання технік медіації та ведення переговорів, вивчення психології

та соціології, управління нотаріальною конторою за рахунок використання нових технологій.

НПУ бере до уваги ці рекомендації, постійно проводить заходи з підвищення професійного рівня нотаріусів, а також готова до розширення класичних нотаріальних

**“
Нотаріат майбутнього
не боїться нових
технологій, він
розвиває та адаптує їх,
аби використовувати
просто та швидко**

дій. Зокрема, це реєстрація фіксації доказів, встановлення фактів, використання ексक्रоу-рахунків, проставлення апостилю, реєстрація укладення та розірвання шлюбу тощо.

Невід’ємний елемент реформування — запровадження єдиного електронного реєстру нотаріальних дій на базі професійної самоврядної організації. Над концепцією такого реєстру зараз активно працює НПУ. Такий реєстр концептуально повинен бути не просто базою даних (якими є чинні держреєстри), а містити ефективні ін-

струменти для отримання фізичними та юридичними особами усього комплексу необхідних дій. Тобто, орієнтир — розвиток нотаріату за зразком «нотаріального будинку юстиції», в режимі «єдиного вікна».

Світ розвивається настільки швидко, що наша цифрова епоха змінюється на пост-цифрову, коли чільне місце займає все ж особистий контакт. Незважаючи на вільний доступ до музики та кінофільмів в Інтернеті, люди ходять на живі концерти та у театри, а музеї та бібліотеки, озброєні новими технологіями, переживають ренесанс. Тобто, технології не відкидаються, а використовуються в ім’я людського спілкування.

Нотаріат майбутнього не боїться нових технологій, він розвиває та адаптує їх, аби використовувати просто та швидко.

«Цифра» є вікном в світ, але не дверима. Двері ж нотаріальних контор завжди будуть гостинно відкриті для кожного. А за ними вас чекатиме нотаріус майбутнього — професіонал, що відмінно володіє низкою hard та soft skills, вміє знаходити індивідуальний підхід до кожної ситуації, гарантує захист прав громадян та бізнесу.

*Вперше опубліковано у блозі
Володимира Марченка на сайті
ЮРЛІГА 02.10.2019*

Які нові повноваження потрібні нотаріусам?

Вікторія Голобородько,
приватний нотаріус
Чернівецького міського
нотаріального округу

Усі повноваження, надані нотаріусам, необхідні для реалізації первинного призначення нотаріату — професійне, безпечне, надійне, гарантоване державою сприяння фізичним та юри-

дичним особам у реалізації їх прав.

Одним з напрямів розширення компетенції нотаріусів є сфера актів цивільного стану громадян. Наразі існує безліч ситуацій, коли через суто технічні, механічні помилки та «людський фактор» громадяни змушені звертатись до суду за встановленням фактів родинних стосун-

ків. В нотаріальній практиці таке ускладнення найчастіше трапляється під час оформлення спадщини, укладення членами сім'ї договорів між собою. Але реальний обсяг проблеми є значно ширшим і виходить далеко за межі вчинення нотаріальних дій: оформлення пенсій, соціальних виплат, віз та різних документів для використання за кордоном.

Як правило, люди реагують на необхідність звернення до суду з «такими дрібницями» дуже негативно. Адже судовий розгляд справи — це досить складна і, на жаль, бюрократизована юридична процедура, яку звичайній людині важко подолати самотійно.

Отже, важливим і корисним суспільству було б надання нотаріусам повноваження позасудового встановлення фактів родинних відносин — як альтернативи судової процедури. Таке повноваження може бути реалізовано шляхом видачі відповідного свідоцтва, яке буде мати таку ж юридичну силу, як рішення суду.

Ганна Валігура,
приватний нотаріус
Київського міського
нотаріального округу

З 2013 року в Україні створено унікальну систему, в якій нотаріус бере важливу участь, виконуючи функцію державного реєстратора. За цей період ми довели, що можемо належно та відповідально здійснювати додаткові

повноваження, делеговані державою.

Переконана, що нотаріус готовий виконувати нові функції у наступних сферах:

- задля збільшення гарантій, захисту та протидії рейдерству у сфері бізнесу необхідно запровадити повний цикл реєстрації змін, пов'язаних з відчуженням частки учасниками товариства, — від нотаріального посвідчення договору до одночасної реєстрації переходу прав;

- задля прозорого фіскального утримання в межах створення державної програми оцінювання майна України варто надати нотаріусові безпосередньо брати участь в оцінці майна та отриманні даних; формування оцінки може здійснюватися безпосередньо нотаріусом;

- задля врегулювання питання безспірності та усунення конфліктів на стадії нотаріального процесу варто надати нотаріусу функції медіації та закріпити їх законодавчо;

- в рамках державного проекту надання публічних послуг доцільно надати нотаріусу можливість реєструвати акти цивільного стану, транспортні засоби тощо;

- задля швидкого та якісного процесу легалізації документів необхідно надати нотаріусу функцію проставлення апостилю (легалізації документів);

- з метою якісної реалізації земельної реформи у випадку зняття мораторію нотаріусу можливо надати функції обов'язкової реєстрації земельних ділянок (електронні послуги щодо оформлення землі);

- надання нотаріусу повноважень засвічувати справжність інформації з Інтернету;

- задля врегулювання прозорості процесу передачі коштів під час відчуження майна запровадити дієвий механізм — передачу коштів через депозит нотаріуса;

- надати нотаріусам безпосередній невідкладний доступ до необхідних реєстрів, зокрема демографічного (а не через запити).

Сподіваюсь, що на етапах реформування системи надання адміністративних послуг населенню нотаріат отримає нові можливості для розвитку.

ПРАВИЛА ЖИТТЯ ОЛЕКСАНДРА БЕДНОВА

Спершу в житті Олександра Беднова з'явилися літаки, нотаріат – вже потім. Випускник вищого військового авіаційного училища льотчиків, з 1988 по 2001 рік служив у військових частинах м. Мелітополя Запорізької області, виконував завдання майже на всіх континентах, має статус учасника бойових дій. Попри вдалу кар'єру військового, Олександр ніколи не полишав мрію здобути юридичну освіту, тому в 2002 році закінчив юридичний факультет Таврійського національного університету, а з жовтня 2003 року працює приватним нотаріусом Мелітопольського міського нотаріального округу. Окрім нотаріальної практики, бере активну участь в професійному самоврядуванні, організовує спортивний рух нотаріусів, очолює Комісію Нотаріальної палати України з міжнародного співробітництва та є обличчям НПУ на міжнародній арені. Так, Олександр «спустився з небес на землю» та замість штурвала літака тримає в руках печатку нотаріуса. Але небеса завжди присутні в житті Олександра Беднова – у 2014 році закінчив духовну семінарію, у 2017 році отримав сан ієрея Української православної церкви. Справді унікальна особистість! В рамках проекту «Правила життя» Олександр Беднов ділиться своїми життєвими та професійними принципами.

На порозі нотаріальної контори починається територія, на якій головує Закон.

Кожному нотаріусу знайоме відчуття, коли він вперше у житті вчинив нотаріальну дію. За відчуттями можемо порівняти це з першим самостійним польотом на літаку.

Головна професійна ознака нотаріату — забезпечення правової безпеки та достовірності особами з найвищою мораллю, до яких є довіра та повага суспільства.

Благородність нотаріуса — це його висока моральність, чесність, самовідданість, великодушність. Це те, до чого прагне душа.

Від військової служби — до нотаріату. Якби мені, військовому льотчику, 25 років тому сказали, що я стану нотаріусом, я б тільки посміхнувся... Але коли я усвідомив місце нотаріату в нашому житті, поставив собі за мету стати нотаріусом. 10 жовтня 2019 року виповнюється 16 років, як я працюю нотаріусом.

Людині потрібне відчуття польоту. Наше земне життя — це є політ, але дуже швидкоплинний, тому потрібно встигнути долетіти до омріяних вершин, досягти поставлених цілей.

Міжнародна співпраця НПУ — це можливість представництва нотаріату України в міжнародних організаціях, співпраця з національними, зокрема нотаріальними організаціями, вивчення та удосконалення права в сфері нотаріальної діяльності, розповсюдження принципів латинського нотаріату.

Спілкування з іноземними колегами дає розуміння, що нотаріус латинського типу є фахівцем в усіх галузях права. Він є високоморальною людиною, від спілкування з якою отримуєш повне задоволення.

Нотаріат України 100% латинський, але нам необхідно виконати наші зобов'язання перед МСЛН, перейти на єдиний нотаріат та забезпечити наявність нотаріусів у всіх віддалених округах (регулювання кількості нотаріусів за принципами латинського нотаріату).

Світ змінюється, тому необхідно бути готовим до цих змін, постійно та безперервно самовдосконалюватися.

Головна перевага українського нотаріату — це люди, тобто самі нотаріуси. Вони талановиті в усьому — роботі, творчості, спорті. Черговим підтвердженням цього стали Ukrainian Notary Games 2019.

Головна проблема українського нотаріату в тому, що певні наші колеги розглядають нотаріат як вид бізнесу. Латинський нотаріат не передбачає конкуренцію!

Протягом робочого дня я часто аналізую свої вчинки і роблю відповідні висновки.

Коли я працюю, я відчуваю задоволення від виконаної роботи.

Успіх приходиться до того, хто бажає чогось досягти і прагне до цього. У мене ніколи не було сумнівів щодо вибору свого життєвого шляху.

Пишаюся тим, що у мене абсолютно немає ворогів і мені не соромно дивитися людям в очі.

Найкраща ранкова кавка — це кавка у колі родини.

Моя сім'я особлива тим, що я з діда-прадіда льотчик, який вже у досить дорослому віці став нотаріусом. А от моя дружина Наталя має вже 31 рік нотаріального досвіду, вона стала першим приватним нотаріусом в Мелітополі. Саме вона повернула мене з небес на землю, завдяки їй я розкрив для себе нотаріат. У нас троє синів, старший продовжив сімейну традицію і також працює нотаріусом.

Спорт — це мій стиль життя. Дуже радий, що ми змогли організувати спортивну команду українського нотаріату, яка показує приклад взаємин між нотаріусами. Після кожних змагань з нетерпінням чекаємо нових! Я граю в футбол, з дружиною в парі граємо в теніс, а взимку любляємо гірські лижі.

Подорожі допомагають пізнавати таємниці життя. Коли я був льотчиком, облітав усі материки, крім Антарктиди. На Землі дуже багато прекрасних місць. Якщо говорити про «нотаріальну» частину життя, то на все життя запам'яталася поїздка делегації українських нотаріусів в Перу восени 2013 року, коли Україну приймали в члени МСЛН. Нам вдалося побувати в загубленому місті інків Мачу-Пікчу.

Іноді варто побути наодинці з собою, щоб розібратися в собі самому і зрозуміти своє місце в житті.

Що б я зараз міг порадити собі в юності? Як можна раніше прийти до Бога.

Моя настільна книга — Євангеліє, тому що для мене це керівництво по життю.

Усі принципи християнської етики можна і потрібно використовувати в нотаріаті. «Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією думкою твоєю. Це є перша і найбільша заповідь. Друга ж подібна до неї: люби ближнього твого, як самого себе». На цих двох заповідях базується все наше життя.

Майбутнє нотаріату України — це нотаріат латинського типу в правовій державі.

Мораль чи закон? Для мене краще моральний закон.

Мій основний професійний девіз: «Тільки вперед!»

UKRAINIAN NOTARY GAMES: спорт, дружба, нотаріат!

5-6 вересня 2019 року в м. Дніпро вперше відбулась унікальна спортивна подія — міжнародні спортивні змагання нотаріусів Ukrainian Notary Games. Основною локацією проведення UNG став спортивно-розважальний комплекс Bartolomeo Best River Resort. В заході взяли участь команди нотаріусів із різних областей України, а також із Туреччини, Білорусі, Польщі та Румунії. Усі учасники відзначили високий рівень організації змагань. В рамках UNG відбулися змагання із 15 спортивних дисциплін та забіг у форматі Race Nation. Крім спортивних заходів, нотаріуси підвищили професійний рівень та обмінялися досвідом практичної діяльності. Головна мета UNG досягнута — нотаріуси відчули себе єдиною командою, покращили комунікативні навички, отримали безцінні спогади і радість спілкування, та вже з нетерпінням чекають зустрічі в наступному році.

№	Спортивні дисципліни	Призери / Жіночий турнір		Призери / Чоловічий турнір	
		Місце	Ім'я (команда)	Місце	Ім'я (команда)
1.	Шахи	1 місце	Процюк Світлана (команда Запорізької обл.)	1 місце	Ищенко Ігор (команда Полтавської обл.)
		2 місце	Котляр Анна (команда Запорізької обл.)	2 місце	Тасун Юрій (команда м. Києва)
		3 місце	Баранова Олена (команда Одеської обл.)	3 місце	Ніколаєнко Сергій (команда Чернігівської обл.)
2.	Шашки	1 місце	Баранова Олена (команда Одеської обл.)	1 місце	Гречанівський Анатолій (команда Тернопільської обл.)
		2 місце	Котляр Анна (команда Запорізької обл.)	2 місце	Тасун Юрій (команда м. Києва)
		3 місце	Процюк Світлана (команда Запорізької обл.)	3 місце	Ніколаєнко Сергій (команда Чернігівської обл.)
3.	Підняття гантели/гіри	1 місце	Лобач Анастасія (команда Білорусі)	1 місце	Матвієнко Сергій (команда Чернігівської обл.)
		2 місце	Прокоф'єва Ольга (команда Чернігівської обл.)	2 місце	Засорін Артем (команда Сумської обл.)
		3 місце	Дунаєнко Ірина (команда Київської обл.)	3 місце	Демидов Денис (команда м. Києва)
4.	Кидок у кошик (баскетбол)	1 місце	Порічна Юлія (команда Харківської обл.)	1 місце	Покинтелиця Дмитро (команда Дніпропетровської обл.)
		2 місце	Токарева Валентина (команда м. Києва)	2 місце	Леонтьєв Гліб (команда м. Києва)
		3 місце	Перекопська Оксана (команда Дніпропетровської обл.)	3 місце	Поліщук Анатолій (команда Київської обл.)
5.	Стрілкові дисципліни/ Арбалет	1 місце	Лобач Анастасія (команда Білорусі)	1 місце	Воропай Михайло (команда Херсонської обл.)
		2 місце	Донченко Вікторія (команда Дніпропетровської обл.)	2 місце	Поліщук Анатолій (команда Київської обл.)
		3 місце	Цар Юлія (команда Тернопільської обл.)	3 місце	Коваленко Володимир (команда Чернігівської обл.)
6.	Стрілкові дисципліни/ Лук	1 місце	Герич Ірина (команда Львівської обл.)	1 місце	Ціцинський Ігор (команда Тернопільської обл.)
		2 місце	Тарасенко Вікторія (команда Чернігівської обл.)	2 місце	Прокоп Олександр (команда Полтавської обл.)
		3 місце	Прокоф'єва Ольга (команда Чернігівської обл.)	3 місце	Воропай Михайло (команда Херсонської обл.)
7.	Стрілкові дисципліни/ Пістолет	1 місце	Прокоф'єва Ольга (команда Чернігівської обл.)	1 місце	Прокоп Олександр (команда Полтавської обл.)
		2 місце	Цар Юлія (команда Тернопільської обл.)	2 місце	Остапчук Віталій (команда Тернопільської обл.)
		3 місце	Герич Ірина (команда Львівської обл.)	3 місце	Воропай Михайло (команда Херсонської обл.)

№	Спортивні дисципліни	Призери / Жіночий турнір		Призери / Чоловічий турнір	
8.	Стрілкові дисципліни/ Гвинтівка	1 місце 2 місце 3 місце	Maja Siwicka Wejtmann (команда Польщі) Козаєва Наталія (команда м. Києва) Донченко Вікторія (команда Дніпропетровської обл.)	1 місце 2 місце 3 місце	Русинчук Роман (команда Волинської обл.) Мервінський Владислав (команда Волинської обл.) Гура Максим (команда м. Києва)
9.	Настільний теніс	1 місце 2 місце 3 місце	Левданська Алла (команда Білоруської НП) Ричок Руслана (команда м. Києва) Володіна Оксана (команда Запорізької обл.)	1 місце 2 місце 3 місце	Журбей Володимир (команда Житомирської обл.) Поляков Ігор (команда Харківської обл.) Клочко Олександр (команда Київської обл.)
10.	Бадмінтон	1 місце 2 місце 3 місце	Маслій Анна (команда Харківської обл.) Дажук Марина (команда Дніпропетровської обл.) Верповська Олена (команда м. Києва)	1 місце 2 місце 3 місце	Лазарев Дмитро (команда Київської обл.) Рогач Вадим (команда м. Києва) Дерун Анатолій (команда Київської обл.)
11.	Дартс	1 місце 2 місце 3 місце	Пивовар Валерій (команда Тернопільської обл.) Coskun Aydin (команда Туреччини) Левенець Тетяна (команда Одеської обл.)		
12.	Великий теніс	1 місце 2 місце 3 місце	Стрельченко Олена (команда м. Києва) Марчук Марина (команда Одеської обл.) Карнарук Наталія (команда Полтавської обл.)	1 місце 2 місце 3 місце	Alexandru Nastasa (команда Румунії) Оксентюк Олександр (команда м. Києва) Коваленко Володимир (команда Чернігівської обл.)
	Міксти (теніс)	1 місце 2 місце 3 місце	Стрельченко Олена / Оксентюк Олександр (команда м. Києва) Карнарук Наталія / Майшмаз Сергій (команда Полтавської обл./команда Донецької обл.) Левданська Алла/ Даниленко Генадій (команда Білорусі/команда Сумської обл.)		
13.	Заплив на каяках (міксти Ж+Ч)	1 місце 2 місце 3 місце	Морозова Вікторія / Гура Максим (команда Запорізької обл.) Рачкова Тетяна / Русинчук Роман (команда Волинської обл.) Тарасенко Вікторія / Новак Олексій (команда Чернігівської обл.)		
14.	Волейбол	1 місце 2 місце 3 місце	«Придніпров'я» (об'єднана команда Дніпропетровської та Запорізької областей) команда Польщі команда Волинської обл.		
15.	Футбол	1 місце 2 місце 3 місце	«Центральна Україна» (об'єднана команда Київської, Полтавської, Чернігівської та Львівської областей) «Файне місто» (представники команди Тернопільської області та м. Києва) «Придніпров'я» (об'єднана команда Дніпропетровської, Запорізької областей та м. Києва)		

Наталія Козаєва, голова відділення НПУ в м. Києві

«Емоції після UNG просто зашкалюють! Представники нашої команди не тільки змагалися — за їхньої участі на одному диханні неповторно пройшов творчий вечір. Дякую за творчий союз Руслані Ричок, Наталії Брагиній. Наш капітан Олена Верповська із племінницею Анастасією неперевершено виконали українську пісню, а син Олени Антон заспівав популярну румунську композицію, граючи на гітарі. Така увага викликала вдячні сльози у представників румунської збірної! Більше того, Антон став їх талісманом, адже постійно супроводжував румунів як перекладач. Особисто я отримала свою власну порцію адреналіну також від виконання пісні Мадонни. Увесь вечір співведучим був Максим Юдін — тепер багато нових жартів з'явиться в арсеналі колег! Окрім того, наш відеоролик високо оцінили у конкурсі презентацій команд. Найнезабутніші враження учасники отримали, коли двома командами («Київські нотарі» та «Київські каштани») взяли участь в Rase Nation. А ще нотаріальна спільнота вкотре вражена пловом Максима Юдіна. Загальна вага використаних продуктів склала 100 кг! Додатково дякуємо Володимирі Марченку, Олені Кирилук та Дмитру Кирилюку за цікаві доповіді під час заходу з підвищення професійного рівня. Спорт — це сила і випробування на міцність! На міцність духу, волі та прагнення жити»

Борис Кот, приватний нотаріус, м. Дніпро, член оргкомітету UNG 2019

«Двісті учасників з п'яти країн зібралися у місті Дніпрі на Ukrainian Notary Games 2019. Це наймасштабніший нотаріально-спортивний захід, який вдалося реалізувати нам на території України. Завдячуємо спортивній

олімпіаді серед нотаріусів, яка проходила шість років поспіль в м. Мелітополі, та міжнародному футзальному Турніру Notary Futsal Cup, який на сьогодні став складовою частиною UNG і вже восьме збирає любителів футбольного нотаріального руху. Основна мета таких заходів — згуртування та об'єднання колег, налагодження тісних дружніх стосунків між нотаріусами різних регіонів нашої країни та зарубіжжя. Подібні заходи проводяться у багатьох країнах, як серед представників нотаріальної професії, так і серед більш широкого кола спеціалістів у форматі «lawyers», і нотаріальна збірна України бере в них активну участь. Такі майданчики існують десятиліттями, мають свою історію та традиції. З впевненістю можна сказати — українське нотаріальне співтовариство має чим пишатися, тому що UNG 2019 пройшли на дуже високому організаційному рівні, це відмітили представники іноземних країн, які були присутні у Дніпрі, представники інших юридичних професій України, які завітали до нас, а також представники нашої збірної команди Ukrainian Notary Team, які мають великий досвід виступів та можуть порівняти UNG 2019 з нотаріально-спортивними майданчиками в інших країнах. Приємно отримувати чудові відгуки щодо організації, але для команди організаторів все ж головне — створення атмосфери в колективі учасників! І нам це вдалося! На березі Дніпра, в історичному місці, де стояла козацька фортеця Кодак, де ступала нога Богдана Хмельницького, де широчіє Дніпро та птах до середини все летить та й летить, зібрався колектив українських нотарів, укріпити свій дух, відчути плече товариша, позмагатися та чудово провести час! Як організатор констатую — #нотаріатоб'єднаний #нотаріатсміливий #нотаріатршучий #нотаріатстійкий #нотаріатбезтрепетний #нотаріатнепереможний #нотаріатбезбоязний #нотаріатнезламний»

Людмила Масловець, голова відділення НПУ в Запорізькій області

«Команда нотаріусів Запорізької області взяла участь в унікальному для нотаріусів заході — Ukrainian Notary Games. Спорт вже багато років є невід'ємним від нотаріату. Але ці два дні були особливими. Велика подяка організаторам — все було дуже чітко і професійно організовано. Але найголовніше — це той дух, що панував серед учасників. Це були не супротивники, а щирі друзі, веселі, доброзичливі. Хочу привітати команду Запорізької області з отриманими перемогами і нагородами в різних видах змагань, подякувати за те, що взяли участь і гідно пройшли всі нелегкі етапи спортивної боротьби. Наша команда: Олександр Беднов, Наталія Беднова, Оксана Володіна, Максим Гура, Ольга Грибанова, Олександр Кріль, Анна Котляр, Вікторія Морозова, Наталя Процюк, Світлана Процюк, Ірина Сіра, Владислав Чернявський. У здобутках є золоті, срібні, бронзові медалі, а найголовніше — дружба і почуття відповідальності один за одного. До нових спортивних зустрічей!»

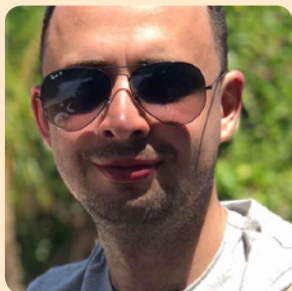
Валерій Пивовар, голова відділення НПУ в Тернопільській області

«Команда нотаріусів Тернопільської області «Файне місто» виступила на UNG в наступному складі: Ігор Мартюк — капітан команди, Ольга Дзюбановська, Наталія Дудка, Світлана Журавель, Юлія Цар, Анатолій Гречанівський, Іван Жовнір, Віталій Остапчук, Валерій Пивовар, Андрій Рудніцький, Іван Терешук, Андрій Трачук, Ігор Ціцинський. Неймовірна атмосфера, яка панувала на змаганнях, концертах, танцполі та за святковими столами, не залишила нікого байдужим! Це дійсно було свято спорту, колег та друзів! В доробку команди «Файне місто» — 3 золотих, 3 срібних та 1 бронзова медаль. Дякую всім членам команди за самовідданість та жагу до перемоги! Окрема подяка Станіславу Легкобиту (м. Київ), який в складі футбольної команди тернопільських нотаріусів допоміг здобути срібну нагороду! Щиро вдячні організаторам Ukrainian Notary Games 2019 Борису Коту та Олені Бунякіній, а також Анатолію Поліщуку та Олександрю Беднову, які стояли біля витоків спортивного руху нотаріусів України! Окрема подяка Володимирі Марченку — за підтримку спортивного нотаріального руху! Велике спасибі всім учасниками змагань за море позитиву, щирі посмішки і чудовий настрій!»

Станіслав Куксін, приватний нотаріус, м. Харків

«Організаторам та учасникам вдалося влаштувати незабутнє свято! Чудові краєвиди, безліч спортивних майданчиків, творчий вечір, на якому нотаріуси та члени їх родин дуже приємно вразили усіх присутніх своїми талантами — це лише мала частка усіх незабутніх подій, що відбулися у місті Дніпро під час UNG. Змагання пройшли у теплій та дружній атмосфері, представники Харківської області показали хороші результати. Але найголовніше в UNG 2019 — це безцінний досвід неформального спілкування з колегами, зустріч з друзями, колективні зайняття спортом та нові знайомства. Закликаємо усіх брати участь у аналогічних подіях! Величезна подяка Володимирі Марченку та Борису Коту — за зроблену справу (складно навіть уявити обсяг зусиль, що докладався організаторами), Олені Самощенко та правлінню відділення НПУ в Харківській області — за надану можливість стати частиною свята під назвою Ukrainian Notary Games, усім, хто причетний до нотаріату України та нашим міжнародним друзям — за те, що у нас така величезна і дружня родина!»

Анжела Усік, приватний нотаріус, м. Луцьк

«Race Nation... Сказати, що це було неймовірно — нічого не сказати! Хочете перевірити себе не тільки на швидкість, але ще й на міцність? Зрозуміти, що ви дійсно можете більше?! Що, як не забіги з перешкодами можуть дати вам це? А інші не тільки хочуть, а й роблять, стаючи швидшими, витривалішими і точно сильнішими духом! Забіг з перешкодами — це не просто гонка, а ще й дуже складна смуга перешкод, які ніяк не оминуть. Стрибати, бігти, плисти, дертись на високі гірки, а навкруги ще купа грязюки і навіть колючий дріт! Що гірше за це можна собі уявити?! Але нотаріуси Волинської області справилися з усіма цими перешкодами «на ура»! Цілком зрозуміло, що такі гонки — це не тільки для тих, чие тіло просить фітнесу, а для тих, хто шукає по-справжньому гострих відчуттів!»

Сергій Майшмаз, приватний нотаріус, с/мт. Нікольське, Донецька область

«Команда нотаріусів Донецької області дякує організаторам, натхненникам, ініціаторам UNG за надану можливість брати участь в цій грандіозній і масштабній події. Ми розуміємо, які титанічні зусилля необхідно було докласти для проведення цієї події, тому ми захоплюємося її організацією і високим рівнем. Окрема подяка керівництву НПУ, а також головам відділень, які підтримали нас і відрядили для участі в UNG. Бажаємо всім нам міцного здоров'я, спортивного драйву, стабільності та впевненості в роботі, отримувати задоволення від життя і радіти кожній миті. До нових зустрічей, друзі!»

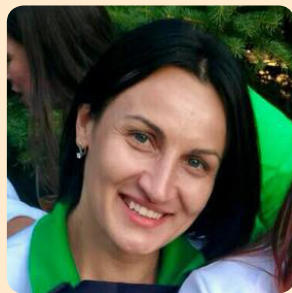
Ірина Дунаєнко, приватний нотаріус, с/мт. Немішаєве, Київська область

«Race nation — біг командою п'яти осіб 3,5 км, стартуючи через дим, з перевертанням тракторних шин, заскакуючи на високу дерев'яну конструкцію зі шматка сосни на ніжках, тягання колод і великих ланцюгів, перелітання через паркани по канатах та сітках, перекочування величезних бетонних куль, лазіння попластунськи під накладеними на низькі поперечини шини (відчуваючи себе застряглим Вінні Пухом), повзання під колючим дротом, метання списа, хода по канату, підйом на круті схили, забіг на величезний трамплін, скелелазна стінка, перехід вбхід по Дніпру частини маршруту... Відмінні змагання! Маса позитивних емоцій, розкішне місце проведення і неймовірно кайфова атмосфера. Спорт, дружба, нотаріат!»

Вікторія Тарасенко, приватний нотаріус, м. Прилуки, Чернігівська область

«Два дні UNG — це ціле життя в стислому форматі. Емоції зашкалюють, за що величезне дякую абсолютно всім і кожному: гостинному Дніпру, креативним Києву і області, файному Тернополю, щирій Волині, сонячним Херсону і Одесі, душевному Запоріжжю, чарівному Львову, рідним Донбасу і Харкову, дорогим сусідам Полтави та Сумам, і звичайно ж, іноземним гостям! Всі учасники відчули цю особливу енергію величезної нотаріальної спортивної родини!»

МАРИНА ТЕРЕЩЕНКО: «Нотаріус у невеличкому місті — дуже публічна особа»

Черкащина – край з давньою історією і самобутньою культурою, у який захоуєшся щиро і швидко, а якщо народився тут – любиш навіки. Не зраджує рідній області та місту Марина Терещенко, приватний нотаріус Смілянського міського нотаріального округу. Марина Євгенівна народилася та працює у місті Сміла, вже 26 років присвятила улюбленій професії. Робота в державному нотаріаті, зокрема керівництво держнотконторою, і врешті приватна нотаріальна практика – Марина Терещенко має потужний професійний досвід. Окрім того, була членом методичної ради при ГТЮ Черкащини, допомагає в розробці методичних рекомендацій для нотаріусів, активний учасник фахових заходів, а з 2014 року очолює відділення Нотаріальної палати України в Черкаській області. Має багато професійних відзнак, а головне – повагу і визнання як серед колег, так і серед осіб, що звертаються за вчиненням нотаріальних дій. Марина Терещенко стала переможцем конкурсу «Кращий нотаріус» 2019 року у номінації «Опора та авторитет для нотаріальної спільноти».

— **Марино Євгенівно, що значить для Вас перемога в конкурсі «Кращий нотаріус»? Відчуваєте себе опорою та авторитетом для нотаріальної спільноти?**

— Вважаю це високою оцінкою тих життєвих принципів, яких я дотримуюсь: порядність, професіоналізм, репутація. І як наслідок — авторитет серед нотаріальної спільноти. Вже не один рік я з радістю допомагаю своїм колегам у вирішенні складних професійних питань.

— **Як Ви прийшли у нотаріат? Чи були інші професійні плани?**

— Після закінчення у 1993 році юридичного факультету Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка переді мною постав важливий вибір майбутнього працевлаштування. Разом із чоловіком обрали рідне містечко Сміла. На той час єдиною вільною вакансією була посада нотаріуса в Смі-

лянській державній нотаріальній конторі. Отже, я розпочала свою роботу у конторі, а чоловік — у Смілянському міському суді. Втім, були пропозиції залишитися на кафедрі цивільного права в університеті... Але душа лежала до практичної правничої діяльності та безпосередньої допомоги людям. А хто ж, як не нотаріус, найближче до людей?

— 26 років у нотаріаті — солідний досвід. По суті, Ви пройшли усі етапи становлення нотаріату України. Яка подія запам'яталася найбільше?

— У моїй пам'яті закарбувалися перші кроки становлення нотаріату як однієї з опорних галузей українського суспільства. Кожен етап розвитку нотаріату — це було і моє власне накопичення досвіду. На своєму професійному шляху я зустрічала безліч і вдалих, і невдалих спроб реформування нотаріату.

— Чому вирішили зареєструвати приватну нотаріальну діяльність?

— Перебуваючи на посаді державного нотаріуса протягом 16 років, я зрозуміла, що настав час змінювати своє життя. Оскільки я людина, яка не сидить на одному місці, має жагу до всього нового, — вирішила спробувати себе в приватній нотаріальній діяльності. Крім цього, виникло бажання більше часу проводити з сім'єю, дітьми, більше подорожувати.

— Що дав Вам досвід керівництва держнотконторою?

— Передусім, це великий організаторський досвід. Взагалі, організованість — риса мого характеру, і саме це дозволило мені успішно організувати роботу контори в умовах величезної кількості відвідувачів, реалізовувати поставлені завдання разом з колективом. Також саме в держнотконторі я навчилася абстрагуватися від неважливого і концентруватися на досягненні мети. Державна нотаріальна контора — це школа життя!

— Так, справжнім юристом можна стати, лише здобувши практичний досвід, адже між практикою та теорією юриспруденції, на жаль, існує розрив. Постійно йде мова про необхідність реформування системи юридичної освіти. Як Ви вважаєте, що варто змінити і чи потрібно окремо вивчати курс нотаріату студентам-правникам?

— Вважаю, що студентам дійсно варто окремим курсом вивчати діяльність органів нотаріату, порядок та підстави здійснення нотаріальних дій. Деякі навчальні заклади уже йдуть цим шляхом. Наприклад, ще в 2011 році на моєму рідному юридичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка була створена кафедра нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури. На мою думку, студентам також слід приділяти час для вивчення основних принципів, підстав та порядку проведення реєстраційних дій щодо речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, юридичних осіб та фізосіб-підприємців. Та, звісно ж, теорія теж має значення: студент повинен отримувати базові знання в сфері цивільних правовідносин європейської практики, римського права тощо. Окрему подяку хочу висловити професору Бобровій Д.В., яка навчала мене та заклала основи розуміння системи цивільного права, його базові й непорушні закони. Все це формує спосіб мислення юриста, допомагає напрацювати концептуальні, системні підходи до практичної діяльності.

“ Виваженість та професіоналізм нотаріуса є запорукою захисту майнових прав громадян

— Наскільки велика та дружня нотаріальна родина Черкащини?

— Так, ми дійсно родина! Кількість нотаріусів Черкаської області порівняно з іншими областями невелика. Ми більше, ніж просто колеги. Кожен з нас може в будь-який час зателефонувати один одному, порадитись, обговорити питання нотаріальної практики. Постійно відчувається підтримка і у важкі хвилини, і в радісні. Глобальна діджіталізація не минула і нотаріальну спільноту Черкащини, ми

теж маємо відповідні групи в месенджерах, і це нас ще більше зближало.

— Ви берете активну участь в розробці методичних рекомендацій для нотаріальної спільноти області. Чи можна назвати нотаріальну практику нотаріусів Черкащини єдиною?

— Нотаріальна спільнота Черкащини в переважній більшості була сформована ще на початку становлення приватного нотаріату. Більшість моїх колег вийшли з державних нотаріальних контор, вони всі мають значний досвід вчинення нотаріальних дій. А тому ми всі намагаємось дотримуватись єдиної практики, адже це, зрештою, полегшує кожному з нас особисто роботу з документами. В цьому слід віддати належне колегам, оскільки формування єдиної практики відбувається не лише завдяки самостійному аналізу розроблених рекомендацій, а й постійному спільному обговоренню їх практичного застосування.

— Як часто доводиться вам особисто як голові відділення НПУ спілкуватися з нотаріусами?

— Спілкування з нотаріусами відбувається в режимі нон-стоп 24/7, але в цьому є позитив — ти завжди в курсі всіх подій та професійних питань.

— Робочі проблеми сприймаєте близько до серця?

— Роки йдуть, але серце не черствіє, навіть з моїм досвідом роботи. Звичайно, вчиняючи нотаріальні дії, ми не лишаємось байдужими до людей. Щиро радіємо за молоду сім'ю, яка набуває у власність своє перше власне житло. Співчуваємо втраті найближчих людей, коли оформляємо спадкові права. Але при безпосередньому вчиненні нотаріальної дії ти відкидаєш всі емоції і керуєшся виключно нормою права. Адже люди звертаються не за розрадою, а за оформленням документів, які встановлять їх права на певне майно. Лише виваженість та професіоналізм нотаріуса є запорукою захисту майнових прав громадян.

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ

— Як член Ради НПУ Ви знаєте все про роботу самоврядування зсередини. Марино Євгенівно, що можете сказати тим нотаріусам, які часом вдаються до критики Палати?

— Так, я бачу щоденну кропітку працю, яка відбувається у вирі змін. Сьогодні більшість нормативно-правових актів, з якими ми працюємо, зазнали трансформацій в тій чи іншій частині. Все це потребує вивчення та глибокого аналізу як самого документу, так і практики його застосування. І тут дрібниць не буває. НПУ намагається оперативно реагувати на всі ці зміни і надавати свої методичні рекомендації, експрес-аналізи нормативно-правових актів.

Звичайно, це тільки частина діяльності Палати, вершина айсбергу. Насправді, лівова частка роботи залишається невидимою. Та ми працюємо, перш за все, на професію, а не заради публічного визнання. Мої колеги, члени Ради НПУ, — це люди, віддані насамперед професії, які вболівають за майбутнє нотаріату і прагнуть його розвитку. Щодо колег, які піддають критиці роботу

Палати, могу сказати, що критика є корисною, адже вона не дає спочивати на лаврах, спонукає до постійного аналізу проведеної роботи, допомагає тримати зворотній зв'язок. І якщо якомусь нотаріусу здається, що НПУ робить не достатньо, — я готова вислухати всі конструктивні пропозиції, зауваження чи побажання, а також пропоную

**Державна нотаріальна
контора — це школа
життя!**

долучитись до процесу, разом попрацювати над тими чи іншими проблемними питаннями.

— Черкащина — аграрний край. Як часто нотаріуси працюють із аграрними розписками? Які особливості та проблеми виникають при цьому?

— Аграрна розписка — досить цікавий інструмент залучення

коштів та матеріально-технічних ресурсів для малого та середнього аграрія. І хоча він є новим, але викликає живий інтерес, яку сільгоспвиробників, так і у дистриб'юторів, постачальників засобів захисту рослин, зернотрейдерів тощо. На сьогодні в нашій області активно з аграрними розписками працюють приватні нотаріуси Олександр Старовойтов, Оксана Довгань, Неллі Побіянська. Перші роки використання аграрних розписок показали легкість та ефективність їх використання, практика примусового виконання зобов'язання за такими правочинами дуже невелика, що свідчить про надійність такого способу фінансування агровиробників.

До речі, на мою думку, саме бажання долучитись до такого способу фінансування свого бізнесу змусило деякі господарства провести інвентаризацію своїх договорів оренди земельних ділянок, внести відомості про свої права до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, а це, в свою чергу, є дієвим способом вберегтись від рейдерських атак.

Щодо особливостей практичної роботи з аграрними розписками, вважаю за необхідне вирішити питання внесення змін до них, зокрема, з метою виправлення технічних помилок при формуванні формули розрахунку тощо.

— Чи є особисто у Вас улюблена нотаріальна дія?

— Моя улюблена нотаріальна дія — оформлення спадкових прав. Але кожна дія цікава по-своєму. В нотаріаті не цікавого не буває! Хоча, звичайно, посвідчувати договір дарування квартири емоційно набагато приємніше, ніж оформлювати спадкові права матері на майно після смерті її малолітньої дитини...

— У місті Сміла працює п'ять приватних нотаріусів, одна держнотконтора. Часто спілкуєтесь між собою, радитесь?

— Пишаю тим, що в нашій маленькій спільноті склалися цілком приязні, ділові, а часто і дружні стосунки. Спілкуємося постійно. На жаль, в березні 2018 року ми втратили старійшину, колишнього голову відділення УНП, Антоніну Василівну Пешехонову, яку під час робочого процесу було звіряче вбито, а злочинця до цього часу не знайдено. Вся нотаріальна спільнота була шокована, це наклало відбиток на позаробочому спілкуванні.

— Можете виділити певні особливості роботи нотаріуса у невеликому місті? Які найпопулярніші нотаріальні дії? Чи поважають місцеві жителі нотаріусів?

— Нотаріус у невеличкому місті — це дуже публічна особа. І це потрібно враховувати у всіх аспектах життя. Якщо місцеві жителі не будуть поважати нотаріуса — до нього просто ніхто не звернеться. У маленькому містечку ще задовго до вчинення нотаріальної дії, перш за все, звернуться не до адвоката чи ріелтора, а саме до нотаріуса. Ми маємо пояснити громадянам всі права і обов'язки, наслідки прийнятого людиною рішення, з урахуванням не тільки норм права, а й особливостей життя саме в цьому місті.

Серед дій, за якими звертаються найчастіше, — відчуження нерухомого майна, оформлення спадкових прав. І те, що бентежить найбільше, — оформлення документів для виїзду родини на постійне місце проживання за кордон.

— Які цікаві життєві ситуації траплялися у Вашій практиці?

— На жаль, на думку приходять зовсім не позитивні ситуації. Популярний в сучасному житті поділ спадщини між членами родини, які не можуть знайти спільної мови, і які мають лише жагу до збагачення, а не моральні цінності... І тут основне — донести кожному, що поза кабінетом нотаріуса вони родина, яка повинна не переслідувати корисливі цілі, а зберігати людяність і порядність.

— А Ваша родина як ставиться до Вашої роботи? Часто доводиться витратити більше часу на нотаріат, ніж на рідних людей?

Члени Ради НПУ — люди, віддані професії, які вболівають за майбутнє нотаріату і прагнуть його розвитку

— Моя сім'я завжди була для мене джерелом підтримки і гармонії. Всі члени родини з розумінням ставилися до моєї професії, залюбки допомагали у вирішенні тих чи інших питань. Мабуть, через мое ставлення до роботи мої діти вирішили і своє життя пов'язати з юриспруденцією. Старший син Дмитро закінчив НЮА ім. Ярослава Мудрого за спеціальністю «Підготовка кадрів для органів юстиції». Донька Катерина брала участь у шкільних олімпіадах з правознавства, двічі на обласному рівні була призером конкурсу-захисту наукових робіт МАН у секції «Правознавство», стала лауреатом конкурсу

«Знавці права» і мала можливість навчання на бюджетному місці в Одеській юридичній академії. Мій чоловік Сергій зараз працює адвокатом. Під час моєї роботи в ДНК він у всьому мені допомагав, був моєю основною опорою. Фактично це він спонукав мене почати приватну нотаріальну діяльність, що гармонізувало сімейне життя. Сьогодні мої життєві пріоритети на користь сім'ї та меншої дочки Марійки, якій намагаюся дати все те, чого не отримали старші діти.

— Та й навіть приватна нотаріальна практика досить виснажлива, адже бути нотаріусом — велика відповідальність. Як долаєте втому та відновлюєте сили?

— Так, постійна робота з документами та людьми забирає сили. Але, виходячи з офісу, я лишаю роботу за дверима. Вся втома зникає в сімейному колі, в родинних клопотах. Спільно прочитана разом із дитиною казка може зняти будь-яку втому.

— Молоде покоління нотаріусів чимось відрізняється від аксакалів?

— На сьогоднішній день принцип доступу до нотаріату «в професію через професію» беззаперечно пов'язує покоління. Нотаріус, який передає свій досвід, передає не тільки знання, а й традиції, трепетне ставлення до того, що робить. Не можна сказати, що молоді нотаріуси — інші. Вони так, як і старші колеги, вболівають за долю нотаріату, намагаються достойно нести звання нотаріуса. Але сучасні технології їм даються легше.

— Три основні професійні риси нотаріуса...

— Виваженість, відповідальність, бажання самовдосконалюватися.

— Прочитуйте улюблені рядки Вашого земляка, Тараса Шевченка.

— «Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя».

Бесіду вела Юлія Шешуряк

ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ НОТАРІУСА: ОДИН ЗА ВСІХ І ВСІ ЗА ОДНОГО

Юлія Шешуряк

Головний редактор журналу
«Нотаріат України»

«Кожен упевнено говорить: «Це, звичайно, нотаріус», тому що нотаріус виробив типову зовнішність, яка невіддільна від нього. ...Низенький, товстий, дебелий чоловік, одягнений в чорне, самовпевнений, майже завжди манірний, повчає та величається», — так описує нотаріусів Оноре де Бальзак у своєму відомому нарисі «Нотаріус». Таким був імідж паризьких нотаріусів середини XIX століття. Певно, Бальзаку можна вірити, адже він не лише був стороннім спостерігачем, а й мав досвід роботи писарем у нотаріальній конторі. «Ракоподібна істота», «личинка, сповита коконом», «коліщатко механізму»... Образ нотаріуса, залишений нам письменником, досить неприємний та не викликає довіру. Скажемо прямо: цей нарис — справжній чорний піар для нотаріату Франції тих часів.

Звісно, образ сучасного нотаріуса України зовсім інший. Немає жодних стереотипів зовнішнього вигляду, зате є етичні стандарти

поведінки, які і складають концептуальні засади іміджу нотаріуса та нотаріату загалом.

Професійний імідж нотаріуса — тема мало досліджувана, адже майже всі статті та інші матеріали щодо іміджевих характеристик юридичної професії стосуються переважно адвокатів, суддів та правоохоронців. Можливо тому, що нотаріат — інститут хоча й соціально спрямований, але не надто публічний (в сенсі резонансу та постійної присутності в інформаційному просторі).

Існує багато визначень поняття іміджу, тож візьмемо до уваги такі з них: професійний імідж — це уявлення про людину як представника певної професії; враження, створене навколо конкретної особи з метою її популяризації як фахівця; певний персоніфікований образ професії, сукупність уявлень, що склалися в громадській думці про те, як повинна поводитися людина відповідно до свого професійного статусу.

Зазвичай імідж створюється не лише спонтанно, а й завдяки піару, пропаганді, рекламі. Тут важливий момент: нотаріуси не можуть використовувати у цілеспрямованому формуванні свого іміджу інструмент реклами, адже це заборонено законом та правилами етики. Що ж залишається? Якими є можливості нотаріуса впливати на власний професійний образ, а відповідно — імідж всього нотаріату?

СКЛАДОВІ УСПІХУ

Професійний імідж — це, передусім, набір певних навичок, компетентностей та професійних якостей. Але велику роль відіграють й інші, «зовнішні» атрибути іміджу: зовнішній вигляд, стиль мовлення, ерудованість тощо. А також так званий «емоційний інтелект» — показник здатності до спілкування, вміння усвідомлювати свої емоції та розуміти почуття інших людей.

Можна виділити наступні складові професійного іміджу.

Габітарний імідж (від лат. *habitus* — зовнішність). Зовнішній вигляд служить відправною точкою для сприйняття образу, адже «зустрічають за одягом». Тобто, складовою іміджу є зовнішність (одяг, аксесуари, зачіска, макіяж тощо). На перший погляд, примітивно та стереотипно? Але ж наш зовнішній вигляд відображає не лише наш багатий внутрішній світ, а й ставлення до оточення. Габітарний імідж в ідеалі має відповідати очікуванням «цільової аудиторії», щоб викликати позитивне ставлення. Ваш зовнішній вигляд має говорити — я експерт, мені можна довіряти, я відповідальна людина. Тому дрес-код для працівників нотаріальної контори — вимога виправдана.

Вербальний імідж — усне та писемне мовлення. Безумовно, нотаріус повинен вміти організувати свої думки за допомогою слова — це свідчить про організаторські здібності і в робочих процесах. Часто юристам дорікають, що вони спілкуються з людьми надто офіційно, використовуючи незрозумілі терміни та канцеляризми. Треба тримати баланс, враховувати рівень обізнаності відвідувачів. Бути нотаріусом — це постійно комунікувати, слухати, переконувати, пояс-

нювати, знаходити потрібні слова, врівноважувати емоції, розставляти акценти.

Кінетичний імідж — жести, рухи, міміка, хода, манера триматися, вираз обличчя. Це дуже важливий аспект, адже жести часто важко проконтролювати, а вони можуть виказати певний негатив. Перший контакт зі співрозмовником встановлюється за допомогою погляду.

Середовищний імідж — вигляд створеного середовища перебування, тобто офісу, нотаріальної контори. Важливим є зручне розміщення меблів для відвідувачів, естетичне оформлення робочого місця — це не значить «по-багатому», затишку додадуть рослини, картини, спокійні кольори стін. Звісно, якщо у приватних нотаріусів можливостей для облаштування офісів більше, то вигляд ДНК напряму залежить від державного фінансування.

Особливості поведінки та характеру також впливають на особистий імідж. В даному контексті важлива професійна впевненість — тобто переконаність нотаріуса в тому, що він робить свою роботу компетентно, згідно закону. Уважність — до паперів, реєстрів, людей. Лабільність — гнучкість, здатність

приймати індивідуальні рішення в рамках закону, правильно діагностувати кожну конкретну ситуацію. Стресостійкість — врівноваженість, вміння спокійно переконувати, бути витриманим і тактовним, здатність витримати нервово-психологічні перевантаження. Привітність, доброзичливість, відкритий погляд — усе це формує позитивне ставлення відвідувачів до нотаріуса. Люди, у яких розвинений вищезгаданий емоційний інтелект, добре розуміють власні емоції та вміють ними керувати, з емпатією ставляться до емоцій інших людей і так само вміло справляються з емоціями інших людей (здатність до управління взаємовідносинами). Тести на емоційний інтелект (EQ) можна знайти в Інтернеті — перевірте себе.

Інформаційний простір. Якось у Древній Греції на зустріч філософів один із них приніс палицю та запитав, де у неї верх, а де низ. Люди вказали. Тоді мудрець перевернув палицю і знову запитав — а тепер? Публічність нотаріуса в інформаційному просторі — це саме палиця з двома кінцями, і неможливо наперед вгадати, як суспільство (переважно юридично не підковане) та журналісти сприймуть певну

СВГЕНІЯ ЗАРИЦЬКА, голова відділення НПУ в Житомирській області, приватний нотаріус Житомирського міського нотаріального округу

Як сформувати позитивне уявлення у свідомості людини, групи людей щодо особи, успішного підприємства, якісної послуги, товару тощо? Це ґрунтовне, обширне питання, розкриття якого займаються науковці і їх надбання

успішно реалізують на практиці іміджмейкери.

Імідж від латинського слова «*Imag*» та англійського «*Image*» — образ. Образ нотаріуса. Вимовляючи це словосполучення, усвідомлюєш, що це поняття є значно глибшим і значущим, ніж прописані спеціалістами у сфері іміджу рекомендації щодо покращення образу, наприклад, для новоствореної компанії.

Образ нотаріуса формувався сторіччями. Формувався по краплині: спокійно, монотонно, виважено, безапеляційно, законно, мудро. Повага до професії — ось результат праці усіх нотаріусів. Саме це є базисом, підґрунтям, на якому ми, сучасне покоління нотаріусів, створюємо імідж/образ людини цієї професії. Тому слід говорити

про індивідуальність кожного нотаріуса, яка обов'язково впливає на колективний імідж, що накладає надзвичайну відповідальність.

Поряд з високими моральними якостями, законністю, змістовністю дій, нотаріус має завжди триматися незалежно, мати достойні манери, спокійно реагувати на похвалу або критику. В той же час, надмірне підкреслення якостей чи дій є також неприпустимим.

Вважаю, що статус нотаріуса накладає також певні обмеження в поведінці поза межами робочого місця. Слід уникати дій, які можуть завдати шкоди честі та гідності.

Одним із аспектів розробки іміджу в сучасному світі є реклама, однак, дане поняття не може бути пов'язане з нотаріальною діяльністю, що закріплено в Правилах професійної етики нотаріусів України, оскільки нотаріус не є бізнесменом, а є особою, покликаною виконувати визначені державою функції.

Нотаріус — професія, яка позбавлена блиску та пафосу, як і личить будь-якій добрій справі. Рекламу в нашій професії ми створюємо не в модерновий, але в надійний, вивіреним часом спосіб: нашими думками, діями, знаннями. Нашим пером.

ОСОБИСТА ДУМКА

інформацію. Тут краще керуватися принципом «не нашкодь» і перед тим, як щось винести у публічний простір, сто разів подумати. Звісно, кожному нотаріусу не обов'язково потрапляти в ЗМІ, але навіть аккаунт нотаріуса в соціальній мережі може стати популярним майданчиком для спілкування. Якщо ви вирішили представити себе в Інтернеті як професіонала, інструментарію багато — власний сайт, блог, канал, участь у тематичних групах. Публікуйте корисну інформацію для людей (зокрема, використовуючи матеріали НПУ, які розробляються в рамках проекту «Нотаріат обличчям до людей» — інфографіки, анімацію тощо). Звісно, можете іноді й фото котика опублікувати, це ваш імідж не погіршить, головне зберігати баланс професійного та особистого, а також уникати допи-

сів із критикою колег, нецензурної лексики, політичного фанатизму. Використовуйте соцмережі як платформу для підвищення не лише свого іміджу, а й іміджу нотаріату загалом.

Репутація. Власне, репутацію можна вважати як складовою, так і наслідком професійного іміджу. Репутація — це громадська думка, соціальна оцінка, усталені уявлення. Стосовно нотаріату загалом — це те, що ми називаємо довірою людей. Це те, чим ми справді пишаємося. Якщо ж говорити про репутацію кожного окремого нотаріуса, варто чесно визнати: є певні недоброчесні представники професії, яких, звичайно ж, потрібно позбавляти права займатися нотаріальною діяльністю. Зараз ці важелі впливу в руках Мін'юсту, але доцільніше було б передати їх Нотаріальній палаті,

тому що самі нотаріуси найбільше зацікавлені у очищенні професії.

У офіційній групі Нотаріальної палати України в соцмережі Фейсбук було проведено *опитування* «Імідж нотаріуса — яка складова важливіша?». Результати наступні:

— «професійність, результати роботи (відсутність помилок, хороша репутація тощо)» — 303 голоси;

— «зовнішній вигляд, стиль одягу, мовлення; інтер'єр офісу тощо» — 35 голосів;

— «позиціонування (шар) в Інтернеті (соціальних мережах), ЗМІ» — 4 голоси;

— «важливі всі складові в комплексі, треба прагнути їх поєднати» — 33 голоси;

— «немає необхідності додатково працювати над особистим іміджем — адже є імідж нотаріату загалом» — 0 голосів.

САБРИНА СИБІГА, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу

Довіра клієнта до нотаріуса безпосередньо залежить від зовнішнього вигляду нотаріуса, манери його поведінки і способу життя. Причому, найперше враження складається відразу ж, і згодом його дуже складно змінити.

Клієнт в перебігу буквально трьох хвилин приймає рішення, мати йому справу з цим нотаріусом, чи ні. При цьому те, як нотаріус подав себе, переважає навіть те, що нотаріус сказав. Оцінюється все: гардероб, манера поведінки, а оскільки ми живемо в століття соціальних мереж, то і спосіб життя, соціальна активність, спосіб мислення нотаріуса.

Найдорожче, що клієнт напрацював за роки свого життя, своє майно і матеріальне майбутнє своїх рідних і близьких, він довірить нотаріусу здоровому, успішному, приємному на вигляд, у відпрасованому костюмі, в комфортному чистому офісі, оскільки це свідчить про економічну спроможність нотаріуса і його соціальні досягнення. Іншими словами, клієнт довіриться надійності, стабільності і передбаченості, дисциплінованості й структурованості, високій етиці та моральності.

В ідеалі гармонія образу нотаріуса досягається дотриманням офісного дрес-коду, індивідуального стилю, спортивного і етично здорового способу життя, участю в соціально-орієнтованих проєктах, пропаганда яких вітається в соціальних мережах. Звідси і необхідність розвитку нотаріуса як медійної особи.

Саме залучення нотаріуса до участі в публічних соціально-орієнтованих проєктах, в спортивних проєктах, в передачах на телебаченні та радіомовленні, в круглих столах та конференціях, створюють умови як для особистого розвитку нотаріуса, так і для спільної плідної співпраці на благо держави та людей, напрацьовують нави-

чки нотаріуса триматися впевнено на публіці, що може згодитися в майбутньому, коли процес медіації і безпосередня участь нотаріуса в цьому процесі будуть прийняті на законодавчому рівні. Це також залучить до нотаріуса клієнтів і дозволить йому самому працювати ефективніше.

Погодьтеся, коли ми відвідуємо лікаря та бачимо його охайний білий халат, ми розуміємо, що тут все чисто і ми отримуємо якісну допомогу.

За межами робочого приміщення людина може бути захоплена живописом або грою в театрі, але на робочому місці це ніяк не повинно виявлятися, інакше ваші клієнти, швидше за все, відмовляться від співпраці з вами.

Крім того, притримування офісного дрес-коду протягом робочого дня і зміна на вільний неформальний одяг після його закінчення допоможе нотаріусові швидко відключитися від своїх професійних переважань і налаштуватися на відпочинок, особисте життя.

Підсумовуючи, ще раз акцентую увагу на тому, що зовнішній вигляд нотаріуса повинен презентувати акуратність, уважність до деталей, відповідальність, дисциплінованість, стабільність і чесність. В цьому нотаріусові допоможе:

- одяг спокійних тонів, що передбачає помірну консервативність, відсутність великої кількості яскравих аксесуарів;
- простота в зачісці і доглянуті руки, непомітний макіяж, нейтральний запах туалетної води;
- знання як мінімум однієї іноземної мови;
- активність в соціальних мережах, круглих столах, конференціях, на телебаченні та радіомовленні, що демонструє нотаріуса як освічену, різносторонньо розвинену особистість.

У клієнта, який хоч раз звернувся до вас, повинні залишитися приємні спогади, які з'являтимуться при згадці вашого імені. Це як запах кави, яка тонізує, або аромат мандарина, кориці і хвої, спогад про які будять всю гамму радісних, приємних, добрих відчуттів.

ОСОБИСТА ДУМКА

Звісно, це опитування не претендує на жодну науковість, але дає можливість побачити певні тенденції. Як бачимо, нотаріуси не схильні до експлуатації загального іміджу нотаріату, а сподіваються на власні професійні сили. І це приємно.

(Усе вищезазначене стосувалося переважно формування іміджу нотаріуса для цільової аудиторії — фізичних та юридичних осіб, які звертаються за вчиненням нотаріальних дій. Але є ще один бік — це імідж нотаріуса всередині професійної спільноти, і дана тема варта окремого дослідження...)

ЧАСТИНА ЦІЛОГО

Яким міг би бути нарис про сучасного українського нотаріуса? Чи були би там фрази, як у Бальзака — «забороняється сміятися, жартувати і виявляти дотепність», потрібно «покірно слухати нескінченні скар-

ги клієнтів», щодня витримувати «поєдинок серця людського з цивільним кодексом»? «Якщо в його серці збереглося щось від художника, від примхи, пристрасті, любові, то він пропав: рано чи пізно він сходить з рейок...». Що ж, українським нотаріусам пощастило — вони можуть дозволити собі не носити маски, бути справжніми і щиро любити свою роботу.

«Скрізь і завжди берегти чистоту високого звання нотаріуса» — це також означає завжди пам'ятати про свою приналежність до всієї нотаріальної спільноти, до нотаріату України. Пам'ятати, що кожен вчинок, кожне слово нотаріуса формує не лише його професійну репутацію, а й імідж всього нотаріату. Нотаріус представляє державу, є втіленням закону та справедливості.

А от універсальних рекомендацій щодо зовнішнього вигляду но-

таріуса в сучасному світі не може бути. Юрист поступово перестає асоціюватися з костюмом та портфелем, він обирає різні стилі одягу, колір волосся та навіть татуювання, може їздити на «теслі», самокаті чи маршрутці... Але люди повинні бути впевнені: нотаріус будь-якого віку та стилю — еталон ввічливості, добросовісності, законності.

Основним іміджетворчим фактором професії нотаріуса є ставлення осіб, які звертаються за вчиненням нотаріальних дій. Все ж нотаріуси, порівняно з іншими правничими професіями, мають величезний карт-бланш — імідж самої професії. Суспільство довіряє нотаріусу, який є представником держави, але при цьому не чиновником.

Бути нотаріусом — це відповідальність не лише перед законом та людьми, а й перед колегами.

Один за всіх і всі за одного!

ВІКА ПАПАРИГА, PR-спеціаліст, комунікатор у Bot&Partners, куратор курсу «PR для юристів» в Юридичній Лабораторії

Імідж — це те, як вас сприймають люди, їхнє уявлення про вас. А впливає на це зовнішній вигляд, слова та дії.

Зовнішній імідж формується за допомогою інструменту візуалізації. Це стиль одягу, фірмовий стиль (логотип, кольори). Знаю одну спікерку, яка на виступи одягається завжди в блакитне, або якийсь елемент точно є блакитним. В когось хустка є аксесуаром, який гармонійно поєднується з одягом та впадає в очі оточуючим. Не потрібно прагнути створити ідеальний образ та бути штучно «запакованим» в дорогі костюми, які вам тиснуть. Це більше насторожує, ніж приваблює. Вам потрібно знайти свої атрибути особистості, якими будете запам'ятовуватись людям.

Ще можна наділити атрибутами вашу діяльність — подивіться, як оформлюєте завірені документи.

Також є невідчутний імідж. Це ставлення до роботи, емоційний настрій, що в свою чергу впливає на ставлення до клієнтів. Тобто підґрунтям для побудови іміджу має бути сформована цілісна філософія: поведінка, ваші цінності, корпоративна культура, коли є інші співробітники. Адже ваше ставлення до співробітників впливає на ставлення співробітників до клієнтів.

Сьогодні недостатньо мати тільки гарні знання та відповідально виконувати свою роботу. Важливими є так звані м'які навички (soft skills), бо 100% успіху — це 80% комунікації. Тому без розвитку емоційного інтелекту важко надавати якісні послуги. В роботі важливо вміти керувати своїм емоційним станом та відчувати емоційний стан співрозмовника.

А ще, щоб відповідати образу сучасного нотаріуса, потрібно розвивати цифрові навички (digital skills). Бути зареєстрованим в Фейсбукці і вміти користуватись поштою вже недостатньо.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЕКСПЕРТА

Що відповідає сучасності?

— використовувати нові формати в комунікації одними з перших (на кшталт відео-коментарів, підкастів). Люди не хочуть тільки читати, а ще дивитися, слухати;

— використовувати різні канали комунікації, з різними підходами, адже той контент, що ви розміщуєте на сайті, не можна просто дублювати в Фейсбук, Інстаграм та Телеграм;

— автоматизувати робочі процеси — це говорить, по-перше, про сучасність, а по-друге, про позбавлення співробітників від рутинної роботи. Вони, думаю, будуть за це вдячні;

— створювати чат-боти для комунікації. Адже в щоденних запитах точно є типізовані питання — наприклад, які документи необхідні для реєстрації компанії, або як передати майно в спадщину;

— вміти шукати та аналізувати інформацію, мати здатність швидко навчатись і застосовувати нові знання.

А ще виклик сьогодення — бути зрозумілим нотаріусом та комунікувати людською мовою. Тобто такою, щоб люди без юридичної освіти розуміли вас, а не перечитували один абзац по десять разів, відчуваючи себе пригнічено. Говорити і писати простою мовою — набагато складніше, потрібно добре розбиратися в темі та вміти адаптувати професійні терміни до поширено зрозумілих.

Є невеличка вправа, яка допоможе перевірити, як люди сприймають вас. Адже це справді краще відображає ваш публічний імідж, ніж ваші власні оцінки. Проведіть тест, який допоможе знайти ваші емоційні ідентифікатори. Це список слів, які описують вашу особистість. Спитайте тих, з ким ви комунікуєте часто:

- що люди відчувають завдяки вам?
- яку користь отримують від роботи з вами?
- чому співпрацюють саме з вами?
- якими словами описують вас інші?

КРАЩИЙ НОТАРІУС 2019 РОКУ

Переможці та лауреати конкурсу «Кращий нотаріус року» 2019

«ПРОФЕСІОНАЛ В СФЕРІ НОТАРІАТУ»

Переможці:

I місце — **Войтовський Валентин Сергійович**, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу

II місце — **Мангушева Ольга Степанівна**, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Харківської області

III місце — **Лисенко Олена Михайлівна**, приватний нотаріус Вінницького міського нотаріального округу Вінницької області

Лауреати:

Небосенко Олена Анатоліївна, приватний нотаріус Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області

Богатова Імма Олексіївна, приватний нотаріус Покровського міського нотаріального округу Донецької області

Чумакевич Леся Мирославівна, приватний нотаріус Івано-Франківського міського нотаріального округу Івано-Франківської області

Записочна Оксана Анатоліївна, приватний нотаріус Ірпінського міського нотаріального округу Київської області

Яценко Ольга Петрівна, приватний нотаріус Кропивницького міського нотаріального округу Кіровоградської області

Антонова Вікторія Ігорівна, приватний нотаріус Львівського міського нотаріального округу Львівської області

Ворошина Марина Сергіївна, приватний нотаріус Сумського міського нотаріального округу Сумської області

Гоцуляк Ольга Анатоліївна, приватний нотаріус Гусятинського районного нотаріального округу Тернопільської області

Вострикова Оксана Іванівна, приватний нотаріус Уманського районного нотаріального округу Черкаської області

Бурдейний Юрій Іванович, приватний нотаріус Заставнівського районного нотаріального округу Чернівецької області

Сенюк Анжела Віталіївна, приватний нотаріус Чернігівського міського нотаріального округу Чернігівської області

«ОПОРА І АВТОРИТЕТ ДЛЯ НОТАРІАЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ»

Переможці:

I місце — **Балик Тетяна Миколаївна**, приватний нотаріус Кропивницького міського нотаріального округу Кіровоградської області

II місце — **Терещенко Марина Євгенівна**, приватний нотаріус Смілянського міського нотаріального округу Черкаської області

III місце — **Борисова Тетяна Анатоліївна**, приватний нотаріус Чернігівського міського нотаріального округу Чернігівської області

Лауреати:

Безпалюк Лариса Сергіївна, приватний нотаріус Вінницького міського нотаріального округу Вінницької області

Поветкіна Надія Миколаївна, приватний нотаріус Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області

Соловар Валентина Іванівна, приватний нотаріус Слов'янського міського нотаріального округу Донецької області

Дремлюк Віра Вікторівна, приватний нотаріус Надвірнянського районного нотаріального округу Івано-Франківської області

Плахотня Оксана Георгіївна, приватний нотаріус Києво-Святошинського районного нотаріального округу Київської області

Пелех Олена Зінонівна, приватний нотаріус Львівського міського нотаріального округу Львівської області

Ганзя Ольга Борисівна, приватний нотаріус Роменського міського нотаріального округу Сумської області

Лесейко Любов Василівна, приватний нотаріус Чортківського районного нотаріального округу Тернопільської області

Гаврилова Світлана Анатоліївна, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Харківської області

Заленська Марина Вікторівна, приватний нотаріус Чернівецького міського нотаріального округу Чернівецької області

Кияниця Алла Федорівна, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу

«МАЙБУТНЄ НОТАРІАТУ»

Переможці:

I місце — **Кот Борис Анатолійович**, приватний нотаріус Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області

II місце — **Гуль Лідія Олександрівна**, державний нотаріус, завідувач Київського державного нотаріального архіву

III місце — **Бандура Світлана Олегівна**, приватний нотаріус Вишгородського районного нотаріального округу Київської області

Лауреати:

Серебрякова Юлія Валеріївна, приватний нотаріус Могилів-Подільського районного нотаріального округу Вінницької області

Гончаров Микола Леонідович, приватний нотаріус Волноваського районного нотаріального округу Донецької області

Татарин Мар'яна Володимирівна, приватний нотаріус Івано-Франківського міського нотаріального округу Івано-Франківської області

Шполянська Анастасія Олександрівна, державний нотаріус Кропивницької міської державної нотаріальної контори № 2 Кіровоградської області

Юркова Ольга Анатоліївна, приватний нотаріус Львівського міського нотаріального округу Львівської області

Ситник Сергій Михайлович, приватний нотаріус Сумського міського нотаріального округу Сумської області

Чікало Наталя Михайлівна, приватний нотаріус Тернопільського міського нотаріального округу Тернопільської області

Пархоменко Наталя Миколаївна, приватний нотаріус Уманського міського нотаріального округу Черкаської області

Пентелюк Тетяна Любомирівна, приватний нотаріус Чернівецького міського нотаріального округу Чернівецької області

Костенко Ірина Михайлівна, приватний нотаріус Чернігівського міського нотаріального округу Чернігівської області

«НОТАРІУС-НАУКОВЕЦЬ»

Переможці:

I місце — Сейдалієв Денис Сейтмететович, приватний нотаріус Кельменецького районного нотаріального округу Чернівецької області

II місце — Пилипенко Юрій Пилипович, приватний нотаріус Львівського міського нотаріального округу Львівської області

III місце — Турченко Тетяна Павлівна, завідувач Першої маріупольської державної нотаріальної контори Донецької області

Лауреати:

Аршава Інна Олександрівна, приватний нотаріус Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області

Бородовська Наталя Олександрівна, приватний нотаріус Івано-Франківського міського нотаріального округу Івано-Франківської області

Іванніков Іван Михайлович, приватний нотаріус Васильківського районного нотаріального округу Київської області

Хоменко Оксана Володимирівна, приватний нотаріус Сумського районного нотаріального округу Сумської області

Кашанська Марія Іванівна, приватний нотаріус Тернопільського міського нотаріального округу Тернопільської області

Яцино Катерина Сергіївна, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу

«ЛЕГЕНДА НОТАРІАТУ УКРАЇНИ»

Переможці:

I місце — Пасічник Світлана Григорівна, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу

II місце — Макарова Надія Іванівна, державний нотаріус Першої слов'янської державної нотаріальної контори Донецької області

III місце — Скоробагатко Валентина Данилівна, приватний нотаріус Рокитнянського районного нотаріального округу Київської області

Лауреати:

Надольська Тамара Петрівну, приватний нотаріус Вінницького районного нотаріального округу Вінницької області

Перекопська Ірина Степанівна, приватний нотаріус Криворізького міського нотаріального округу Дніпропетровської області

Сотніченко Ірина Василівна, приватний нотаріус Малинського міського нотаріального округу Житомирської області

Григорець Марія Василівна, приватний нотаріус Коломийського міського нотаріального округу Івано-Франківської області

Водяницька Антоніна Василівна, приватний нотаріус Кропивницького міського нотаріального округу Кіровоградської області

Ляшенко Алла Іванівна, завідувач Сумської міської державної нотаріальної контори Сумської області

Боднарук Марія Василівна, приватний нотаріус Козівського районного нотаріального округу Тернопільської області

Романій Наталя Василівна, приватний нотаріус Черкаського міського нотаріального округу Черкаської області

Суружю Наталя Дмитрівна, завідувач Другої чернівецької державної нотаріальної контори Чернівецької області

Васильченко Тетяна Петрівна, завідувач Сновської районної державної нотаріальної контори Чернігівської області

«КРАЩИЙ КЕРІВНИК»

Переможці:

I місце — Ворошина Лариса Вікторівна, приватний нотаріус Сумського міського нотаріального округу Сумської області

II місце — Сидоренко Андрій Васильович, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу

III місце — Бойко Олена Олександрівна, завідувач Фастівської міської державної нотаріальної контори Київської області

Лауреати:

Василишина Людмила Василівна, завідувач Калинівської державної нотаріальної контори Вінницької області

Уварова Галина Іванівна, завідувач Першої краматорської державної нотаріальної контори Донецької області

Андрусак Катерина Федорівна, завідувач Першої Івано-Франківської державної нотаріальної контори Івано-Франківської області

Ліпінська Світлана Григорівна, завідувач Маловисківської районної державної нотаріальної контори Кіровоградської області

Палажій Галина Василівна, завідувач Другої львівської державної нотаріальної контори Львівської області

Хом'як Марія Михайлівна, завідувач Лановецької державної нотаріальної контори Тернопільської області

Шатило Любов Адамівна, завідувач Канівської державної нотаріальної контори Черкаської області

Мартинюк Єлизавета Ремусівна, завідувач Хотинської державної нотаріальної контори Чернівецької області

Підгайна Олена Іванівна, завідувач Першої чернігівської державної нотаріальної контори Чернігівської області

#ЛЮБЛЮНОТАРІАТ

3 нагоди Дня нотаріату в соцмережах відбувся святковий флешмоб

Нотаріус — це звучить гордо. Нотаріат — це велика любов. Нотаріальна спільнота єдина у своєму бажанні захищати права та законні інтереси людей, допомагати, гарантувати, нести відповідальність. 3 нагоди святкування Дня нотаріату 2 вересня нотаріуси за ініціативи НПУ влаштували у соціальних мережах флешмоб «Чому я люблю нотаріат» — публікували власні історії любові до професії, роздуми про місію нотаріату, спогади та цікаві історії, пов'язані з роботою. Метою акції було, передусім, продемонструвати суспільству добротність нотаріату та підвищити рівень довіри до нотаріусів.

Наталія Драч,
приватний нотаріус, Житомирська область

«Я люблю свою професію: за те, що усвідомлюєш себе частиною високоосвіченої, прекрасної спільноти; за те, що завжди треба бути на «гребені хвилі»; за те, що кожен день — це маленьке життя; за величезний обсяг знань; за внутрішню свободу; за щасливі очі клієнтів; за усвідомлення того, що пережито пліч-о-пліч з колегами непрості часи; за надію і віру, що все буде неймовірно прекрасно в професії, в житті, в Україні, в серці кожного з нас!»

Like Comment Share

Євгенія Теута,
приватний нотаріус, м. Київ

«Що для мене нотаріат? Це люди, які мене оточують! Помічники, колеги, працівники юстиції — надійна професійна спільнота! Всі ми різні, але тільки разом ми єдиний механізм, який щосекундно забезпечує стабільність громадянського суспільства і правової держави. Громадяни, які звертаються за вчиненням нотаріальних дій, — це ті, чий спокій ми забезпечуємо. Кожен раз, коли бачу задоволену посмішку, — радію. Місію виконано. ...Людяність це найважливіше, що в нас є»

Like Comment Share

Оксана Іценко,
приватний нотаріус, м. Київ

«Пам'ятаю свою першу нотаріальну дію, як тремтіла рука, коли вперше ставила печатку, і пам'ятаю слова мого вчителя й наставника Синиці Тетяни Василівни: «Вам все вдасться!» Іноді чую від громадян, що нотаріус лише ставить печатку на документ. ...Але до того, як поставити печатку, проходить велика і кропітка робота по перевірці та вивченню документів, перевірці прав, обтяжень та фактів по багатьох реєстрах, направлення запитів до різних органів, підготовка документа саме для того громадянина, який звернувся до нотаріуса, бо в кожного своя ситуація і не існує стовідсотково підходящих шаблонів, кожен документ перекроюєш залежно від ситуації, поданих документів та побажань громадян, що звернулись за вчиненням нотаріальної дії, іноді дискутуєш, обмежуючи побажання громадян законом, і лише після цього друкуєш документ на бланк, підписуєш, проставляєш печатку та видаєш громадянину результат своєї кропіткої праці... Після отримання важливого документа задоволений клієнт іде у своїх справах, а у нотаріуса залишається ще купа роботи по впорядкуванню документів в архіві, реєстрації, надсиланню реєстраційних справ тощо, а ще величезна відповідальність за кожен підпис і за кожну проставлену печатку! Але більшість громадян цінують роботу нотаріуса, їх вдячність надихає працювати. Кожного дня я йду на роботу із задоволенням тому що я люблю нотаріат»

Like Comment Share

Світлана Бандура,
приватний нотаріус, Київська область

«Нотаріат для мене – це вірність і справжність, це віра і довіра. Нотаріат це, в першу чергу, процес, а потім – результат. Процес з'ясування дійсних намірів осіб, що звертаються, і надання їх намірам юридичної форми, процес створення документа. Документа, якому будуть вірити і довіряти, тому що його склав нотаріус. Це, з одного боку, процес творчий, а з іншого – регульований і регламентований, як законом, так і намірами осіб, для яких ми працюємо, щоб сприяти у здійсненні їх прав та захисті законних інтересів.

Я люблю нотаріат, бо це відповідальна і важлива робота, місією якої є гарантування законності, безпеки, справедливості, рівності, добросовісності та розумності у важливих життєвих відносинах, що виникають між особами і потребують надання їм юридичної вірогідності. Сьогодні нотаріус це не лише висококваліфікований юрист, це ще й психолог, аналітик і експерт з інформаційних технологій. Професія нотаріуса багатогранна, складна і дуже цікава»

Like Comment Share

Іванна Кенц-Березюк,
приватний нотаріус, м. Трускавець

«Ми маємо бути мудрими, виваженими і поміркованими особистостями. Мусимо пам'ятати, що за кожним документом стоїть людська доля. І мені дуже приємно після консультації чи вчинення будь-якої нотаріальної дії чути від клієнтів слова подяки, бачити посмішки на їх обличчях! Для мене у світі немає нічого вищого за відповідальність, яка є орієнтиром і в роботі, і в спілкуванні з людьми. На мою думку, саме професійна відповідальність є однією з найдостойніших рис висококваліфікованого фахівця – нотаріуса. У ній, як у дзеркалі, проглядається справжня суть людини, її честь і совість. Я хочу прожити свій вік прекрасно, залишивши по собі добру пам'ять! На мою думку, найбільше щастя – відчувати що ти потрібна людям і не даремно обрала саме цю професію!»

Like Comment Share

Тетяна Марчук,
приватний нотаріус, Київська область

«Я горда і безмежно щаслива, що саме цій професії присвячую своє життя. На тернистому шляху до нотаріату зрозуміла істину: ніколи не відмовляйся від своєї мрії! ...Зрозумівши своє покликання, з 1997 року я вперто й віддано йшла в нотаріат. У 2004 році, готуючись до складання іспиту, тремтячи від страху, почула ключовий вислів вчителя та наставника Валентини Федорівни Ніколіци: «Дитино, не боги ліплять горщики!» Низький уклін за підтримку! Є на кого рівнятись! З 2005 року маю свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Чому я горда? Чому я люблю нотаріат? Це очевидно: неможливо не любити свою мрію! ...Що наповнює моє серце? Гордість і щастя за професію! Вірю в розвиток нотаріату та прийняття однозначно трактованих, професійних законів!»

Like Comment Share

Ірина Петрова,
приватний нотаріус, м. Київ

«Кар'єра мрії починається із мрії... Уже 8 років, як я нотаріус. А любов до документів почалася ще з мого 10-річчя, коли улюбленою грою було одружувати, розлучати, ділити майно друзів та молодшої сестрички. Коли їй було 6 років, я її одружила, а потім розлучила, мабуть, з усіма хлопчиками з будинку. Пам'ятаю той день, коли тато знайшов намальовані мною свідоцтва про шлюб та документи на квартиру... Насправді, для мене нотаріус це відповідальність, справедливість, чесність, прозорість, постійне навчання! Отримую неймовірний кайф, коли бачу задоволенні очі клієнтів, коли можу ділитись своїми знаннями, бути корисною. Щиро вдячна моїм основним наставникам та гуру нотаріату. Тимчук Володимир Олександрович – найпринциповіший, найвимогливіший до себе та до інших, найпунктуальніший. Саме він сказав мені: «Маєш визначитись ти йдеш в нотаріат працювати чи заробляти. Якщо за гроші, то це не надовго». А Дудкіна Надія Володимирівна вчила бути щирою та любити людей, завжди в гарному настрої та гарно виглядати, адже «високе звання нотаріуса маєш нести на підборах!» Щиро вдячна долі за мою професію, за колег, за помічників, за можливість бути оточеною людьми, які вміють працювати!»

Like Comment Share

Ольга Коломис,
приватний нотаріус, м. Рівне

«Хто стоїть на захисті права власності в державі? Поліція? Прокуратура? Суд? Безумовно, це так. Але на першій лінії захисту знаходиться нотаріус, який нудить: «так не можна», «ще потрібно документально підтвердити такі і такі факти...», «ще потрібні такі і такі документи...» ...Нотаріальна діяльність – це діяльність з суворим дотриманням норм закону та принципів права. Тому нотаріат і є островом стабільності серед революцій, переворотів, змін влади. Принципи права стабільні. Мета та ціль нотаріальної діяльності незмінна.

Впродовж 13 років я кожного ранку приходжу на своє робоче місце в нотаріальну контору. З моїми клієнтами я працюю роками. Кожен робочий день – це битва. Битва проти юридичної безграмотності та правового нігілізму. Боротьба за захист прав кожного свого клієнта. Нотаріат – не просто моя професія, не тільки стиль життя. Це мої переконання, принципи та спосіб мислення»

Like Comment Share

Олена Верповська,
приватний нотаріус, м. Київ

«Вже майже 10 років на запитання, ким працюю, гордо відповідаю – нотаріусом! Часто перепитують – юристом? Ні, відповідаю я. Нотаріус це значно більше, ніж юрист! Моя професія настільки багатогранна, що іноді навіть забуваєш, що ти юрист. Психолог, медіатор, адвокат, суддя, лікар, вчитель, студент, бухгалтер... Цей список професій можна продовжувати... Можливо, саме тому я обожаю свою роботу! Клієнти, колеги, мій колектив – це найголовніше, заради чого я відкладаю всі справи і зміню плани, якщо це необхідно. Разом нотаріуси можуть те, що на перший погляд здається неможливим!»

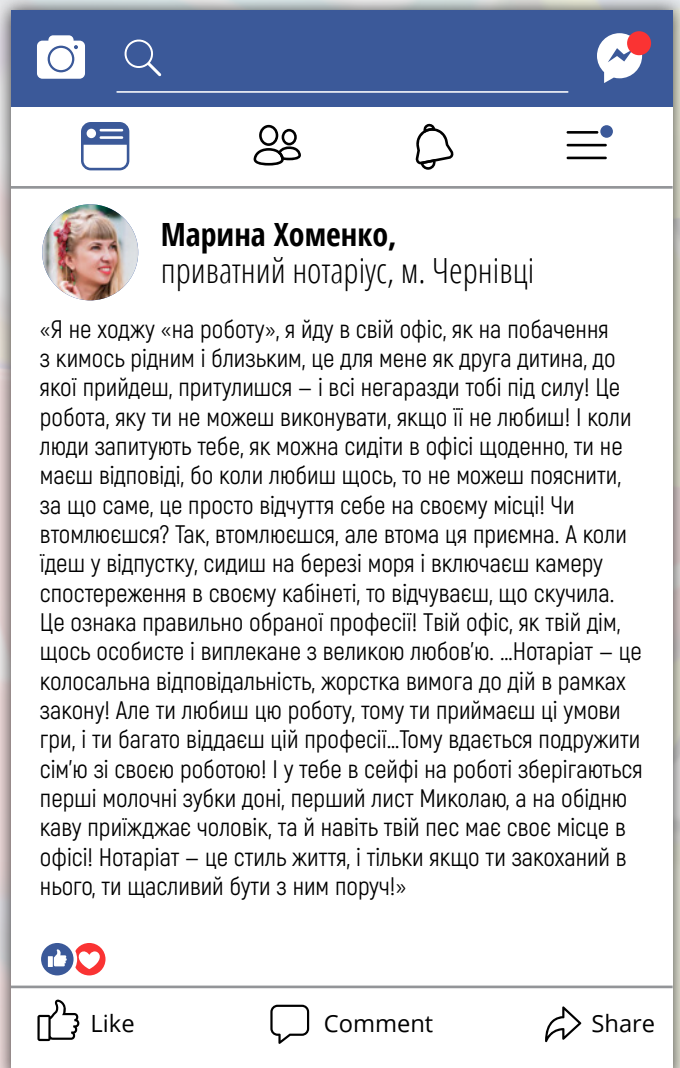
Like Comment Share

Наталія Любарська,
приватний нотаріус, м. Київ

«Нотаріат для мене – це не просто «система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення», а це, без перебільшення, – моє життя! Нотаріус – не просто професія, яку я обожаю, а й уособлення справедливості, законності, професійності, грамотності, виваженості, порядності, поваги до людей та документів... Це моя матуся Любарська Любов Степанівна, ім'я якої занесено до Золотої книги нотаріату України та якою я пишаюся! Нотаріуси – це особливі люди, які завжди зрозуміють, обов'язково допоможуть та з якими мені дуже цікаво. Я отримую задоволення від своєї роботи, від спілкування з колегами та клієнтами! Я пишаюся тим, що я нотаріус!»

Like Comment Share

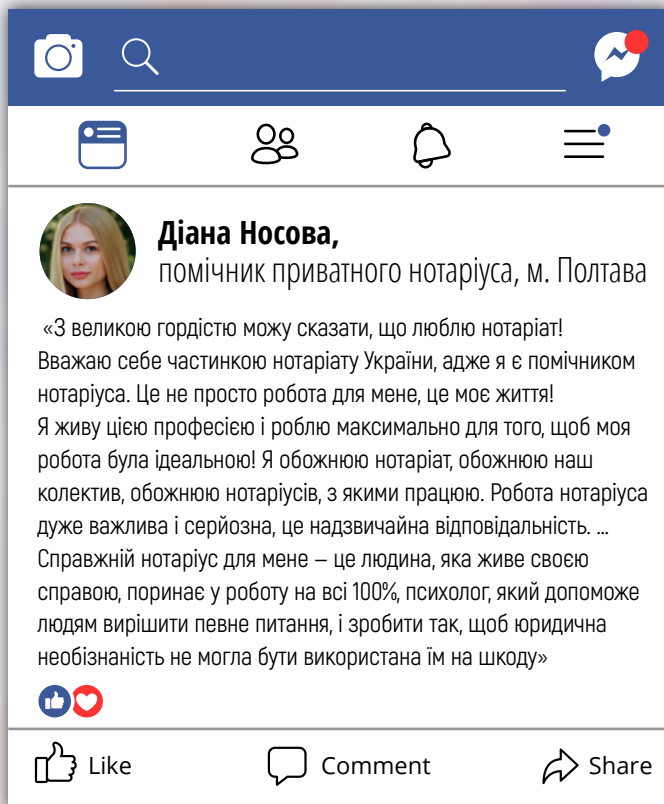

Марина Хоменко,
приватний нотаріус, м. Чернівці

«Я не ходжу «на роботу», я йду в свій офіс, як на побачення з кимось рідним і близьким, це для мене як друга дитина, до якої прийдеш, притулишся – і всі негаразди тобі під силу! Це робота, яку ти не можеш виконувати, якщо її не любиш! І коли люди запитують тебе, як можна сидіти в офісі щоденно, ти не маєш відповіді, бо коли любиш щось, то не можеш пояснити, за що саме, це просто відчуття себе на своєму місці! Чи втомлюєшся? Так, втомлюєшся, але втома ця приємна. А коли їдеш у відпустку, сидиш на березі моря і включаєш камеру спостереження в своєму кабінеті, то відчуваєш, що скучила. Це ознака правильно обраної професії! Твій офіс, як твій дім, щось особисте і виплекане з великою любов'ю. ...Нотаріат – це колосальна відповідальність, жорстка вимога до дій в рамках закону! Але ти любиш цю роботу, тому ти приймаєш ці умови гри, і ти багато віддаєш цій професії... Тому вдається подружити сім'ю зі своєю роботою! І у тебе в сейфі на роботі зберігаються перші молочні зубки доні, перший лист Миколаю, а на обідню каву приїжджає чоловік, та й навіть твій пес має своє місце в офісі! Нотаріат – це стиль життя, і тільки якщо ти закоханий в нього, ти щасливий бути з ним поруч!»

Like Comment Share

Діана Носова,
помічник приватного нотаріуса, м. Полтава

«З великою гордістю можу сказати, що люблю нотаріат! Вважаю себе частинкою нотаріату України, адже я є помічником нотаріуса. Це не просто робота для мене, це моє життя! Я живу цією професією і роблю максимально для того, щоб моя робота була ідеальною! Я обожаю нотаріат, обожаю наш колектив, обожаю нотаріусів, з якими працюю. Робота нотаріуса дуже важлива і серйозна, це надзвичайна відповідальність. ... Справжній нотаріус для мене – це людина, яка живе своєю справою, поринає у роботу на всі 100%, психолог, який допоможе людям вирішити певне питання, і зробити так, щоб юридична необізнаність не могла бути використана їм на шкоду»

Like Comment Share

Оксана Ісаєнко,
приватний нотаріус, м. Київ

«Люблю нотаріат, живу ним, дихаю, з радістю і хвилюванням лечу на роботу, до своїх клієнтів, реєстрів, архіву, кожен життєву ситуацію і дію пропускаю через серце (мабуть, від того воно так часто і болить), але... люблю. Люблю чесно і відкрито дивитись людям в очі, хоча іноді в тих очах сльози, бо заводиться спадкова справа за рідною людиною, і хочеться хоч якось зарадити, заспокоїти. Буває в тих очах гнів, бо до нотаріуса приходять, наприклад, по справі поділу майна, і тут потрібна мудрість, професіоналізм і навіть психологія. ...Все це моменти улюбленої професії, і все це я люблю»

Like Comment Share

Олена Озерна,
приватний нотаріус, м. Кропивницький

«23 роки тому, саме 02.09.1998 розпочав свою діяльність нотаріус Кіровоградського міського нотаріального округу Озерний Григорій Миколайович. На жаль, його немає вже на цьому світі. Саме він закохав мене в нотаріат, тому назавжди в моїй свідомості він буде уособлювати в собі образ нотаріуса. Саме завдяки йому я покинула педагогічний ВНЗ і вступила на юрфак, щоб стати нотаріусом. Хочеться подякувати близьким і рідним, які підтримують мене в професійних прагненнях, спасибі всім, хто поруч, спасибі тим, хто робив погано і важко, спасибі колегам, якими я захоплююся і в яких є чому навчитися. Дякую вам, мої клієнти, оскільки ви – визнання моєї роботи. Радість спілкування з вами і відчуття потрібності дають розуміння того, що величезна дорога і праця, яка робиться для вас щодня – не марна! ...24 години на добу живу своєю роботою, фрагментами людських доль... і не уявляю іншого!»

Like Comment Share

Олена Кирилюк,
віце-президент Нотаріальної палати України,
приватний нотаріус, м. Київ

«Для мене це не просто професія чи спосіб заробітку. Це покликання, світогляд, стиль життя. Це означає, що в центрі нотаріату завжди стоять інтереси людини. Саме так, мета нотаріуса – серед великої кількості паперів, реєстрів, метушні розгледіти людину, зрозуміти її, почути, інколи зазирнути в самісіньку душу... Найголовніший момент щастя і задоволення від любові до професії: коли бачиш вдячність в очах людей, які до тебе прийшли, тому що саме ти, нотаріус, зміг витягти на поверхню і потім викласти на папір справжню волю людини, при чому обрав саме той спосіб, який не зашкодить ні людині, ні її близьким, щоб усі щасливі та задоволені вийшли з твого офісу, щоб в родині панував мир, на підприємствах порядок, власники спали спокійно і навіть душі померлих почивали в спокої, що їх воля виконана. Заради цих моментів часто поступаєш своїм часом, заробітком, нервовими клітинами, нічого не шкода, коли розумієш наскільки це важливо для людей. Ми зберігаємо ваші таємниці більше, ніж свої, адже для нас це справа честі!»

Like Comment Share

У матеріалі використані цитати з дописів нотаріусів у мережі Facebook.

Усі дописи читайте в соціальних мережах за хештегами [#чомуялюблюнотаріат](#) [#ялюблюнотаріат](#) [#люблюнотаріат](#)

СВЯТКОВИЙ НАСТРІЙ: відділення НПУ відсвяткували День нотаріату

У день професійного свята представники нотаріальної спільноти Житомирщини відвідали Музей становлення української нації

Нотаріуси Житомирської області активно цікавляться історією України

Під час святкувань відбулося вручення нотаріусам професійних нагород

Дружна нотаріальна спільнота Київщини відвідала ландшафтний парк Буки

Нотаріуси Київської області – єдина команда

Урочистості до Дня нотаріату в Одесі – нотаріусів вітає ГТЮУ

Нотаріальна спільнота Одещини завжди рада зустрічам та спілкуванню

Подяку від місцевого управління юстиції отримала голова відділення НПУ в Одеській області

Досвідчене та молодше покоління нотаріусів спілкувались і обмінювались досвідом

Президент та віце-президент НПУ привітали нотаріальну спільноту Києва

Київські нотаріуси святкували День нотаріату яскраво та динамічно

Нагороди нотаріусам у Харкові вручав президент НПУ

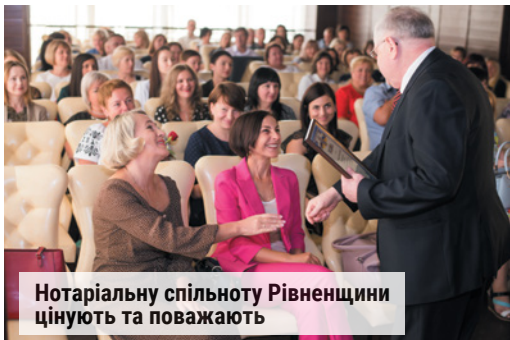

Мер м. Лозова Харківської області шанує нотаріальну спільноту

Відділення НПУ в Рівненській області вручило відзнаки кращим нотаріусам

Нотаріальну спільноту Рівненщини цінують та поважають

Урочистості до Дня нотаріату в м. Запоріжжя

Нотаріуси Донецької області відзначили професійне свято у гарному настрої

Спільне фото на згадку - завжди хороша ідея

Отримувати відзнаки за професійну діяльність – завжди приємно

Нотаріуси Львівщини нагороджені з нагоди Дня нотаріату

Голова відділення НПУ в Запорізькій області бажала колегам професійного щастя

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ НОТАРІУСА

Читач: **Василь Юрченко, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу**

Книга: «**Думковіруси. Як не отруювати своє життя шкідливими думками**», Ханне Брурсон

Майже всі ми страждаємо від нав'язливих, депресивних і тривожних думок. Думковіруси, як їх називає автор книги, отруюють нам життя, примушують вважати себе невдачами. Які ж вони бувають?

Автор розрізняє десять вірусів зараженої свідомості:

1. Вірус перфекціонізму: змусить вас шукати недоліки в собі і в інших. Знецінює ваші досягнення.
2. Вірус катастрофи: малює картини жахливих наслідків, роздуваючи проблему до розмірів Всесвіту.
3. Вірус «А що, якщо...»: схожий на попередній, але йому не потрібна основа. Він сам вигадує, що з вами трапиться, змушує вас проводити в розумі дивні аналогії.
4. Вірус-метушня: пов'язує між собою події, які не мають нічого спільного.
5. Вірус читання думок: робить вас категоричним, переконуючи, що всі навколо думають про вас погано.
6. Вірус перебільшення: збільшує вашу недовіру і схиляє більше вірити негативному.
7. Вірус узагальнення: відбирає унікальні можливості, які приносять життя («всі чоловіки — зрадники»).
8. Вірус помилкового почуття: яскравий приклад дії — необгрунтовані ревності.
9. Вірус «Я — центр Всесвіту»: переконує вас, що всі ваші недоліки очевидні для оточуючих.
10. Вірус чорно-білого мислення: стирає грані між полярними судженнями. Відсутні півтони. Все або чорне, або біле.

Як боротися з думковірусами? Автор книги запевняє, що атаки думковірусів нескладно відбивати. Головне привчити себе правильно реагувати, коли негативні думки приходять в голову. Допоможуть в цьому «психологічні вітаміни» — позитивні думки, сформовані в слова.

1. Вітамін А — Агент. Задайте собі три питання: 1) Думка відгороджує вас від нинішнього, викликаючи занепокоєння про майбутнє або тяжкі роздуми про минуле? 2) Думка викликає в організмі фізіологічну реакцію стресу: напруга, спазми, посилене серцебиття, переривчасте дихання? 3) Думка підриває вашу самооцінку? Якщо так — значить це думковірус.
2. Вітамін П — Полеміка. Будь-яку ситуацію можна трактувати трьома способами: позитивно, нейтрально і негативно. Знайдіть інші аргументи. Спочатку із негативного переведіть в нейтральне, а потім в позитивне русло.
3. Вітамін ПС — Просто Схвалення. З деякими речами ми змушені просто змиритися.
4. Вітамін Д — Дія. Справляйтеся з думковірусом, перемикаючись на справи насущні.
5. Вітамін К — Контроль. Кожен раз, коли вас атакує думковірус, зусиллям волі почніть міркувати про щось приємне.
6. Вітамін Х — Хоробрість. Метод для найвідчайдушніших — піти назустріч своєму страху.

Прочитали цікаву художню книгу? Надсилайте свої відгуки на адресу press@npu.org.ua

ІПОТЕКА БЕЗ ЗГОДИ

Верховний Суд узгодив практику вирішення спорів про визнання недійсними договорів іпотеки, укладених співвласником без згоди іншого з подружжя

Укладення договорів іпотеки, зокрема вимоги щодо форми договору і порядку його укладення, достатньо чітко врегульовані чинним законодавством. Зокрема, як у Цивільному кодексі України, так і в Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, передбачена необхідність отримання згоди іншого із подружжя на відчуження спільного майна.

Водночас, на підставі аналізу судової практики у справах щодо договорів іпотеки можна дійти висновку про різне тлумачення судами положень законодавства, що призводило до винесення цілком відмінних рішень.

У зв'язку з цим існувала нагальна потреба за допомогою наявних процесуальних механізмів узгодити судову практику з цього питання та встановити єдиний підхід до вирішення зазначених спорів.

Шляхи реалізації зазначеного завдання передбачені чинним процесуальним законодавством. Так, відповідно до пункту 7 Перехідних положень Цивільного процесуального кодексу України (ЦПК) суд, який розглядає справу в касаційному порядку у складі колегії суддів або палати (об'єднаної палати), передає справу на розгляд Великої Палати Верховного Суду (ВП ВС), якщо така колегія або палата (об'єднана палата) вважає за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленому рішенні Верховного Суду України (ВСУ).

Таким чином, ЦПК передбачив порядок формування єдиної судової практики і оновлення застарілих правових позицій. Варто відзна-

чити, що після початку діяльності Верховного Суду (ВС), використовуючи надане процесуальними нормами повноваження, касаційні суди неодноразово використовували зазначений механізм.

Одним із прикладів оновлення судової практики є Постанова ВП ВС від 21 листопада 2018 року в справі № 372/504/17 (провадження № 14-325цс18). Предметом розгляду у вказаній справі був спір щодо визнання іпотечного договору недійсним на тій підставі, що він був укладений одним з подружжя без згоди іншого.

Зазначене питання неодноразово виступало предметом спорів, і такі справи були одними з найскладніших, унаслідок чого судовою практика була неоднозначна.

Ухвалою від 06 червня 2018 року колегія суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду справу передано на розгляд ВП ВС. Постановляючи зазначену ухвалу про передачу справи на ВП ВС, касаційний суд керувалася тим, що є підстави для відступу від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеному в раніше ухвалених рішеннях ВСУ.

Зокрема, касаційний суд вважав за необхідне відступити від правового висновку ВСУ про те, що укладення іпотечного договору без згоди другого з подружжя може бути підставою для визнання такого договору недійсним *лише у тому разі, якщо той з подружжя, хто уклав договір щодо спільного майна, та третя особа – контрагент за таким договором (банк), діяли недобросовісно*, зокрема третя особа знала чи за обставинами не могла не знати про те, що майно належить на праві спільної сумісної

Володимир Бірюков

Юрисконсульт
Нотаріальної палати України

власності, і що той з подружжя, хто відчужує майно, не отримав згоди на вчинення такого правочину другого з подружжя.

ВП ВС погодилася з доводами касаційного суду і у постанові від 21 листопада 2018 року в справі № 372/04/17, провадження № 14-325цс18 відступила від висновків ВСУ щодо застосування норм права у подібних правовідносинах, викладених у раніше прийнятих постановвах від 07 жовтня 2015 року в справі № 6-1622цс15, від 27 січня 2016 року в справі № 6-1912цс15 та від 30 березня 2016 року в справі № 6-533цс16.

Як зазначила ВП ВС, відповідно до частини першої статті 355 ЦК України майно, що є у власності двох або більше осіб (співвласників), належить їм на праві спільної власності (спільне майно).

У статті 60 Сімейного кодексу України закріплено, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності

незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу). Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. Таке ж положення містить і стаття 368 ЦК України.

Частиною першою статті 70 СК України встановлено, що у разі поділу майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, частки майна дружини та чоловіка є рівними, якщо інше не визначено домовленістю між ними або шлюбним договором.

Зазначені норми закону свідчать про презумпцію спільності права власності подружжя на майно, яке набуто ними в період шлюбу. Ця презумпція може бути спростована й один із подружжя може оспорювати поширення правового режиму спільного сумісного майна на певний об'єкт, в тому числі в судовому порядку. Тягар доказування обставин, необхідних для спростування презумпції, покладається на того з подружжя, який її спростовує.

За вимогами частин першої, другої статті 369 ЦК України співвласники майна, що є у спільній сумісній власності, володіють і користуються ним спільно, якщо інше не встановлено домовленістю між ними. Розпорядження майном, що є у спільній сумісній власності, здійснюється за згодою всіх співвласників, якщо інше не встановлено законом. Згода співвласників на вчинення правочину щодо розпорядження спільним майном, який підлягає нотаріальному посвідченню та (або) державній реєстрації, має бути висловлена письмово і нотаріально посвідчена.

Відповідно до частини четвертої статті 369 ЦК України правочин щодо розпорядження спільним майном, вчинений одним із співвласників, може бути визнаний судом недійсним за позовом іншого співвласника у разі відсутності у співвласника, який вчинив правочин, необхідних повноважень.

Розірвання шлюбу не тягне за собою зміну правового статусу майна

подружжя. Таке майно залишається їх спільною сумісною власністю. Тобто лише після вирішення питання про поділ майна, яке є спільною сумісною власністю, виділення конкретних часток кожному зі співвласників, таке майно набуває статусу спільної часткової власності чи особистої приватної власності.

Відсутність згоди одного із співвласників (колишнього подружжя) на розпорядження нерухомим майном є підставою визнання недійсним правочину, укладеного іншим співвласником щодо розпорядження спільним майном.

З огляду на те, що принцип верховенства права передбачає наявність правової визначеності, зокрема і при вирішенні питання щодо необхідності відступу від висновку щодо застосування норми права у подібних відносинах, ВП ВС вважає за необхідне відступити від висновків ВСУ щодо застосування норм права у подібних правовідносинах, викладених у раніше прийнятих постановках від 07 жовтня 2015 року у справі № 6-1622цс15, від 27 січня 2016 року у справі № 6-1912цс15 та від 30 березня 2016 року у справі № 6-533цс16, і вважає, що відсутність нотаріально посвідченої згоди іншого зі співвласників (другого з подружжя) на укладення договору іпотеки позбавляє співвласника, який вчинив правочин, необхідних повноважень на укладення договору про розпорядження спільним майном.

Укладення такого договору свідчить про порушення його форми і відповідно до частини четвертої статті 369, статті 215 ЦК України надає іншому зі співвласників (другому з подружжя) право оскаржити договір з підстав його недійсності.

При цьому закон не пов'язує наявність чи відсутність згоди усіх співвласників на укладення договору ні з добросовісністю того з подружжя, який уклав договір щодо спільного майна, ні третьої особи контрагента за таким договором, і не ставить питання оскарження договору в залежність від добросовісності сторін договору.

Також варто наголосити, що згідно з тлумаченням ВП ВС пункту 7 Перехідних положень ЦПК (зокрема у справах № 755/10947/17, провадження № 14-435цс18; справа № 161/12771/15, провадження № 14-402цс18) незалежно від того, чи перераховані усі постанови, у яких викладена правова позиція, від якої відступила ВП ВС, суди під час вирішення тотожних спорів мають враховувати саме останню правову позицію ВП ВС.

Виходячи з цього, положення постанови ВП ВС від 21 листопада 2018 року в справі № 372/504/17 поширюється на усі спори щодо договорів іпотеки, укладених подружжям, чи особами, яким майно належить на праві спільної сумісної власності.

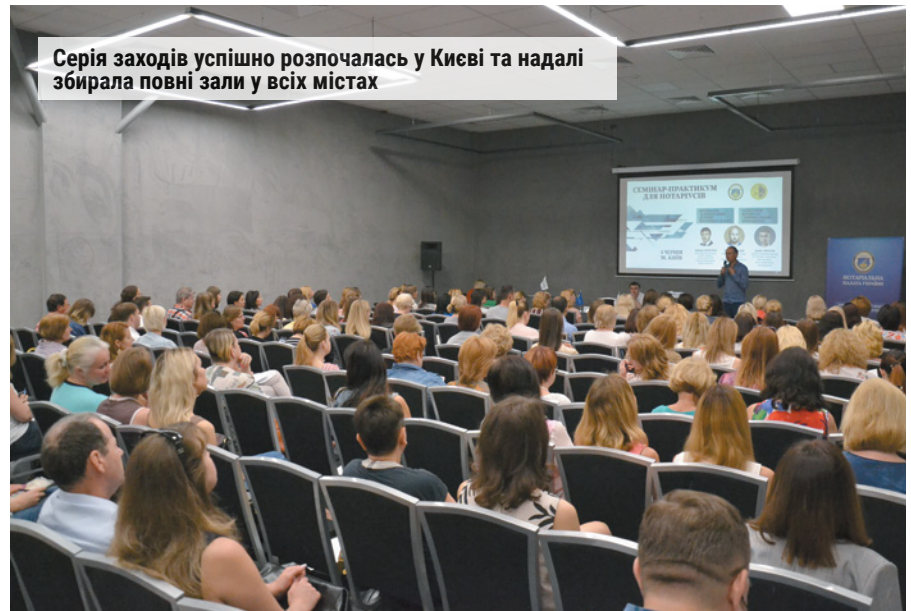
НА РІВЕНЬ ВИЩЕ

НПУ організувала для нотаріусів серію тематичних заходів з підвищення професійного рівня

Літо-2019 ознаменувалося проведенням серії безкоштовних заходів з підвищення професійного рівня нотаріусів, організованих Нотаріальною палатою України за сприяння Асоціації правників України, в рамках реалізації Меморандуму про співпрацю. Формат заходів передбачав доповіді представників нотаріату та адвокатури, взаємні конструктивні дискусії та інтерактивне спілкування.

Перший захід провели у **Києві** — нотаріуси мали змогу здобувати нові знання у сучасному, зручному приміщенні конференц-холу «Депо» в центрі столиці. З вітальним словом до нотаріусів звернувся президент НПУ **Володимир Марченко**, який розповів про активну діяльність Палати у сфері захисту прав нотаріусів та акцентував на важливості єднання професійної нотаріальної спільноти. Доповідачем від нотаріату виступив член Ради НПУ, приватний нотаріус **Дмитро Кирилюк**, який висвітлив тему «Нерухоме майно: нотаріальне посвідчення договорів та державна реєстрація речових прав. Аналіз проблемних аспектів та напрацювання єдиної практики». Відомі адвокати **Тарас Безпальний** та **Денис Овчаров** розповіли учасникам семінару про захист прав нотаріусів у кримінальному провадженні: особливості обшуку, тимчасового вилучення майна, правила поведінки на допиті та при затриманні тощо.

Наступним містом, у якому нотаріуси мали змогу підвищити професійний рівень, став **Львів**. До попередніх спікерів приєдналася віце-президент НПУ **Олена Кирилюк**, яка розповіла учасникам заходу про можливості захисту професійних прав нотаріусів

Серія заходів успішно розпочалась у Києві та надалі збирала повні зали у всіх містах

Президент НПУ особисто виступав на всіх заходах

самоврядною організацією. Аналогічні заходи відбулися у **Харкові**, **Дніпрі** та **Одесі**. А в **Сумах** адвокатуру представив **Дмитро Остапенко** — адвокат поділився корисною інформацією щодо актуальних для нотаріусів кримінальних статей, а саме підроблення, шахрайство та втручання в комп'ютерні системи.

Синергія нотаріату та адвокатури виявилась вдалою — нотаріуси захоплено відгукувалися про заходи, високо оцінили рівень підготовки доповідачів та користь отриманих знань (про що свідчать результати анонімного анкетування учасників, яке проводилося після кожного семінару). Співпраця НПУ та АПУ триває!

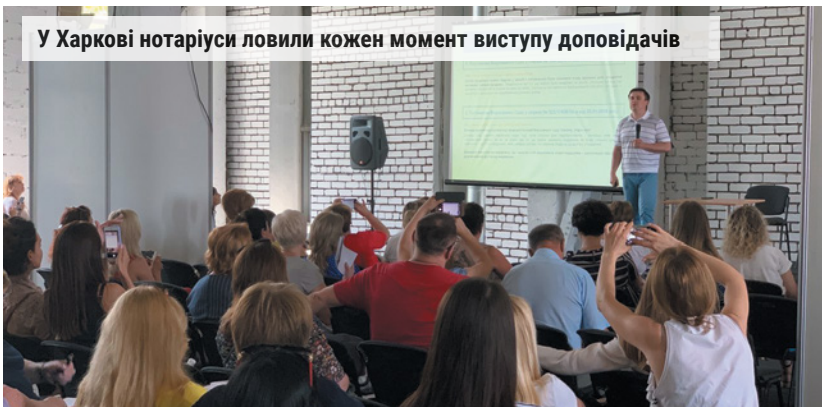

Нотаріуси висловили найкращі враження від заходу в Дніпрі

Одеса гостинно зустрічала доповідачів та учасників заходу

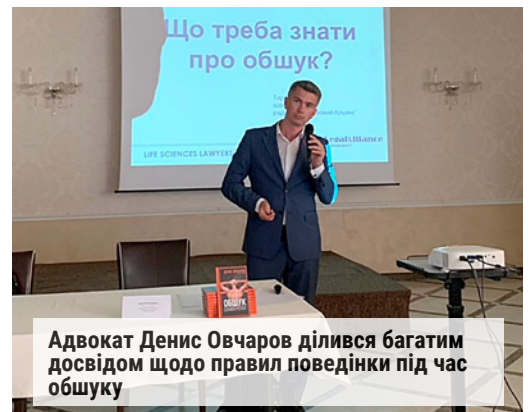
У Харкові нотаріуси ловили кожен момент виступу доповідачів

Дмитро Кирилюк аналізував проблемні аспекти державної реєстрації

НПУ робить все можливе для захисту професійних прав нотаріусів, зазначила Олена Кирилюк у Львові

Адвокат Денис Овчаров ділився багатим досвідом щодо правил поведінки під час обшуку

Нотаріуси високо оцінили рівень знань та почуття гумору адвоката Тараса Безпалого

Тонкощі кримінального права розкрив на заході в Сумах адвокат Дмитро Остапенко

Урочистий момент – привітання зі складенням присяги нотаріуса

Денис Овчаров, адвокат, доповідач

Під час заходів піднімалось багато практичних питань щодо поведінки нотаріусів у розрізі слідчих дій. Нотаріусів цікавило, як себе ефективно вести під час обшуку, що робити, коли викликають на допит, чи варто відповідати на запити правоохоронних органів та які можуть бути наслідки, як ефективно надавати документи, коли є рішення суду про тимчасовий доступ. Дискусія була активною, учасники задавали багато питань, і склалося враження, що на сьогоднішній день правоохоронні органи в комунікації з нотаріусами досить часто зловживають своїми правами, слідчі дії блокують нотаріальний процес, чого не повинно бути в цивілізованому суспільстві. Взаємодія нотаріусів з правоохоронними органами має бути ефективною, при цьому дії правоохоронних органів не повинні блокувати дії нотаріусів.

Марина Єлькіна, приватний нотаріус, м. Одеса

Заходи з підвищення професійного рівня — це завжди і корисна інформація, і продуктивний обмін досвідом з колегами. У такій приємній атмосфері відбувся захід в Одесі. Передусім, на робочий настрій налаштувало привітальне слово президента НПУ. Надзвичайно необхідною для практичної роботи була доповідь колеги щодо нотаріального посвідчення договорів та державної реєстрації речових прав. Зроблено розбір типових афер під час роботи з нерухомим майном, ознайомлено із судовою практикою про визнання договорів недійсними, розібрані різні алгоритми дій нотаріуса під час підготовки та посвідчення правочинів з нерухомим майном тощо. Доповідач-адвокат надав корисні поради стосовно захисту прав нотаріусів у кримінальному провадженні, роз'яснив положення Конституції, КК, КПК та інших правових актів. Дякую Нотаріальній палаті України за організацію актуальних та цікавих семінарів для нотаріусів!

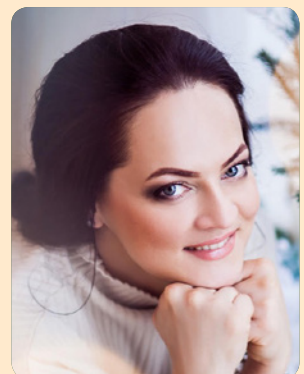
Владислава Дяків, приватний нотаріус, м. Львів

Нотаріальна спільнота Львівщини завжди із задоволенням бере участь в заходах, які організовує НПУ. Підвищення професійного рівня для нотаріусів — це можливість оновити знання, дізнатися актуальні новації законодавства, підвищити правову культуру та підтвердити готовність працювати компетентно, етично, достойно, захищаючи права громадян. Корисно та цікаво слухати як спікерів-колег, так і експертів суміжних професій. Тому хочу подякувати адвокатам Тарасу Безпалому та Денису Овчарову, які розповіли про захист прав нотаріусів у кримінальному провадженні, за змістовний матеріал, корисні та практичні поради, невимущену атмосферу та увагу до дрібниць.

Марина Зенікова, приватний нотаріус, м. Дніпро

НПУ тримає високий рівень проведення заходів для нотаріусів! Формат заходу, який відбувся у Дніпрі за сприяння Асоціації правників, у найкращій локації, культурно-діловому центрі «Менора», передбачав не лише спілкування із лекторами та колегами, а також налагодження взаємодії з іншою правничою професією — адвокатурою. Теми були всебічно висвітлені доповідачами з позицій теорії та практики. Крім того, ми отримали можливість зануритись в атмосферу дружнього спілкування однодумців. Після відвідування цього заходу з'явилось відчуття, що усі ми є членами великої родини на ймення «Нотаріат».

Ольгу Оніщук призначено на посаду заступника Міністра юстиції

Ольгу Оніщук 18 вересня призначено на посаду заступника Міністра юстиції України. Справжній професіонал, талановитий керівник та організатор, людина з невичерпною енергією та активною життєвою позицією — такою знає пані Ольгу нотаріальна спільнота й громадськість. Голос Ольги Оніщук як Першого віце-президента Нотаріальної палати України впевнено лунав зі сцен форумів та конференцій, на телебаченні та у пресі, а також під стінами уряду, коли нотаріуси вийшли боротися проти рейдерства та корупції, за честь професії та права людей. Дякуємо колезі за самовіддану й ефективну працю в нотаріаті та керівних органах НПУ! Попереду — відповідальна робота задля розвитку таких важливих напрямків юстиції, як державна реєстрація та нотаріат. Завжди на захисті прав громадян та бізнесу!

Перемоги в суді: доступ до реєстрів відновлено, переєкзаменацію скасовано

29 липня Шостим апеляційним адміністративним судом було винесено постанову про забезпечення адміністративного позову Нотаріальної палати України. Постановою зупинено дію абзацу 6 пункту 2 наказу Міністерства юстиції України від 29.12.2018 № 4146/5 «Про затвердження Змін до деяких наказів Міністерства юстиції України» в частині слів «в тому числі нотаріусу». Вказана постанова винесена в рамках розгляду справи, що перебуває на розгляді в Окружному адміністративному суді м. Києва з приводу визнання протиправною та нечинною постанови Кабінету Міністрів України від 24.10.2018 № 860. Винесення цієї постанови суду дозволила нотаріусам не проходити автоматизований іспит з приводу визначення професійної компетентності для відновлення їм тимчасово заблокованого доступу до реєстрів у разі закінчення строку зупинення та автоматично відновити доступ до реєстрів.

18 вересня колегія суддів Шостого апеляційного адміністративного суду винесла постанову, якою задовольнила позовні вимоги нотаріальної спільноти та

скасувала абзац 6 пункт 2 наказу Мін'юсту № 4146/5 від 29.12.2018 (у якому йшлося про включення нотаріусів до суб'єктів, що мають проходити тестування для відновлення доступу до реєстрів). Тобто, нотаріусам не потрібно складати додатковий іспит для відновлення доступу до державних реєстрів — незаконну переєкзаменацію скасовано. Нагадаємо, що вказаним наказом всупереч Конституції України та Закону «Про нотаріат» з початку 2019 року було встановлено додатковий незаконний іспит для нотаріусів, яким заблоковано доступ до ДРП та ЄДР. Нотаріальна палата України виступила проти незаконної корупційної переєкзаменації, вимога відмінити додатковий іспит закріплена в Резолюції акції мирного протесту нотаріусів від 25.02.2019.

На форумі презентували антирейдерські механізми, розроблені НПУ

Представники Нотаріальної палати України 10 липня взяли участь у форумі «Бізнес проти знищення держави», організованому ГО «Бізнес-Варта». Захід став проміжним етапом ініціативи «Бізнес-Варти» «Громадський аудит уряду», зокрема, у розрізі оцінки діяльності роботи Мін'юсту. В рамках цього проекту до робочої групи «Міністерство юстиції України: сфера державної реєстрації прав та бізнесу» увійшли члени Ради НПУ Інна Бернацька та Дмитро Кирилюк, які виступили спікерами на форумі. Нотаріуси розповіли про можливі види рейдерства в сфері державної реєстрації, їх причини, а також презентували конкретні механізми подолання рейдерства. Окрім того, на форумі виступили президент НПУ Володимир Марченко та віце-президент НПУ Олена Кирилюк.

Президент України підтримав пропозиції НПУ щодо протидії рейдерству

Президент України Володимир Зеленський підтримав пропозиції, передбачені Стратегічним планом зупинення рейдерства у сфері державної реєстрації, розробленим Нотаріальною палатою України. Указом

Президента від 22 липня № 542/2019 «Про заходи щодо протидії рейдерству» уряду доручено розробити законопроект, в якому відобразити низку механізмів, запропонованих НПУ. Зазначимо, що напередодні Нотаріальна палата України надала команді Президента пакет напрацьованих матеріалів, затверджених Радою НПУ 2 липня. Окрім того, Президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко 16 липня взяв участь у візиті Президента України Володимира Зеленського до села Путрівка Київської області, де виявлено незаконну діяльність комунального реєстратора. Під час зустрічі було обговорено можливий план дій боротьби з рейдерством у сфері державної реєстрації. У своєму виступі Володимир Марченко підтримав необхідність наведення ладу в роботі комунальних підприємств та зазначив, що вимоги до діяльності реєстраторів повинні бути такими ж, як і до нотаріусів (стаж, освіта, сертифікація робочого місця тощо). Також президент НПУ звернув увагу на важливість негайного технічного поліпшення роботи електронних реєстрів.

Нотаріуси подарували дитячій лікарні обладнання, необхідне для діагностики складних захворювань

У дитячій лікарні «ОХМАТДИТ» (м. Київ) 17 липня відбулося вручення обладнання, придбаного за кошти, зібрані нотаріальною спільнотою України в рамках благодійної акції «Нотаріуси допомагають дітям». Відділенню неврології, де лікуються діти із найважчими неврологічними захворюваннями з усіх регіонів України, подароване обладнання для діагностики епілепсії, а саме – комплекс електроенцефалографічний комп'ютерний BRAINTTEST-24 з функцією довготривалого відеомоніторингу (вартість обладнання – 200 000 грн). Для дітей із судомами ЕЕГ-відеомоніторинг є неоціненним методом діагностики — як для уточнення діагнозу, так і для вирішення подальшої тактики лікування. Завдяки нотаріусам-благодійникам батькам хворих дітей не потрібно буде звертатися у приватні медзаклади, де одна процедура діагностики коштує аж 5-6 тисяч гривень. Адміністрація «ОХМАТДИТ», медичні працівники та батьки дітей щиро вдячні нотаріальній спільноті за допомогу! Нотаріальна палата України дякує усім нотаріусам, які долучилися до акції!

НПУ активно бореться з корупцією

26 вересня в Києві відбулася конференція «Антикорупційний порядок денний для уряду та громадськості», під час якої експертна громадськість та члени уряду презентували 100+ антикорупційних заходів, що стосуються подолання великих галузевих корупційних схем у різноманітних сферах. У заході взяли участь президент НПУ Володимир Марченко, віце-президент НПУ Олена Кирилук та голова відділення НПУ в м. Києві Наталія Козаєва. Нотаріальна палата України виступила одним із розробників таких антикорупційних заходів та взяла участь у напрацьованні рекомендацій на платформі урядово-громадської ініціативи «Разом проти корупції». Виступаючи на конференції, Олена Кирилук розповіла, як Нотаріальна палата України протягом останніх трьох років активно протидіє рейдерству та корупції, та визначила основні шляхи подолання корупції в сфері контролю за нотаріатом.

Володимир Марченко розповів про антирейдерські ініціативи НПУ

Президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко 19 вересня взяв участь у круглому столі на тему «Рейдерство — звичне явище української економіки», під час якого правники та інші експерти обговорювали шляхи вирішення проблеми рейдерства в Україні. Володимир Марченко розповів, що Нотаріальною палатою України розроблено дієві механізми протидії рейдерству та корупції у сфері державної реєстрації в Україні, які у червні цього року презентовано у вигляді Стра-

тегічного плану зупинення рейдерства та законопроекту. Частина цих пропозицій врахована в законопроекті № 1056-1 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності», який прийнято за основу та готується до другого читання. Втім, НПУ пропонує вдосконалити законопроект № 1056-1 тими антирейдерськими механізмами, які не були враховані при його підготовці.

Новий антирейдерський закон – на основі напрацювань НПУ

Положення розробленого НПУ Стратегічного плану зупинення рейдерства та законопроекту стали основою антирейдерського законопроекту № 1056-1 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності» (на момент випуску журналу прийнятий в першому читанні, готується до другого). НПУ опрацювала законопроект № 1056-1 та запропонувала вдосконалити його тими антирейдерськими механізмами, які не були враховані при підготовці тексту даного законопроекту. У разі врахування пропозицій НПУ новий антирейдерський закон дозволить закрити практично всі щілини, якими користувались рейдери, та подолати корупційні схеми у сфері державної реєстрації. Пропозиції та зауваження НПУ щодо законопроекту № 1056-1 були направлені до Комітету з питань правової політики Верховної Ради України.

НПУ та НААУ домовилися про співробітництво

18 липня в м. Київ укладено Меморандум про співробітництво між Нотаріальною палатою України та Національною асоціацією адвокатів України. Документ підписали президент НПУ Володимир Марченко та голова НААУ Лідія Ізовітова. Метою Меморандуму є здійснення наукової діяльності та сприяння розвитку сімейного права, забезпечення ефективного захисту прав суб'єктів сімейних правовідносин. «Нотаріуси реалізують важливу соціальну місію у сфері сімейних правовідносин, адже здійснюють відповідні правочини, надаючи фактам сили, а також дуже часто виконують функцію медіації, — зазначив Володимир Марченко. — Співпраця са-

моврядних організацій нотаріату та адвокатури сприятиме ще більшому об'єднанню професійних правничих спільнот та захисту прав громадян».

Зокрема, в рамках реалізації Меморандуму 6 серпня відбулася зустріч представників НПУ та НААУ, від НПУ на зустрічі були присутні Юрій Бадахов, Альона Верповська та Юлія Петутіна. Сторони обговорили проблемні питання щодо взаємодії адвокатів та нотаріусів у вирішенні проблем, які стосуються прав дітей при вчиненні нотаріальних дій.

Ольга Оніщук прочитала лекцію слухачам Legal High School

Ольга Оніщук стала викладачем освітньої платформи Legal High School та 12 вересня прочитала лекцію на тему «Робота з державними реєстрами: як захистити своє майно і не втратити контроль над бізнесом». Лектор розповіла про причини та способи рейдерства, а також назвала механізми боротьби з цим явищем, запропоновані Нотаріальною палатою України. НПУ, спираючись на досвід практикуючих нотаріусів, напрацювала низку матеріалів (зокрема, законопроект, Стратегічний план зупинення рейдерства у сфері держреєстрації нерухомості та бізнесу), які вже у значній частині реалізуються. «Нотаріальну спільноту нарешті чують — за це ми вдячні та сподіваємося на подальшу результативну співпрацю», — зазначила Ольга Оніщук.

Верифікація державних реєстраторів – ефективний крок у боротьбі з рейдерством

Міністерство юстиції України наказом від 18 липня 2019 року № 2185/5 затвердило заходи щодо посилення збереження та захисту даних державних реєстрів. ДП «НАІС» проведе верифікацію (перевірку документів) усіх державних реєстраторів та нотаріусів, оновить паролі доступу в реєстри, а особам, які не пройдуть верифікацію, доступ до реєстрів буде анульовано. Верифікація нотаріусів триватиме з 16 вересня по 11 жовтня 2019 року.

Зазначимо, що Нотаріальна палата України наполягала на проведенні верифікації, адже це єдиний і оперативний спосіб виявити «фантомних реєстраторів». Така процедура потрібна, перш за все, щоб скасувати доступ

до реєстрів комунальним підприємствам (КП), яких насправді навіть не існує.

Нотаріуси підпадають під верифікацію лише тому, що також є суб'єктами вчинення реєстраційних дій. Разом з тим, верифікація дає змогу нотаріусам підтвердити й продемонструвати прозорість та відкритість своєї роботи. Верифікація — шлях до покращення якості реєстрацій, оскільки нотаріуси змушені були працювати з тими неправомірними реєстраціями, які здійснили КП.

НПУ отримала подяку Координаційної ради молодих юристів

16 серпня відбулось урочисте засідання Координаційної ради молодих юристів України при Міністерстві юстиції України. Подяку Нотаріальній палаті України за вагомий внесок у розбудову демократичної правової держави отримала голова відділення НПУ в м.Києві Наталія Козаєва. Нотаріальна палата розуміє важливість розвитку молодого покоління правників та приділяє значну увагу передачі професійного досвіду.

Олена Кирилук та Ірина Петрова розповіли про особливості аліментного договору

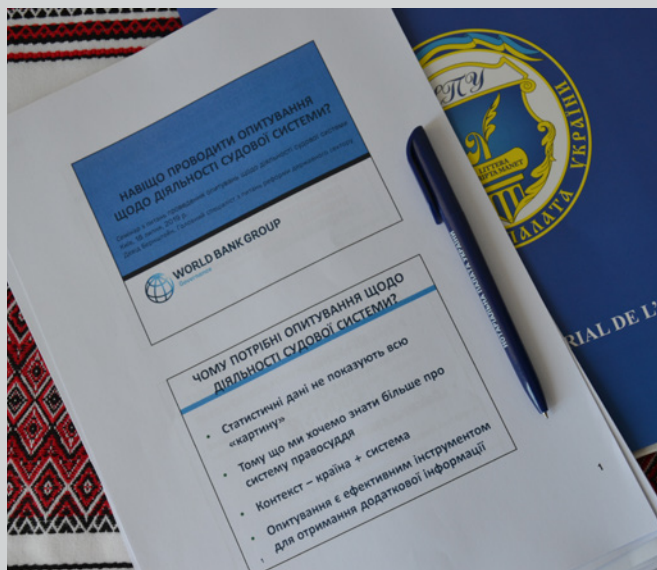

Віце-президент Нотаріальної палати України, приватний нотаріус Олена Кирилук та член Комісії НПУ з питань зовнішнього представництва, приватний нотаріус Ірина Петрова 13 вересня виступили спікерами на круглому столі, організованому Комітетом Асоціації

адвокатів України з сімейного права на тему «Переваги аліментного договору».

Під час заходу обговорювалися особливості складання та нотаріального посвідчення даного договору, можливі заходи його популяризації як позасудового способу врегулювання сімейних відносин.

НПУ допомагає дослідженню у сфері правосуддя, організованого Світовим банком

Президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко 18 липня взяв участь в семінарі, організованому представництвом Світового банку в Україні, щодо здійснення багатостороннього дослідження правосуддя в Україні. Таке дослідження надасть корисну інформацію про уявлення та досвід української системи правосуддя, сприятиме зусиллям з реформування та модернізації судової системи в Україні. Для того, щоб опитування було максимально корисним, Світовий банк та ЄС розраховують на широку участь правників та користувачів суду. «Нотаріальна діяльність, як і судова система, має на меті забезпечення захисту прав громадян і юридичних осіб, — зазначив Володимир Марченко. — І суддя, і нотаріус діють від імені держави. Разом з тим, нотаріат здійснює функцію превентивного правосуддя, сприяє значному зниженню навантаження на судову систему».

Публікації в ЗМІ: нотаріат у центрі уваги

Про 5 найважливіших змін, необхідних нотаріату України, президент НПУ Володимир Марченко розповів з нагоди професійного свята Дня нотаріату в своєму блозі на сайті ЮРЛІГА. Президент виділив наступні напрямки реформування: 1. Е-нотаріат; 2. Єдиний нотаріат; 3. Розширення повноважень нотаріусів; 4. Законодавчі зміни в сфері державної реєстрації; 5. Саморегулювання НПУ.

Про етапи реформування нотаріату, особливості впровадження Е-нотаріату, а також цілі НПУ на най-

ближчі роки йшлося у інтерв'ю Володимира Марченка професійному юридичному виданню «Юридична газета» (№32 (686) 2019 року).

У цьому ж номері газети опубліковано статтю Першого віце-президента НПУ Ольги Онішук «Обережно — рейдерство! Як захистити державні реєстри та майно?» та стаття голови відділення НПУ в м.Києві Наталії Козаєвої про шляхи розвитку українського нотаріату в порівнянні з іншими європейськими країнами.

У фаховому виданні «Бюлетень Мін'юсту України» (№ 5 2019 року) опубліковане інтерв'ю з Володимиром Марченком — президент НПУ розповідає про основну мету діяльності Нотаріальної палати України і нововведення, яких потребує нотаріат.

Президент НПУ та нотаріуси Харкова долучились до роботи Донбаської регіональної ради реформ правосуддя

На запрошення Проекту ЄС «Право-Justice» президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко, голова відділення НПУ в Харківській області Олена Самощенко та приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Оксана Лещенко взяли участь у засіданні Донбаської регіональної ради реформ правосуддя, що відбулося 1 серпня в м. Харків.

На засіданні обговорили пріоритети реформування сектору юстиції.

Під час свого виступу Володимир Марченко наголосив на важливості розвитку саморегульвних організацій правничих професій, адже передача таким організаціям низки повноважень дозволить розвантажити адміністративну систему, зменшити кількість чиновників, побороти корупцію в органах влади. Також президент НПУ зазначив, що цифровізація в Україні повинна передбачати створення єдиного електронного державного реєстру, який буде не просто базою даних (якими є чинні держреєстри), а міститиме ефективні інструменти для отримання фізичними та юридичними особами усього комплексу необхідних дій.

НОВИНИ ВІДДІЛЕНЬ

Юрій Пилипенко на Західному форумі з корпоративного права проаналізував новели Закону про ТОВ

Голова відділення Нотаріальної палати України у Львівській області, член Ради НПУ Юрій Пилипенко виступив доповідачем на IV Західному форумі з корпоративного права, який відбувся 27 вересня в м. Львів. Учасники форуму обговорили нинішній стан галузі корпоративного права та перспективи на майбутнє, проаналізували нові закони та досвід їх застосування. В рамках сесії «Закон про ТОВ та ТДВ: один рік потому» Юрій Пилипенко висловив точку зору нотаріуса на новели Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», роз'яснив особливості вчинення необхідних нотаріальних дій.

Нотаріуси Луганщини та Донеччини обговорили можливості захисту професійних прав

Круглий стіл на тему «Захист професійних прав нотаріусів Нотаріальною палатою України» відбувся 30 липня в м. Северодонецьк Луганської області. Учасники заходу спільно з президентом Нотаріальної палати України Володимиром Марченком обговорили актуальні питання нотаріальної діяльності та можливості

захисту професійних прав, які надає НПУ. Окрім того, Володимир Марченко провів робочу зустріч із керівництвом ГТУЮ в Луганській області та відвідав приміщення державної нотаріальної контори, що розташоване у центрі Open Space Міністерства юстиції.

Аналогічний захід було організовано 31 липня для нотаріусів Донеччини, у м. Краматорськ. Перед цим Володимир Марченко взяв участь у розширеному засіданні колеги ГТУЮ у Донецькій області, на якому підводилися підсумки роботи органів нотаріату Донецької області за I півріччя 2019 року. Також президент НПУ провів робочу зустріч із головою відділення НПУ та керівником ГТУЮ. За підсумками заходів будуть напрацьовані нагальні законодавчі зміни для поліпшення нотаріального захисту прав громадян України, що мешкають на Луганщині й Донеччині.

У Львові нотаріуси обговорили нюанси реєстрації ТОВ та роботи у ДРОРМ

В м. Львові 31 липня нотаріуси підвищили професійний рівень на безкоштовному заході, організованому Нотаріальною палатою України.

Алгоритмом роботи в Державному реєстрі обтяжень рухомого майна на платформі UnityBase (UB) поділився Юрій Пилипенко, голова відділення НПУ в Львівській області, приватний нотаріус Львівського міського нотаріального округу. Державний реєстратор Віталій Желінський виступив на тему «Державна реєстрація юридичних осіб. ТОВ/ТДВ після закінчення перехідного періоду: статут, рішення, спадкування частки. Модельний статут ТОВ».

Відбулися загальні збори нотаріусів Тернопільщини

14 вересня в місті Тернополі відбулися загальні збори нотаріусів Тернопільської області. На зборах затверджено звіт правління відділення Нотаріальної палати України в Тернопільській області про проведену роботу за 2018-2019 роки, розглянуті питання сплати членських внесків до НПУ.

Окрім того, відділенням НПУ в Тернопільській області було організовано безкоштовний семінар для нотаріусів на тему «Договірне право та нотаріальний процес».

Досвідом та знаннями із колегами поділилася Олена Чуєва, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу.

«Від імені нотаріусів області висловлюю вдячність Олені Чуєвій за ґрунтовний аналіз діючого законодавства в сфері договірних правовідносин та відповіді на питання нотаріусів, — зазначив голова відділення НПУ в Тернопільській області Валерій Пивовар. — Дякую усім учасникам семінару та запрошую на нові зустрічі у файне місто Тернопіль!».

Азовські зустрічі нотаріусів: підвищення професійного рівня з актуальних питань

Традиційні «Азовські зустрічі нотаріусів» відбулися 13-14 вересня у м. Бердянськ Запорізької області. Тематика заходу з підвищення професійного рівня стосувалась актуальних питань державної реєстрації прав власності на об'єкти нерухомого майна, оформлення документів за участю юридичних осіб, державної реєстрації юридичних осіб, посвідчення іпотечних договорів, оформлення спадкових справ тощо. Також доповідачі розповіли про взаємодію нотаріату та органів ДРАЦС, висвітлили особливості отримання інформації з Державного реєстру актів цивільного стану громадян. Порядок спадкування зброї. Спікерами заходу виступили нотаріуси та представники ГТУЮ.

У Києві нотаріуси обговорили питання податків та оцінки

26 вересня 2019 року в м. Київ відбувся захід з підвищення професійного рівня нотаріусів за темою «I. Податки, ЄСВ, звітність. II. Оцінка: порядок застосування, перевірка, вимоги, санкції». З вітальним словом до учасників заходу звернулися президент НПУ Володимир Марченко, голова відділення НПУ в м. Києві Наталія Козаєва та голова відділення НПУ в Київській області Каріна Дерун. Актуальні питання оподаткування, ЄСВ та звітності висвітлив представник Департаменту податків і зборів з фізичних осіб ДФС України Віктор Левченко, а про особливості оцінки майна розповів Олексій Петержак, представник Департаменту оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності Фонду державного майна України.

НОТАРІАТ ОБЛИЧЧЯМ ДО СЕЛА

Нотаріуси Харківщини провели черговий семінар для посадових осіб місцевого самоврядування

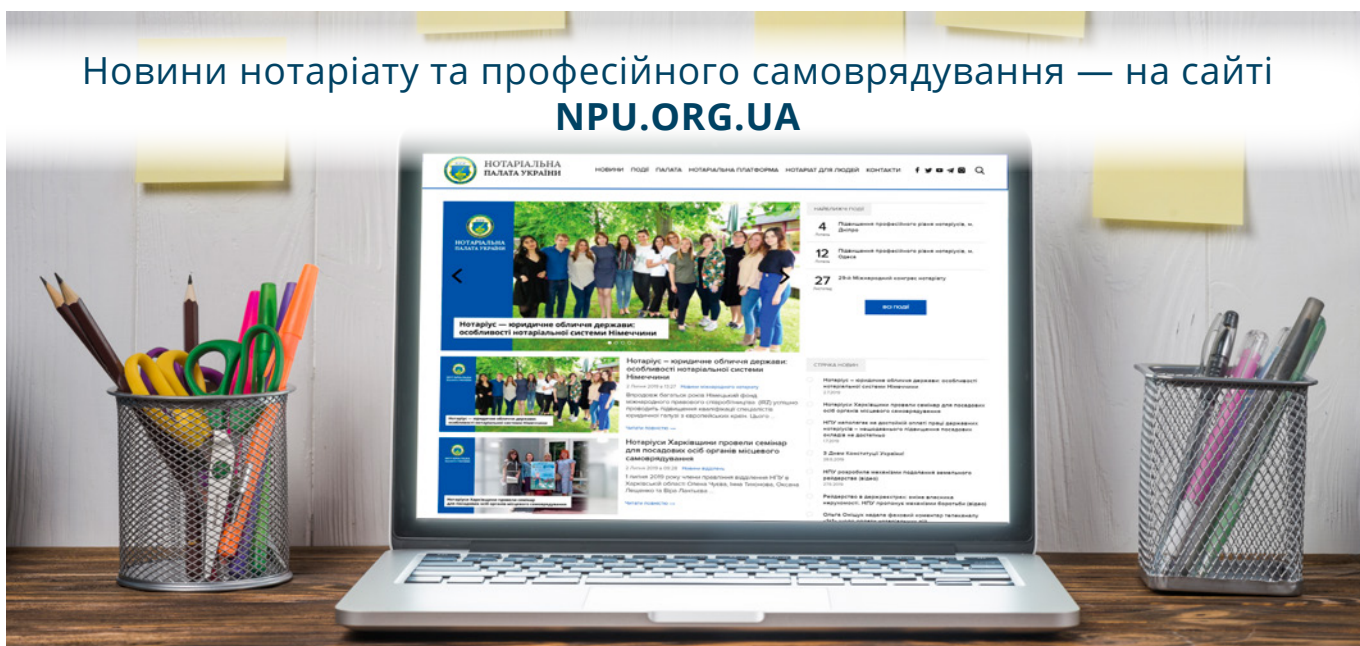
Відділенням Нотаріальної палати України у Харківській області 5 вересня було проведено черговий семінар на тему «Порядок вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування» в рамках проекту НПУ «Нотаріат обличчям до села». Цього разу нотаріуси завітали до м. Лозова Харківської області. Змістовну зустріч зі старостами Лозівської ОТГ провели Олена Самощенко, Олена Чуєва, Оксана Лещенко, Віра Лантєва, Оксана Товстолужська, організатор — завідувач Первомайської держнотконтори Олена Мірошниченко. Нотаріуси роз'яснили правові підстави для вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування, зокрема, норми законодавства відносно правильності оформлення спадщини, посвідчення заповіту.

Нотаріуси Київщини безкоштовно консультують селян

В рамках проекту НПУ «Нотаріат обличчям до села» продовжуються виїзні консультації нотаріусів до селян у Київській області. Приватний нотаріус Білоцерківського районного нотаріального округу, голова відділення НПУ в Київській області Каріна Дерун та приватний нотаріус Білоцерківського міського нотаріального округу Анатолій Дерун 9 липня здійснили безкоштовні виїзні консультації для населення сіл Сухоліси та Острійки Білоцерківського району. Мешканці сіл отримали відповіді на різноманітні питання щодо вчинення нотаріальних дій. 30 вересня у селі Єрківці Переяслав-Хмельницького району приватним нотаріусом Переяслав-Хмельницького районного нотаріального округу Оксаною Воробей було проведено виїзний прийом громадян. Місцеві жителі цікавилися питаннями спадщини, дарування, посвідчення заповіту тощо. А приватний нотаріус Києво-Святошинського районного нотаріального округу Тетяна Марчук традиційно проводить прийом в Лісниках Києво-Святошинського району, надає безкоштовні консультації, правову допомогу. За словами нотаріуса, іноді людям потрібна просто психологічна допомога та порада. Нотаріат завжди на захисті прав та інтересів громадян!

Новини нотаріату та професійного самоврядування — на сайті NPU.ORG.UA

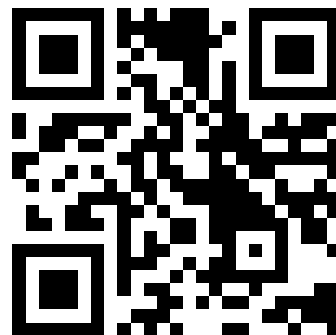

НОТАРІАТ ОБЛИЧЧЯМ ДО ЛЮДЕЙ: ІНФОГРАФІКИ

Нотаріальна палата України в рамках проекту «Нотаріат обличчям до людей» підготувала та продовжує розробляти низку інфографік щодо нотаріальних дій.

Шановні нотаріуси! Ви можете завантажити файли з інфографіками в хорошій якості на сайті НПУ (розділ «Нотаріат для людей» pnu.org.ua/people) та роздрукувати листівки для розміщення у нотаріальних конторах з метою інформування відвідувачів.

Проект НПУ «Нотаріат обличчям до людей» передбачає реалізацію нотаріатом України просвітницької місії, інформування громадян про їх права, способи захисту законних інтересів, особливості вчинення правочинів, можливості та переваги нотаріату, який гарантує безспірність нотаріальних дій.

Нотаріат України завжди на захисті прав та інтересів громадян!

ЯК ПРИЙНЯТИ СПАДЩИНУ

Спадкоємець не може прийняти лише частину належної йому спадщини

ЗАЯВА

Протягом 6 місяців після смерті спадкодавця спадкоємець за місцем відкриття спадщини звертається до нотаріуса (державного або приватного) та особисто пише заяву про прийняття спадщини

Особа, яка досягла 14 років, має право подати заяву про прийняття спадщини без згоди своїх батьків або піклувальника

ПО ФАКТУ

Без написання заяви спадщину приймає спадкоємець, який постійно проживав разом зі спадкодавцем на час відкриття спадщини, якщо він не заявив про відмову від неї

Документи, необхідні для прийняття спадщини

Документ, що посвідчує особу спадкоємця, та його реєстраційний номер облікової картки платника податків

Свідоцтво про смерть спадкодавця

Крім того, можуть вимагатись:

Довідка про останнє місце проживання спадкодавця на момент смерті

Заповіт (за його наявності)

Для прийняття спадщини за законом — документи для підтвердження родинних відносин (наприклад, свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб)

Інші документи

ЯК ОТРИМАТИ СВДОЦТВО ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ?

СПАДКУВАННЯ

За заповітом

За законом

ДЛЯ ОТРИМАННЯ СПАДЩИНИ СПАДКОЄМЕЦЬ ПОВИНЕН ЇЇ ПРИЙНЯТИ

6 МІСЯЦІВ

з дня смерті спадкодавця — строк для прийняття спадщини

СПОСОБИ ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ

Заява про прийняття спадщини

Фактичне прийняття спадщини

СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ

Здійснюється у разі відсутності заповіту, визнання його недійсним, неприйняття спадщини або відмови від її прийняття спадкоємцями за заповітом, а також у разі неохоплення заповітом усієї спадщини

ЧЕРГИ СПАДКУВАННЯ

Части у спадщині кожного зі спадкоємців за законом є рівними

1 ЧЕРГА Діти (зокрема, зачаті за життя спадкодавця та народжені після його смерті); чоловік/дружина; батьки

2 ЧЕРГА Рідні брати/сестри; бабусі та дідусі

3 ЧЕРГА Рідні дядько/тітка

4 ЧЕРГА Особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менш як 5 років до часу відкриття спадщини

Інші родичі спадкодавця до шостого ступеня споріднення включно та утриманці спадкодавця, які не були членами його сім'ї

Кожна наступна черга спадкоємців за законом одержує право на спадкування у разі відсутності спадкоємців попередньої черги, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини або відмови від її прийняття

СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ

За наявності заповіту спадкоємцями є особи, визначені у ньому

Незалежно від змісту заповіту, право на обов'язкову частку* мають:

Малолітні особи (до 14 років)

Неповнолітні особи (від 14 до 18 років)

Повнолітні непрацездатні діти спадкодавця

Непрацездатна вдова (вдівець)

Непрацездатні батьки

*у розмірі половини частки, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом

НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

ВИЌЗД ДИТИНИ ДО 16-РІЧНОГО ВІКУ ЗА КОРДОН

В СУПРОВОДІ ОДНОГО З БАТЬКІВ

необхідна нотаріально засвідчена заява про згоду другого з батьків

У заяві зазначається:

- держава прямування
- часовий проміжок перебування у цій державі

БЕЗ СУПРОВОДУ БАТЬКІВ

необхідна нотаріально засвідчена заява про згоду обох батьків (спільна в одному документі або окремі заяви)

У заяві зазначається:

- держава прямування
- часовий проміжок перебування у цій державі
- особа, яка уповноважена супроводжувати дитину

Для виїзду за кордон групи дітей додатково необхідна:

Згода структурних підрозділів з питань соціального захисту населення обласних і Київської міської держадміністрацій (за місцем проживання дітей)

Згода Мінсоцполітики:

- якщо до складу групи входять діти з різних регіонів України;
- якщо до складу групи входять діти із зон безпеки;
- якщо організаторами є місцеві структурні підрозділи відповідної обласної чи Київської міської держадміністрації

НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

ВИЌЗД ДИТИНИ ДО 16-РІЧНОГО ВІКУ ЗА КОРДОН

ВИЌЗД ДИТИНИ У СУПРОВОДІ ОДНОГО З БАТЬКІВ БЕЗ НОТАРІАЛЬНО ЗАСВІДЧЕНОЇ ЗАЯВИ ПРО ЗГОДУ ІНШОГО З БАТЬКІВ:

судом наданий дозвіл
на виїзд дитини без
згоди та супроводу
другого з батьків

дитина виїжджає у супроводі
одинокі матері

другий з батьків помер;
позбавлений батьківських
прав; визнаний
недієздатним; визнаний
безвісно відсутнім

другий з батьків є іноземцем
або особою без
громадянства

другий з батьків має
заборгованість зі сплати
аліментів більше 4 місяців

дитина тимчасово виїжджає
на лікування на строк
до 1 місяця

дитина виїжджає
на строк до 1 місяця
(в разі визначеного місця
проживання дитини з тим
із батьків, який
супроводжує дитину)

дитина вибуває на постійне
місце проживання чи взята
на постійний консульський
облік у дипломатичному
представництві України за
кордоном

Ці та інші підстави повинні бути підтверджені документально

ШЛЮБНИЙ ДОГОВІР

НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

Шлюбним договором регулюються виключно майнові відносини між подружжям, можуть визначатися їх майнові права та обов'язки як батьків

Укладається у письмовій формі

Нотаріальне посвідчення – обов'язкове!

Укладений до реєстрації шлюбу – набирає чинності у день реєстрації шлюбу

Укладений після реєстрації шлюбу – набирає чинності у день нотаріального посвідчення

Хто може укласти шлюбний договір

Заручена пара
(яка подала заяву про реєстрацію шлюбу до органів РАЦС)

Пара, яка вже перебуває в шлюбі

У шлюбному договорі можна:

Встановити режим спільної, часткової чи приватної власності щодо майна подружжя, зокрема того, що буде набуто у майбутньому.

Визначити будь-які умови, що стосуються майнових відносин, зокрема:

- порядок користування житлом
- право на утримання
- майно, яке належатиме кожному з подружжя у разі розірвання шлюбу
- порядок поділу майна, зокрема в разі розірвання шлюбу
- інше

У шлюбному договорі не можна:

- ✗ Регулювати особисті відносини подружжя
- ✗ Регулювати особисті немайнові відносини між ними та дітьми
- ✗ Зменшувати обсяг прав дитини
- ✗ Ставити одного з подружжя у надзвичайно не вигідне матеріальне становище
- ✗ Передавати у власність одному з подружжя нерухоме майно та інше майно, право на яке підлягає державній реєстрації

Шлюбний договір може бути припинений

- за спільною згодою подружжя (нотаріально посвідчується)
- за рішенням суду (якщо цього вимагають інтереси одного з подружжя, дітей, неприцездатних повнолітніх дітей)

Подружжя може відмовитися від шлюбного договору

В такому разі, за вибором подружжя, встановлені шлюбним договором права та обов'язки припиняються:

- з моменту його укладення
- в день подання нотаріусу заяви про відмову від нього

Шлюбний договір може бути розірваний на вимогу одного з подружжя, за рішенням суду з підстав, що мають істотне значення

НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

ЗАСВІДЧЕННЯ ВІРНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ

Нотаріальне засвідчення вірності перекладу необхідне для надання перекладу юридичної сили

Якщо нотаріус знає мови, з яких або на які перекладається документ, — **засвідчує вірність перекладу**

Якщо нотаріус не знає відповідних мов — **засвідчує справжність підпису перекладача, який зробив переклад**

Документи із перекладом, вірність якого засвідчена, надаються:

в посольства та консульства

в національні та іноземні державні органи

в освітні та наукові установи

Засвідчення вірності перекладу документа може вимагатись для:

оформлення шлюбу
(переклад паспорту, довідки про несудимість, інших довідок тощо)

отримання дозволу на роботу
(переклад документів про освіту тощо)

усиновлення
(переклад свідоцтва про народження, довідки про смерть батьків тощо)

отримання спадщини
(переклад правовстановлюючих документів, рішення суду тощо)

навчання за кордоном
(переклад документів про освіту тощо)

отримання громадянства
(переклад довідки про несудимість, свідоцтва про народження, свідоцтва про шлюб тощо)

отримання іноземної візи

ПИТАННЯ:

До мене як до нотаріуса звернулися громадські активісти і запропонували взяти участь у виборах до територіальної громади в якості кандидата в депутати об'єднаної територіальної громади, на позапартійній основі. Прямої заборони в законі не знайшла, тож чи можливо це?

ВІДПОВІДЬ:

Нотаріус відповідно до статті 3 Закону України «Про нотаріат» є уповноваженою державою фізичною особою, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Відповідно до частини 2 статті 49 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» депутат ради представляє інтереси всієї територіальної громади, має всю повноту прав, що забезпечують його активну участь у діяльності ради та утворюваних нею органів, несе обов'язки перед виборцями, радою та її органами, виконує їх доручення.

Враховуючи вищезазначене, як нотаріус, так і депутат ради при здійсненні своєї діяльності та виконанні покладених на них обов'язків діють не у власних інтересах.

Крім того, відповідно до частини 1 статті 6 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» депутат місцевої ради здійснює свої повноваження, не пориваючи з виробничою або службовою діяльністю.

Щодо питання сумісності статусу депутата місцевої ради зі здійсненням нотаріальної діяльності, то законодавством, а саме положеннями статті 3 Закону України «Про нотаріат», статей 6, 7 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» та частини 2 статті 25 Закону України «Про запобігання корупції» такі обмеження не встановлені.

Згідно з положеннями статті 1 Закону України «Про політичні партії в Україні» обмеження щодо членства у політичних партіях встановлюються виключно Конституцією та законами України.

В переліку осіб, які не можуть бути членами політичних партій, визначеному у статті 6 Закону України «Про політичні партії в Україні», нотаріуси не зазначаються.

ПИТАННЯ:

Чи необхідно брати згоду дружини, якщо її чоловік, який зареєстрований як ФОП, бере в оренду нежитлове приміщення як ФОП? Чи будуть сплачені грошові кошти за оренду вважатись спільною сумісною власністю подружжя? Чи потрібна згода дружини, якщо ФОП вирішить передати в суборенду це приміщення?

ВІДПОВІДЬ:

До підприємницької діяльності фізичних осіб відповідно до статті 51 Цивільного кодексу України застосовуються нормативно-правові акти, що регулюють підприємницьку діяльність юридичних осіб, якщо інше не встановлено законом або не впливає із суті відносин.

Відповідно до статті 61 Сімейного кодексу України об'єктами права спільної сумісної власності може бути будь-яке майно, за винятком виключеного з цивільного обороту, а також заробітна плата, пенсія, стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя.

Якщо одним із подружжя згідно частини 3 статті 61 Сімейного кодексу України укладено договір в інтересах сім'ї, то гроші, інше майно, в тому числі гонорар, вигреш, які були одержані за цим договором, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Дружина та чоловік відповідно до статті 63 Сімейного кодексу України мають рівні права на володіння, користування і розпорядження майном, що належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено домовленістю між ними.

Згідно положень статті 65 Сімейного кодексу України дружина, чоловік розпоряджаються майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, за взаємною згодою.

Для укладення одним із подружжя договорів, які потребують нотаріального посвідчення (або) державної реєстрації, а також договорів стосовно цінного майна, згода другого з подружжя має бути подана письмово.

Згода на укладення договору, який потребує нотаріального посвідчення (або) державної реєстрації, має бути нотаріально засвідчена.

Фізична особа - підприємець, яка перебуває у шлюбі, відповідно до положень статті 52 Цивільного кодексу України відповідає за зобов'язаннями, пов'язаними з підприємницькою діяльністю, усім своїм особистим майном і часткою у праві спільної сумісної власності подружжя, яка належатиме їй при поділі цього майна.

Тобто вирішення порушеного питання має узгоджуватись із вищезазначеними нормами законодавства.

ПИТАННЯ:

Спадкодавиця залишила заповіт на все майно на онука. Йому було видане свідоцтво на житловий будинок, зараз він надав статут на фермерське господарство за 2013 рік. В п.1.2 статуту зазначено, що засновником і головою є Петрова Марія Степанівна (дані її паспорта та місце проживання) потім в цьому ж пункті зазначено, що головою господарства є Самойлова Ірина Борисівна

(дані її паспорта та місце проживання) далі в третьому абзаці цього ж пункту зазначено, що членами господарства є Бобрик Любомир Карпівна. В п.4.6 статуту зазначено «за рахунок засновника створюється статутний капітал в розмірі 3000 грн». В ЄДРЮФОП засновником значиться Петрова Марія Степанівна, а Самойлова Ірина Борисівна значиться як керівник та підписант (відповідно до статуту), розмір статутного капіталу – 3000 грн. Із цього випливає, що у фермерському господарстві дві голови! Як оформити спадщину чи видати постанову про відмову?

ВІДПОВІДЬ:

Відповідно до частини 4 статті 1 Закону України «Про фермерське господарство» фермерське господарство підлягає державній реєстрації як юридична особа. Фермерське господарство, зареєстроване як юридична особа, діє на основі Статуту. У Статуті зазначаються найменування господарства, його місцезнаходження, адреса, предмет і мета діяльності, порядок формування майна (складеного капіталу), органи управління, порядок прийняття ними рішень, порядок вступу до господарства та виходу з нього та інші положення, що не суперечать законодавству України.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про фермерське господарство» головою фермерського господарства є його засновник або інша визначена в Статуті особа.

Голова фермерського господарства представляє фермерське господарство перед органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями та окремими громадянами чи їх об'єднаннями відповідно до закону. Голова фермерського господарства укладає від імені господарства угоди та вчиняє інші юридично значимі дії відповідно до законодавства України.

Відповідно до статті 23 Закону України «Про фермерське господарство» успадкування фермерського господарства (цілісного майнового комплексу або його частини) здійснюється відповідно до закону.

Оформлення спадкових прав онука на фермерське господарство не залежить від наявності керівника/підписанта.

ПИТАННЯ:

До мене надійшов запит від Громадянина А, який діє за дорученням Громадянина Б – сина спадкодавця, з вимогою про ознайомлення з «бухгалтерськими документами за 04.12.2008 року Громадянина В» та просить вручити копію квитанції із зазначен-

ням розрахункового рахунку та в який банк Громадянин В сплачував державне мито за послуги нотаріальних дій. Все це пов'язано з тим, що Громадянин В у той день заповідав все своє майно на свою дружину. Заповіт було складено за його проханням та підписано ним особисто, а також він своєю рукою зробив запис «Заповіт мною прочитано вголос і особисто підписано».

У 2016 році Громадянин В помер. Із заявою про прийняття спадщини протягом 6 місяців з дня його смерті звернулася його дружина, на яку він заповідав усе своє майно. Після цього прийшов Громадянин Д, інший син спадкодавця, та подав заяву про прийняття спадщини. Йому було роз'яснено про те, що заповідач заповідав усе своє майно на іншу особу і він на обов'язкову частку згідно статті 1241 ЦКУ права не має. Після цього від імені Громадянина Б, який не прийняв спадщини взагалі, Громадянин А, який не є адвокатом, а діє згідно довіреності, подав заяву до суду з позовом, де відповідачем поставили мене, про визнання дій нотаріуса протиправними і визнання заповіту 2008 року недійсним. Я ще 2017 року надавав заперечення на позовну заяву. В судове засідання я надавав ухвали суду для ознайомлення я надавав заповіт, реєстр для реєстрації нотаріальних дій, алфавітну книгу обліку заповітів. Громадянин А у судовому засіданні побачив не оригінал, а копію квитанції про сплату держмита. І після того, як зрозумів, що справа вирішується не на їх користь, почав вимагати пояснення, чому надана копія, а не оригінал. Йому було роз'яснено, що оригінал забрав заповідач, а у матеріалах справи залишається копія квитанції.

Чи маю я право надавати інформацію та копію квитанції про сплату державного мита, яке було сплачено для вчинення нотаріальної дії, вищевказаним особам?

ВІДПОВІДЬ:

Згідно з положеннями частини 7 статті 8 Закону України «Про нотаріат» довідки про вчинені нотаріальні дії та копії документів, що зберігаються у нотаріуса, видаються нотаріусом виключно фізичним та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії.

У разі смерті особи чи визнання її померлою такі довідки видаються спадкоємцям померлого.

З урахуванням вищевказаного та описаної ситуації, надання документів вказаним особам законодавством не передбачено.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Щодо внесення змін до Правил ведення нотаріального діловодства, затверджених наказом Міністерства юстиції України «Про затвердження Змін до Правил ведення нотаріального діловодства» від 15.08.2019 № 2567/5

У зв'язку з наявною інформацією на Єдиній інформаційній платформі Ліга:Закон про набрання чинності 27 серпня 2019 року Наказу Міністерства юстиції України від 15 серпня 2019 року № 2567/5 «Про затвердження Змін до правил ведення нотаріального діловодства», зареєстрованого в Єдиному державному реєстрі нормативно-правових актів 19 серпня 2019 року №95678/2019 (далі — Наказ), Нотаріальна палата України звертає увагу нотаріусів на наступне.

Відповідно до положень статі 15 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» накази міністерства, які є нормативно-правовими актами, після включення до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів опубліковуються державною мовою в офіційних друкованих виданнях та набирають чинності з дня офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самими актами, але не раніше дня офіційного опублікування.

Офіційним друкованим виданням, в якому здійснюється офіційне оприлюднення нормативних актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади згідно з Указом Президента України від 13 грудня 1996 року № 1207/96, є «Офіційний вісник України».

Наказ пройшов реєстрацію в Єдиному державному реєстрі нормативно-правових актів 19 серпня 2019 року №95678/2019 і мав би бути опублікований, як свідчить інформаційна картка, в Офіційному віснику України 27 серпня 2019 року №65.

Проте, як вбачається із наявної на сайті Державного підприємства «Центр Оцінки та Інформації» станом на 27 серпня 2019 року друковане видання випуску «Офіційного вісника України» №65 відсутнє, а отже опублікування та офіційного оприлюднення прийнятого Міністерством юстиції України Наказу не відбулося.

Слід зазначити, що станом на 27 серпня 2019 року останній опублікований випуск «Офіційного вісника України» значиться під № 59 від 06 серпня 2019 року.

Таким чином, відсутні підстави вважати 27 серпня 2019 року датою набрання чинності Наказу, оскільки порушено порядок його офіційного оприлюднення.

Опублікування актів в інших друкованих виданнях, у тому числі в «Єдиній інформаційній платформі Ліга:Закон» не є офіційним оприлюдненням згідно законодавства.

Відповідно, вказаний наказ набуде чинності після офіційного опублікування та оприлюднення.

Нотаріальна палата України тримає дане питання на контролі та про конкретну дату набрання чинності Наказом надасть повідомлення.

Щодо інших питань, пов'язаних із запровадженням змін та виконанням Наказу, вживаються додаткові заходи.

Для ознайомлення із основними змінами нотаріусам надається Експрес-Аналіз та Порівняльна таблиця.

Комісія НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності

28 серпня 2019 року

ЕКСПРЕС-АНАЛІЗ

змін до Правил ведення нотаріального діловодства, затверджених наказом Міністерства юстиції України «Про затвердження Змін до Правил ведення нотаріального діловодства» від 15.08.2019 N 2567/5

1. Приведено у відповідність з діючим законодавством **посилання** у Правилах на:
  - Типову інструкцію з діловодства в міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року N 55;
  - Типову інструкцію про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 року N 736.
2. Приведено у відповідність з діючим законодавством у Правилах назви Головних територіальних управлінь юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.
3. Приведено у відповідність з діючим законодавством пункт 4.11 розділу IV, передбачивши залучення поліцейських замість представників органів внутрішніх справ.
4. Відкориговано термінологію у вимогах оформлення бланків службових документів контори, архіву, приватного нотаріуса. Слова «берег» замінено на слово «поле».
5. Передбачено вимогу проставлення відбитку печатки нотаріуса так, щоб він охоплював останні кілька літер найменування посади особи, яка підписала документ, або на окремо виділеному для цього місці (п. 6.7. Правил).
6. Визначено, що на копіях (фотокопіях) документів, що залишаються у справах нотаріуса, проставляються відмітка «згідно з оригіналом», дата та підпис нотаріуса (п.6.8. Правил). Проставлення відбитку печатки нотаріуса не передбачено.
7. Визначено, що текст нотаріальних документів викладається з дотриманням таких полів: 30 мм — ліве; 10 мм — праве; 20 мм — верхнє; 10 мм — нижнє (не нижче верхньої межі QR-коду). Слід мати на увазі, що дотримання полів передбачає, що поля мають бути не меншими, ніж встановлені Правилами.
8. Рекомендовано під час підготовки документа використовувати шрифти розміром 12 — 14 друкарських пунктів і гарнітуру TimesNewRoman (п.6.8. Правил).
9. У разі відмови фізичної особи від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків в документах, для яких передбачено обов'язкове зазначення РНОКПП, зазначається серія та номер її паспорта (п.6.10 Правил).
10. Для заповнення графи 6 Реєстру в разі звільнення платника від сплати державного мита передбачено можливість використання штампуги з текстом «Від сплати державного мита звільнено на підставі п.____ст.____ Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито»(п. 6.18 Правил).
11. Передбачено можливість використання нотаріусом у наступному році реєстрів, які не використовувалися нотаріусом у попередньому році, після їх перереєстрації управлінням юстиції у порядку, передбаченому пунктами 7.6, 7.7 розділу Правил (п.7.1. Правил).
12. Визначено, що у разі посвідчення правочину від особи, яка не може самостійно підписати документ, з одночасним засвідченням справжності підпису особи, яка розписалася замість учасника правочину, вважається, що вчиняються **дві** нотаріальні дії, кожній з яких присвоюється окремий реєстровий номер, що відображається у формах через N°N°_____ (п.7.20 Правил).
13. У Графі 3 Реєстру для реєстрації нотаріальних дій передбачено написання дати народження фізичної особи після «по батькові», та виключено обов'язок зазначення у цій графі реквізитів документів, на підставі яких здійснюється представництво (п.7.22 Правил).

14. Визначено порядок заповнення Реєстру для реєстрації нотаріальних дій для юридичних осіб, зокрема якщо нотаріальна дія вчиняється за участю юридичної особи, у графі 3 зазначаються її повне найменування за відомостями з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, місцезнаходження і код платника податків за ЄДРПОУ або податковий номер, прізвище, ім'я, по батькові представника, місце його проживання, посада. Реквізити документів, що підтверджують повноваження представника, зазначаються у графах 3-5. Організаційно-правова форма юридичної особи може зазначатись скорочено (наприклад: ТОВ, ПП, ПАТ, ПрАТ) (п.7.23 Правил).

15. Дозволено застосовувати посилання на попередні записи у реєстрі у випадку, якщо за вчиненням нотаріальної дії звертається особа, для якої нотаріусом вже вчинялась нотаріальна дія та дані про особу записувалися в цьому Реєстрі, у графі 3 Реєстру нотаріус може зазначити прізвище, ім'я, по батькові такої особи і (у разі відсутності змін в персональних даних) зробити запис «Див. реєстровий № ... від ...» (п.7.27. Правил).

Такі ж посилання дозволено робити у разі, якщо документи, що встановлюють особу громадянина чи правоздатність та дієздатність юридичної особи, кваліфікацію перекладача, уже записувалися в даному Реєстрі, нотаріус, оглянувши такі документи, може посилатися на відповідний запис, указавши номер за Реєстром та дату запису (п.7.31 Правил).

16. Виписано порядок заповнення графі 4 Реєстру, у якій зазначаються назва та реквізити документа, за яким встановлено особу, реквізити документів, що підтверджують повноваження представника фізичної чи юридичної особи (п.7.28 Правил).

Наприклад: паспорт МС 135777, вид. Шевченківським РУ ГУ МВС України в м.Києві 22.06.2002, довіреність, посвідчена 28.12.2017 приватним нотаріусом Київського міського н/о Захарченком С.В. за реєстр. № 3016.

Наприклад: паспорт № 000000001, вид. _____ року, дійсний до _____ року, орган, що видав 00001; № запису 000000001-0000001(для паспортів нового зразка).

У графі 4 передбачено зазначення реквізитів статуту (положення) чи іншого документа, яким підтверджується правоздатність та дієздатність юридичної особи; інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань щодо дати реєстрації, дати та номера запису про реєстрацію юридичної особи, інформації про державну реєстрацію фізичної особи — підприємця.

17. Визначено випадки відображення у Реєстрі даних про консульську легалізацію або проставлення апостиля на документі, а саме: якщо у справах нотаріуса не залишаються відповідні документи, у графі 5 Реєстру зазначається про факт легалізації, назва установи, яка здійснила цю функцію, **дата легалізації** та реєстраційний номер (п.7.33 Правил).

18. Врегульовано питання можливості внесення додаткової інформації до Реєстру щодо змісту вчиненої нотаріальної дії, яку нотаріус вважає доцільною для складання звітів та найбільш повного ведення Реєстру (зокрема, наприклад: сума договору, вид майна тощо) (п. 7.40 Правил).

19. Виключено необхідність запису у Реєстрі, зокрема зазначення дати та номеру витягу та/чи інформаційної довідки про перевірку спеціального бланка нотаріального документа у графі 5 (п.7.41 Правил).

20. Змінено порядок зберігання квитанцій при оплаті вчинюваної нотаріальної дії у безготівковому порядку, якщо примірник нотаріально оформлюваного документа не залишається у справах нотаріуса.

Для таких випадків встановлено, що квитанція банківської установи або платіжне доручення після проставлення відмітки про погашення із зазначенням реєстрового номера додається до справи 01-14 «Первинні документи і додатки до них, що фіксують факт виконання господарських операцій і стали підставою для записів у реєстрах бухгалтерського обліку та податкових

документах (касові, банківські документи, ордери, повідомлення банків і переказні вимоги, виписки банків, корінці квитанцій, банківських чекових книжок, нарядів на роботу, акти про приймання, здавання і списання майна, матеріалів, квитанції і накладні з обліку товарно-матеріальних цінностей, рахунки-фактури, авансові звіти тощо)».

При цьому у графі 6 Реєстру вказуються дата, номер банківського документа і назва банківської установи, якою проведено банківську операцію.

21. Визначено всі види заяв які підлягають реєстрації у Журналі для реєстрації вхідної кореспонденції. Таким чином, реєстрації у журналі реєстрації вхідних документів підлягають всі заяви, які надаються нотаріусу для вчинення нотаріальної дії, крім передбачених у пункті 8.10 цього розділу. Згідно з п.8.10 Правил не підлягають реєстрації у Журналі реєстрації вхідних документів лише заяви від осіб, у яких немає чоловіка або дружини (неодружена/неодружений/удова/удівець), які викладаються на окремому аркуші.

22. Встановлено, що в справах нотаріуса на зберіганні залишається фотокопія вихідного документа, а оригінал вихідного документа надсилається простим поштовим відправленням, через кур'єрську службу або передається нарочним (в останньому випадку він вручається адресату під розписку в розносній книзі для місцевої кореспонденції(пп.8.12,8.13 Правил).

Разом з тим, у передбачених нормативно-правовими актами випадках нотаріуси надсилають кореспонденцію рекомендованими або цінними з описом поштовими відправленнями.

23. Уточнено порядок закриття спадкових справ: спадкова справа вважається закінченою за датою видачі останнього свідоцтва про право на спадщину, якщо на підставі поданих заяв про видачу свідоцтва про право на спадщину було видано відповідні свідоцтва всім спадкоємцям, які закликалися до спадкування, та на все майно, заявлене такими спадкоємцями. Усі інші заяви, що будуть подаватися після закінчення спадкової справи, вважаються такими, що подані додатково(п. 11.5 Правил).

24. Передбачено для максимального наповнення та економії папок, що закінчені спадкові справи за один діловодний рік (не за місяць) вміщуються у коробку, архівні папки і формуються в справи (наряди). Кількість нарядів (коробок, архівних папок) за один діловодний рік визначається конторою чи приватним нотаріусом самостійно з урахуванням кількості закінчених спадкових справ (п.11.7 Правил).

У зв'язку з тим, що оформлення та формування спадкових справ, закритих у поточному діловодному році, розпочато, а також відкрито/заведено помісячно папки та коробки, вбачається доцільним завершення їх формування помісячно за поточний діловодний рік.

25. Впорядковано нумерацію аркушів документів у спадкових справах без застосування алфавіту та літер у разі надходження додаткових заяв та до видачі свідоцтв.

Відтак, у разі надходження додаткової заяви про видачу свідоцтва про право на спадщину на нововиявлене спадкове майно за спадковою справою до справи долучаються заяви спадкоємців, документи, що підтверджують належність спадкодавцю спадкового майна, та інші документи, необхідні для видачі свідоцтва про право на спадщину. Долучені документи нумеруються наступними порядковими номерами після останньої сторінки спадкової справи (п.11.10 Правил).

Спадкові справи вміщуються в коробки, архівні папки за датою закінчення спадкової справи і не прошиваються між собою. До кожного наряду (коробки, архівної папки) входять усі закінчені спадкові справи за один діловодний рік(п.15.14 Правил).

У разі наявності окремих помилок у нумерації аркушів справи допускається застосування літерних номерів. При цьому до номера сторінки додається літера згідно з чинним українським алфавітом (наприклад: 7а, 11б тощо) (п.12.1.4 Правил).

26. Виключено п.п. 12.1.7,12.1.8 Правил, які передбачали, що якщо при нумерації були допущені помилки, то аркуші нумеруються знову, при цьому старі номери не стираються, а за-

креслюються однією скісною рисою і поряд ставиться новий номер аркуша. У цих випадках у внутрішні описи вносились виправлення або описи складались заново. За наявності окремих помилок у нумерації аркушів справи допускалось застосування літерних номерів аркушів (4а, 9б тощо).

27. Визначено, що у разі долучення (вилучення) документів справа розшивається і після долучення (вилучення) документа повторно прошивається. Долучений документ нумерується тим самим порядковим номером, що й остання сторінка документа. При цьому до номера сторінки додається літера згідно з чинним українським алфавітом, **за винятком формування спадкових справ**. Відомості про дату долучення (вилучення) документа вказуються у внутрішньому описі в графі «Примітки» (п.12.3.1 Правил).

28. Визначено, що **обкладинки** справ (нарядів) з документами, які підлягають постійному, тривалому (понад 10 років) зберіганню, **коробки або папки** повинні бути виготовлені з твердого картону (п.12.4.5. Правил).

29. Внесено зміни щодо формування описів з кадрових питань. Визначено, що особові справи працівників вносяться до описів справ з кадрових питань за роком звільнення зазначених осіб в алфавітному порядку їх прізвищ. Усі описи справ підлягають обов'язковому узгодженню з державним нотаріальним архівом та схваленню ЕК, створеною при управлінні юстиції, **не пізніше ніж через два роки після закінчення справ** у діловодстві. Для погодження до державного нотаріального архіву надаються усі примірники опису. До кожного річного розділу опису справ постійного зберігання з кадрових питань складається передмова, у якій наводяться відомості про напрями діяльності та структуру контори, нотаріуса та період, що охоплюють справи опису; коротко характеризуються зміст і повнота документів у справах; висвітлюються особливості формування і **описування** справ, їх систематизація в описах. **Передмова підписується завідувачем контори, приватним нотаріусом (п.13.4.-13-7 Правил).**

30. Визначено порядок складання історичної довідки до фонду державної нотаріальної контори, приватного нотаріуса, що складається під час першого надходження документів фонду до архіву. Історичні довідки новостворених державних нотаріальних контор або приватних нотаріусів, які розпочали приватну нотаріальну діяльність, складаються після закінчення календарного року, у якому розпочато діяльність державної нотаріальної контори, приватну нотаріальну діяльність нотаріуса у відповідному нотаріальному окрузі.

Зміст історичної довідки.

Історична довідка містить три розділи:

1) у першому розділі «Історія фондоутворювача» в хронологічній послідовності надаються відомості щодо:

розпорядчих актів про створення, реорганізацію, ліквідацію контори, реєстрацію приватної нотаріальної діяльності;

крайніх дат діяльності контори, приватного нотаріуса;

завдань і функцій контори, приватного нотаріуса, їх змін;

змін у найменуванні та підпорядкованості контори;

кадрових змін;

змін адреси розташування контори, робочого місця приватного нотаріуса;

2) у другому розділі «Історія фонду» відображаються:

кількість справ у фонді та крайні дати документів фонду;

час надходження документів фонду до архіву;

зміни в складі та обсязі фонду, їх причини;

дата першого передання документів фонду на постійне зберігання та назва відповідної державної архівної установи, архівного відділу міської ради;

ступінь збереженості документів фонду;

3) у третьому розділі «Характеристика документів фонду» наводяться: узагальнена характеристика фонду за видами документів та їх змістом; відомості про довідковий апарат до фонду; напрями використання документної інформації фонду.

Історична довідка та продовження до неї складаються у двох примірниках та підписуються завідувачем контори, приватним нотаріусом (п.п.13.14-13.17 Правил).

31. Визначено форму і порядок складання Паспорту архіву.

Державна нотаріальна контора, приватний нотаріус щороку складають паспорт архіву (додаток 50) у двох примірниках, один з яких надсилається до державного нотаріального архіву не пізніше 01 грудня року, в якому він складений, а інший залишається у державній нотаріальній конторі, у приватного нотаріуса.

У зв'язку з тим, що нотаріуси не припиняють вчиняти нотаріальні дії 01 грудня, вбачається, що паспорт архіву складається нотаріусом по завершенні діловодного року.

Паспорт архіву призначений для сумарного обліку справ постійного, тривалого (понад 10 років) зберігання, справ з кадрових питань, що містяться в архіві. У паспорті архіву також наводяться відомості про приміщення, де зберігається архів, та працівників (за наявності). У разі потреби до паспорта архіву складається пояснювальна записка, у якій відображаються відомості про зміни назви фондоутворювача, місця та умов зберігання архіву тощо(п.3.18 Правил).

32. Визначено, що видача, тимчасовий доступ до справ (нарядів) і нотаріальних документів та тимчасова виїмка таких справ і документів, що знаходяться на зберіганні контори, архіву, приватного нотаріуса, можливі лише у випадках, передбачених чинним законодавством.

У цих випадках складаються **процесуальні документи згідно відповідного процесуального законодавства** та належним чином оформлені долучаються до справи фонду.

33. Передбачено окремий випадок, у разі якщо архівні справи державного нотаріального архіву залишилися на тимчасово окупованій території України, нотаріус у 3-денний термін надає письмову відмову у видачі справи, що вотребовується(п.16.6. Правил).

34. У тексті Правил: слово «картонаж» у всіх відмінках замінено словом «коробка» у відповідних відмінках; слова «з особового складу» замінено словами «з кадрових питань».

35. У додатках до Правил внесено зміни:

-назву графи 6 додатка 10 (**КНИГА Обліку і реєстрації спадкових справ**) після слова «спадщину» доповнено словами «/право власності на частку в спільному майні подружжя»(відповідно в книзі відобразатиметься видача таких свідоцтв).

-у назві графи 5 додатка 23 (**Реєстр для реєстрації нотаріальних дій**) слова «Дата та номер перевірки спеціального бланка нотаріального документа» виключені (відповідно дані відомості до Реєстру не вносяться).

36. У додатку 25 (ФОРМИ свідоцтв та посвідчувальних написів):

-у формах слова «правовстановлювального документа» замінено словами **«документа, що підтверджує право власності»;**

-доповнено додаток новими формами N°N°:

9-1(Свідоцтво про право на спадщину за заповітом у разі, якщо обов'язкова частка у спадщині залишилась відкритою),

15-1(Свідоцтво про право на спадщину за законом, що видається з урахуванням укладеного спадкоємцями договору про зміну черговості одержання права на спадкування),

15-2(Свідоцтво про право на спадщину за законом, що видається з урахуванням укладеного спадкоємцями договору про поділ спадщини),

20-1 (Свідоцтво, яке посвідчує повноваження управителя спадщини — корпоративними правами),

81-1(Посвідчувальний напис про заборону відчуження жилого будинку (квартири) у зв'язку зі

зверненням органу опіки та піклування з метою захисту особистих і майнових прав та інтересів дитини, яка має право власності або проживає у жиллому будинку (квартирі), іншому приміщенні, на відчуження якого накладається заборона),

81-2(Посвідчувальний напис про накладення заборони щодо відчуження грошових сум, що будуть зараховані заявником вимоги, визначеним відповідно до частини четвертої статті 65²Закону України «Про акціонерні товариства», на рахунок умовного зберігання (ескроу);

форму № 23 (Свідоцтво про посвідчення тотожності фізичної особи з особою, зображеною на фотокартці) **виключено**;

-змінено форми №№

27(Свідоцтво про придбання майна з прилюдних торгів (аукціону),

27-1(Свідоцтво про придбання нерухомого майна на аукціоні при продажу майна в провадженні у справі про банкрутство),

28(Свідоцтво про придбання майна з прилюдних торгів (аукціону), якщо прилюдні торги (аукціон) не відбулися(вся),

31(Посвідчувальний напис на договорі про відчуження нерухомого майна за участю особи, яка не може підписатись особисто внаслідок фізичної вади, хвороби тощо),

36(Посвідчувальний напис на договорі, укладеному фізичними особами за участю особи, яка не може підписатись особисто внаслідок фізичної вади, хвороби тощо),

49(Посвідчувальний напис на заповіті від імені особи, яка не може підписатись власноруч внаслідок фізичної вади, хвороби тощо),

56(Посвідчувальний напис на довіреності, виданій фізичною особою, яка не може підписатись власноруч внаслідок фізичної вади, хвороби тощо);

у формах №№:

45(Посвідчувальний напис на заповіті, записаному зі слів заповідача),

46(Посвідчувальний напис на заповіті, посвідченому при свідках на бажання заповідача) **слова «о _____ годині _____ хвилин» виключено**;

у формі № 49-1(Посвідчувальний напис на заповіті від імені особи, яка не може сама прочитати текст заповіту уголоста не може підписатись власноруч внаслідок фізичної вади, хвороби тощо) **слова «в реєстрі за №» замінити словами «в реєстрі за №№»;**

форму № 64 (Посвідчувальний напис про засвідчення справжності підпису фізичної особи на документах) **доповнити новими абзацами четвертим, п'ятим** такого змісту:

«Зареєстровано в реєстрі за № _____
Стягнуто _____».
(розмір державного мита, плати у гривнях)

абзац третій форми 84 (Посвідчувальний напис на аграрній розписці за участю фізичної особи) після слів «прізвище, ім'я, по батькові» **доповнено** словом «боржника»;

абзац третій форми 85 (Посвідчувальний напис на аграрній розписці за участю юридичної особи) після слів «представника юридичної особи» **доповнено** словом «боржника».

37. У додатку 32 (**ТИПОВА НОМЕНКЛАТУРА СПРАВ державної нотаріальної контори та приватного нотаріуса**):

в індексі справи 01-08 у графі 2 слова «та спеціальних бланків інформаційної системи Міністерства юстиції України і спеціальних бланків для видачі витягів з Реєстру прав власності на нерухоме майно» виключити;

в індексі справ 01-23 (Журнал реєстрації вхідних документів), 01-24(Журнал реєстрації вхідних документів) графу 5 доповнити словом «Перехідний»;

індекс справи 01-25 (Книга обліку оприбуткування спеціальних бланків документів інформаційної системи Міністерства юстиції України) виключити;

в індексі справи 02-02 (Договори відчуження земельних ділянок та документи, на підставі яких вони посвідчувались) графу 2 після слова «ділянок» доповнити словами «, у тому числі з розташованими на них об'єктами нерухомого майна»;

в індексі справи 02-48 (Документи (картки, повідомлення, відомості) щодо ідентифікації осіб, які провели фінансову операцію, що підлягає фінансовому моніторингу, та документи, що стосуються ділових відносин з клієнтом):

графу 2 викладено в такій редакції:

«Документи (картки, відомості, повідомлення тощо) з організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу»;

у графі 4 цифри «336» замінено цифрами «335»;

в індексі справи 03-02 (Справа фонду (історична довідка, акти приймання-передавання документів, акти, довідки про результати перевіряння наявності й стану документів, акти про вилучення документів для знищення, акти про нестачу й невиправні пошкодження документів, акти про видачу справ у тимчасове користування, огляди фондів, списки, аркуші, картки фондів) графу 5 доповнити словом «**Перехідна**».

У відповідності доп. 9 Методичних рекомендацій щодо застосування Типової номенклатури справ державної нотаріальної контори та приватного нотаріуса, затверджених Правилами, номенклатура справ складається **у двох примірниках** (перший примірник номенклатури залишається у відповідній справі (наряді) контори, приватного нотаріуса, а другий примірник передається до державного нотаріального архіву).

Номенклатура справ щороку, не пізніше грудня, переглядається, уточнюється, передруковується та складається у двох примірниках, після чого **затверджується** завідувачем контори, приватним нотаріусом строком на один діловодний рік та запроваджується в дію **з 1 січня нового року**.

З наведеного вбачається, що з урахуванням внесених наказом змін до Правил можливе затвердження індивідуальної номенклатури справ ДНК або приватного нотаріуса виключно з наступного діловодного року.

Затверджені номенклатури справ на поточний діловодний 2019 рік підлягають закриттю у редакції, у якій були затверджені, а також погоджені з відповідним державним нотаріальним архівом і ЕК управління юстиції один раз на п'ять років.

Відповідно до затвердженої та узгодженої номенклатури справ державної нотаріальної контори або приватного нотаріуса у поточному діловодному році вбачається за можливе продовження ведення заведених справ та журналів у формах, які діяли на момент їх заведення, до завершення діловодного року та перегляду індивідуальної номенклатури справ.

Справи, які згідно з номенклатурою на поточний діловодний рік не мали позначку «перехідна» доцільно закрити при завершенні поточного діловодного року, а в новому діловодному році завести з позначкою «перехідна».

38. Доповнено Правила новим додатком 50 (**ПАСПОРТ архіву державної нотаріальної контори/приватного нотаріуса**), що додається до Правил.

39. У додатку 25 (**ФОРМИ свідоцтв та посвідчувальних написів**) у формах слова «державного мита, плати» замінено словами «**розмір державного мита, плати у гривнях**».

Відповідно до п. 7.43 Правил встановлено, що **сума** стягнутого державного мита (при вчиненні нотаріальної дії державним нотаріусом) чи отриманої плати (при вчиненні нотаріальної дії приватним нотаріусом) зазначається у графі 6 Реєстру для реєстрації нотаріальних дій.

Розмір плати за вчинення нотаріальної дії приватним нотаріусами визначається: «відповідно до статті 31 Закону України «Про нотаріат» у гривнях» (виключно у гривнях), що підлягає відображенню у посвідчувальних написах.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Щодо виправлення технічних помилок в текстах нотаріальних документів

У зв'язку з виникненням численних питань у нотаріусів щодо можливості виправлення технічних помилок в текстах нотаріальних документів Комісія Нотаріальної палати України з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності звертає увагу на наступне.

Статтею 7 Закону України “Про нотаріат” встановлено, що нотаріуси у своїй діяльності керуються законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, а на території Республіки Крим, крім того, - законодавством Республіки Крим, наказами Міністра юстиції України, нормативними актами обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (далі - Порядок) та Правила ведення нотаріального діловодства (далі — Правила), затверджені відповідними наказами Міністерства юстиції України, що регламентують діяльність нотаріату, не містять визначення терміну “технічна помилка”.

Однак, визначення терміну “технічна помилка” міститься у ряді нормативних актів. Найчастіше технічна помилка визначається як описка, друкарська, граматична, арифметична помилка при вчиненні тієї чи іншої дії в залежності від напрямку, який регулює відповідний акт. Такі норми містяться зокрема у Законах України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань”, “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”, а також у Постановах КМУ № 881 та № 882 від 30.11.2016; № 916 від 07.12.2016; № 979 від 21.12.2016; № 599 від 14.04.2017 та інших.

Статтею 8 Цивільного кодексу України (далі - ЦК) надана можливість застосовувати аналогію закону у разі, якщо цивільні відносини не врегульовані відповідними актами цивільного законодавства. Інститут аналогії в цивільному праві є правовим способом заповнення прогалін у праві, зміст якого полягає у виникненні цивільних прав та обов'язків також з дій фізичних та юридичних осіб, які хоч і не передбачені законом, але внаслідок загальних засад і змісту цивільного законодавства породжують цивільні права та обов'язки. В доктрині аналогію закону визначають як застосування, у разі відсутності закону, що регулює дані відносини, закону, який регулює подібні суспільні відносини.

Статтею 47 Закону України “Про нотаріат” встановлено, що для вчинення нотаріальних дій не приймаються документи, які не відповідають вимогам законодавства або містять відомості, що принижують честь, гідність та ділову репутацію фізичної особи або ділову репутацію юридичної особи, які мають підчистки або дописки, закреслені слова чи інші незастережені виправлення, документи, тексти яких неможливо прочитати внаслідок пошкодження, а також документи, написані олівцем. Аналогічне вимога встановлена п. 1 гл. 8 розділу 1 Порядку.

За загальним правилом позасудовий спосіб виправлення помилок у документах відбувається шляхом звернення до органу, що видав документ. Такий орган може виправити помилку лише у тому разі, якщо в документах, на підставі яких він видавався, даної помилки не було, і помилка була допущена саме з вини органу, який видав документ (у разі виявлення орфографічних або технічних помилок).

У разі, якщо ж в документах на підставі яких видано документ також наявна помилка, виправлення такої помилки відбувається лише у судовому порядку.

Оскільки законодавство, яке регулює діяльність нотаріату, прямо не забороняє приймати у нотаріальне провадження документи, які мають належним чином застережені виправлення,

можна зробити висновок, що у разі допущення орфографічної або технічної помилки при складанні документу нотаріус може виправити таку помилку та зробити відповідне застереження про це, засвідчивши виправлення своїм підписом та печаткою.

Пункт 6.12 Правил встановлює, що текст нотаріально оформлюваного документа (договору, заповіту, довіреності, заяви тощо) повинен бути викладений зрозуміло, чітко, грамотно, не повинен мати підчисток, з дотриманням вимог чинного законодавства.

При цьому зазначено, що зміни чи доповнення до документу вносяться та оформлюються нотаріусом у порядку, встановленому законодавством, у разі якщо текст нотаріально оформлюваного документа викладено неграмотно, нечітко (незрозуміло).

Статтями 651-654 ЦК передбачені підстави та порядок внесення змін до договору. Зокрема зазначено, що зміна договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом.

Отже необхідності (вимоги) виправлення технічної або орфографічної помилки, якщо не змінюються умови договору, шляхом укладання договору про внесення змін цивільне законодавство України не передбачає.

Між тим, пунктом 6.13 Правил встановлений порядок виправлення помилки у тексті нотаріально оформлюваного документа, який не потребує підпису особи, що звернулася за вчиненням нотаріальної дії (свідоцтва, виданого нотаріусом, копії документа, дублікату документа тощо).

Керуючись статтею 8 ЦКУ, при виправленні технічної або орфографічної помилки у тексті нотаріально оформлюваного документа, який потребує підпису особи, що звернулася за вчиненням нотаріальної дії вбачається можливим застосувати аналогію закону та керуватися порядком, встановленим для виправлення помилки у документі, що не потребує підпису особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії.

Внести виправлення технічної або орфографічної помилки до тексту такого документа можна за заявою особи, заінтересованої у вчиненні нотаріальної дії, зареєстрованої у Журналі реєстрації вхідних документів.

У такому випадку виправлення технічної або орфографічної помилки застерігається нотаріусом, який вчиняв нотаріальну дію, після посвідчувального напису, із зазначенням дати та проставленням свого підпису та печатки на такому застереженні.

При цьому всі виправлення мають бути зроблені таким чином, щоб можна було прочитати як виправлене, так і помилково написане, а потім закреслене.

Інформація надсилається для врахування в роботі.

Комісія НПУ з аналітично-методичного
забезпечення нотаріальної діяльності

02 вересня 2019 року

НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

НПУ завжди на захисті нотаріусів!

- ✓ Вимагають доступ до нотаріальних документів?
- ✓ Безпідставно заблокували реєстри?
- ✓ Вимагають хабар за перевірку?
- ✓ Надають підроблені документи?

Звертайтеся до НПУ:

☎ 044-230-72-75

✉ legal@npu.org.ua

УВАГА!

Згідно постанов НБУ від 28.12.2018 № 162 та від 22.02.2019 № 41 в Україні запроваджується міжнародний номер банківського рахунку (IBAN).

Реквізити оновленого рахунку для сплати членських внесків до НПУ:

Отримувач: Нотаріальна палата України

ЄДРПОУ: 38684025

Банк-отримувач: АТ «Укрексімбанк» м.Київ

у гривнях: UA87 3223 1300 0002 6003 0100 85291

ШАНОВНІ НОТАРІУСИ!

Нотаріальна палата України звертає вашу увагу на те, що своєчасна сплата членських внесків та відсутність заборгованості сприяє здійсненню всіх ініціатив та заходів НПУ, спрямованих на захист професії та підвищення професійного рівня нотаріусів.
Дякуємо за підтримку і розуміння!

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ДЛЯ СПЛАТИ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ НОТАРІУСАМИ:

Отримувач: Нотаріальна палата України
ЄДРПОУ: 38684025
Банк-отримувач: АТ «Укресімбанк» м.Київ
у гривнях: UA87 3223 1300 0002 6003 0100 85291
Призначення платежу: код платника податку _____,
ПІБ _____,
членські внески за (вказати період)

Розмір членських внесків нотаріусів:

2019 рік

4173,00 грн (347,75 грн щомісяця) — для приватних нотаріусів;

2086,50 грн (173,88 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

2018 рік

3723,00 грн (310,25 грн щомісяця) — для приватних нотаріусів;

1861,50 грн (155,13 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

Сплата заборгованості за період:

01.05.2013 — 30.11.2013 — 669,06 грн (95,58 грн щомісяця);

01.12.2013 — 31.08.2015 — 2131,50 грн (101,50 грн щомісяця);

01.09.2015 — 30.04.2016 — 918,64 грн (114, 83 грн щомісяця);

01.05.2016 — 30.09.2016 — 604,15 грн (120,83 грн щомісяця);

01.10.2016 — 31.12.2016 — 344,49 грн (114,83 грн щомісяця);

01.01.2017 — 31.12.2017 — 266,67 грн (133,34 грн щомісяця).

Журнал «Нотаріат України». № 3 (34) вересень 2019 року

Загальнодержавне періодичне професійне видання

Засновник: Нотаріальна палата України

ISSN 2310-2330

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ 20060-9860Р від 05.07.2013

Видається 4 рази на рік

Головний редактор — Юлія Шешуряк.

Дизайн та верстка — Микола Титаренко.

Адреса редакції:

01001, м. Київ, Україна,

вул. Хрещатик, 6, оф. 5а;

тел. (044) 230-72-82;

моб. (093) 845-07-85;

e-mail: press@npu.org.ua

www.journal.npu.org.ua

За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних відповідальність несуть автори публікацій.

Передрук матеріалів тільки з дозволу редакції.

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

Веб-сайт всеукраїнського періодичного професійного видання «Нотаріат України»

JOURNAL.NPU.ORG.UA

Сайт журналу «Нотаріат України» створений з метою зручного ознайомлення читачів із основними матеріалами кожного випуску, комфортного доступу до архіву журналу, поліпшення іміджу нотаріату України та формування в суспільстві позитивного образу нотаріуса як сучасного, високопрофесійного та незалежного фахівця.